

DAGRENNING

Efni: Jónas Guðmundsson: Uppruni landvættanna. ■ Adam
Rutherford: Atómsprengjan og spádómarnir. ■ Jónas
Guðmundsson: Er Asíubyltingin að hefjast? ■ Vitrun ábótans. ■

Ennþá eru til:

SPÁDÓMARNIR UM ÍSLAND

eftir JÓNAS GUÐMUNDSSON,

SAGA OG DULSPEKI

eftir JÓNAS GUÐMUNDSSON,

BOÐSKAPUR PÝRAMIDANS MIKLA

eftir ADAM RUTHERFORD.

Þessar bækur þurfa allir að eiga, sem kynnast vilja til nokkurrar hlítar hinum merkilegu kenningum um Pýramidann mikla og spádóma Biblíunnar.

Örfá eintök eru ennþá til af bókinni

VÖRÐUBROT *eftir Jónas Guðmundsson,*

en hún fæst aðeins með því að snúa sér beint til útgefandans.

Bókaútgáfa Guðjóns Ó. Guðjónssonar,

Hallveigarstíg 6 A, — Reykjavík. — Sími 4169.

Fáein eintök

fást ennþá af hinum gagnmerku bókum, sem út hafa komið á íslenzku eftir

Adam Rutherford:

PÝRAMIDINN MIKLI. *Vísindaleg opinberun.*

HIN MIKLA ARFLEIÐ ÍSLANDS.

RÆÐA flutt í Ríkisútvarpið 1939.

Bækurnar fást í:

Bókaverzlun Snæbjarnar Jónssonar,

Austurstræti 4 — Reykjavík.

DAGRENNING

1. TÖLUBLAÐ
1. ÁRGANGUR
REYKJAVÍK
APRÍL 1946

Ritstjóri: JÓNAS GUÐMUNDSSON, Miklubraut 9, Reykjavík. Sími 1196

MÉR þykir við eiga að gera nokkra grein fyrir riti þessu og tilgangi þess. Það er nú komið nokkuð á sjöunda ár síðan sú hugsun fór að gera vart við sig hjá mér, að eitthvert samband mundi vera milli ýmsra spádóma í Biblíunni og þeirra atburða, sem eru að gerast í heiminum á vorum tímum.

Mér fannst þetta furðulegt, en átti, fyrst í stað, erfitt með að átta mig á því til nokkurrar hlítar, hvernig því gæti verið varið.

Skömmu síðar bárust mér í hendur þær af bókum Adams Rutherford, sem á íslenzku voru komnar þá, og gerðu þær sitt til að opna augu mín enn betur á þessu atriði, og enn fremur að vekja skilning minn á hinu merkilega táknaði „Steinbiblíunnar“ miklu — Pýramidans mikla hjá Gizeh í Egyptalandi.

En þá varð ég fyrir undarlegri reynslu. Ef mér varð það á að láta það í ljós, að ég teldi eitthvert vit í spádómum Biblíunnar og Pýramidans mikla, átti ég það vist, að menn tækju þetta ekki alvarlega — jafnvel ekki prestar — og ekki var fritt við að einstaka maður gæfi mér það fyllilega í skyn, að svo na skoðanir gætu engir aðrir haft en þeir, sem eitthvað væru orðnir ruglaðir í kollinum.

Þess var heldur ekki langt að biða, að andstæðingar Alþýðuflokksins, sem ég þá taldist til og starfaði svolítið fyrir, tækju að láta flokkinn gjalda þessarar sérvizku minnar, og það auðvitað á þann hátt, sem í stjórnmálum hér er tíðast, ýmis konar óþverrahætti. Loks kom þar, að einn þeirra, sem býst við að „erfa rikið“ í Alþýðuflokknum, kom til mín og sagði mér blátt áfram, að ef ég hætti ekki þessum „firrum“ með Biblíuna og Pýramidann, yrði ekki hjá því komizt að ég yrði að hætta öllu starfi í flokknum. Það mundi meira að segja erfitt að birta greinar eftir mig í Alþýðublaðinu, því að það fengi á sig „dóroð“ af mér og þessum heimskulegu skoðunum, sem ekki gætu á nokkurn hátt „samrýmst nútíma vísindum“, eins og ég man að hann orðaði þetta. Ég get ekki neitað því, að mér rann í skap í fyrstu við þennan hreinskilna flokksbróður minn. En er frá leið sá ég að þetta, sem hann sagði, var alveg rétt. Og þegar ég fór að gæta betur að, sá ég það auk heldur óbeint á ýmsu öðru, að flokk-

urinn sneiddi hjá minni þjónustu á ýmsan veg, eingöngu af þessum ástæðum, þó að öðru væri oftast borið við. Ég ákvað því að draga mig í hlé frá störfum í Alþýðuflokknum, til þess að hann biði ekki tjón af því að ég starfaði fyrir hann. Var mér þetta ekki alveg sársaukalaust, þar sem ég hafði þá verið í Alþýðuflokknum í nærfellt tuttugu ár og eytt beztu árum ævi minnar í þjónustu hans.

Ég fann að ég stóð á vegamótum. Að trúa því, að spádómar Bibliunnar væru sannir og væru að rætast á vorum dögum, og að hið mikla, ævaforma mannvirki, Pýramidinn mikli á Egyptalandi, væri forn spádómsbók, greytt í stein, gat ekki — þó undarlegt megir virðast — samrýmt því að vera starfandi meðlimur í stjórnmálaflokki á Íslandi. Ég varð því að velja annan hvorn kostinn, að hætta þessum „firrum“, sem kallaðar voru, afneita þeim að fullu og öllu og taka upp á ný trú flokksbræðra minna á „vísindi nútímans“ eða hverfa af sviði stjórnmálanna sem flokksmaður.

Eftir nokkra umhugsun valdi ég síðari kostinn, eins og áður segir, og mig hefur aldrei iðrað þess.

Þessi ákvörðun mín, að hætta flokksstarfsemi, varð til þess að ég fékk enn meiri áhuga á því að fást við spádómana og enn betri tíma til þess.

Ég tók nú að leggja meiri rækt við samningu ritgerða minna um þessi efni, og mér til mikillar undrunar varð ég þess var, að þessi skrif mín vöktu talsverða athygli og mikið umtal. Dagblaðið *Visir* birti margar greina minna og er ég ritstjórnum hans þakklátur fyrir þá vinsemd. Bækur þær, sem ég skrifaði um þessi efni og Guðjón Ó. Guðjónsson gaf út, vöktu einnig mikla athygli, sérstaklega „Vörðubrot“.

Í viðtali og bréfum frá fjölda manna varð ég þess var, að miklu fleiri en mig hafði grunað langaði til að kynnast nánar þeim boðskap, sem ég nú hafði að flytja. En þar var ýmsa erfiðleika við að etja. Ég átti ekki greiðan aðgang að neinu blaði með skrif mín nema „*Visi*“ og var það rúm þó takmarkað, sem hann gat eftirlátið mér. En *Visir* er fyrst og fremst Reykjavíkurblað, sem lítið fer út um land, svo að allt sem þar var skrifað fór fram hjá áhugamönnunum þar. Ef ég hins vegar skrifaði bækur eingöngu, komu þær svo sjaldan út, að það samband, sem nauðsynlegt er að haldið sé við, þegar um svona efni er að ræða, varð mjög lítið.

Ég ákvað því að lokum að reyna að efna til tímarits, sem kæmi út annan hvern mánuð. Og nú er það hlaupið af stokkunum. Ég hef í mörg ár haft hugboð um að svona mundi fara og allan þann tíma hef ég vitað, hvað tímaritið mitt átti að heita. Nafn þess, *DAGRENNING*, táknar fyrstu glætu hins nýja dags, sem nú er að renna upp yfir hið villuráfandi mannkyn. Það er svalt

nú og andar köldu við tilkomu morgunsins, en þegar morgunrosann hefur lægt og skýin greiðst frá, kemur sólin fyrst í ljós.

Um það bil, sem Alþýðuflokkurinn losaði síðustu tengslin milli mín og sín, nú fyrir skemmstu, og ég tók þá ákvörðun að hefja útgáfu þessa rits, barst mér í hendur 7. útgáfa af bók einni eftir Nýsjálending nokkurn, sem ekki hefur með öllu verið ólíkt ástatt um og mig, og sem fengist hefur við þessi efni nú um 15 ára skeið. Á kápunni á þessari bók hans standa þessar setningar:

„Þegar ég var 22 ára gerði ég þá furðulegu uppgötvun, að atburðir heimsins fylgdu nákvæmri áætlun, sem fyrir mörgum öldum hafði verið skráð í Biblíuna. Skilningurinn á því, að Biblían hefði einnig að geyma áreiðanlega áætlun um það, sem koma ætti, gjörbreytti lífi mínu. Ég hlýddi því kalli, að helga allan tíma minn og alla hæfileika mína því verkefni, að kunngjöra hver verða mundu forlög hinna engilsaxnesku þjóða.“

Og hann segir enn fremur á þessum sama stað:

„Í 6. útgáfu þessarar bókar („Armageddon is at the Doors“), er út kom í júní 1940, eða ári áður en Rússum og Þjóðverjum lenti saman, sagði ég þá atburði fyrir, að Rússar myndu að lokum leggja Þýskaland undir sig. Og nú fullyrði ég, að þjóðir heimsins munu verða að velja milli hins guðlausa kommúnisma annars vegar og Biblíunnar hins vegar og að hinn óhjákvæmilegi áreksstur milli þessara tveggja lífsskoðana muni leiða það í ljós, svo að ekki verður um villst, að Bretland og Bandaríkin eru Ísraelsþjóðir nútímans, ákvarðaðar af æðri forsjón til þess að vera þjónn við stofnun Guðsrikis hér á jörðu á tímum þessarar kynslóðar.“

Þessar skoðanir voru svo líkar þeim, sem ég hafði haft, að þær urðu mér ný hvöt til að hefjast handa.

Þó að Ísland sé minnsta sjálfstæða þjóðin í Ísraelsþjóðahópnum, er ekki víst að þjónustuhlutverk hennar sé minna en annarra við komu hins nýja dags. Það á að vera hlutverk DAGRENNINGAR, að vekja Íslendinga til umhugsunar um það vandasama hlutverk, sem biður þeirra í því efni, og ekkert mundi mér kærara en það, að kaupendur DAGRENNINGAR yrðu svo margir, að mér yrði kleift að láta af öllum öðrum störfum til þess að eyða því, sem eftir er æfinnar, eða starfstíma hennar, til þess að flytja þjóð minni þann boðskap, sem hefur orðið sjálfum mér til hamingju og gjörbreytt lífi mínu.

Ég læt svo DAGRENNINGU frá mér fara og bið henni allra heilla, vel minnugur þess, að „þannig er þá hvorki sá neitt, sem gróðursetur, né sá, er vökuar, heldur Guð, sem ávöxtinn gefur.“

Jónas Guðmundsson

Uppruni landvættanna.

ÞEGAR Ísland fékk sjálfstæði sitt 1918, var ákveðið að upp skyldi tekið sérstakt, þjóðlegt íslenskt ríkisskjaldarmerki. Með konungsúrskurði 12. febrúar 1919 var skjaldarmerkið ákveðið og skyldi það vera „krýndur skjöldur og á hann markaður fáni Íslands. Skjaldberarnir eru hinar alkunnu landvættir þannig: dreki, gammur, uxi og risi“, segir í úrskurðinum.

Nú, við fullnaðarskilnað Íslands frá Danmörku, hefur skjaldarmerkið verið ákveðið á ný og að öllu leyti hið sama og 1918, nema kórónan er horfin um leið og konungsvaldið. Það er nú næsta einkennilegt að svo skyldi til takast, að þessar fjórar gömlu landvættir skyldu komast í skjaldarmerki Íslands.

Við vitum fátt um þann átrúnað, er þeim fylgdi til forna, og núlifandi kynslóð lætur sig litlu skipta slíkar kynjasögur og þær, sem frá slíkum landvættum segja. Ýmsir eru þeir þó, sem ennþá hafa ánægju af því að athuga þessi gömlu, fánýtu fræði, sem oft búa yfir huldum leyndardómum, og er ég einn þeirra. Hef ég því stundum verið að velta þessari landvættasögu fyrir mér og komizt að lokum þar að niðurstöðu, sem mér þykir þess verð, að segja öðrum frá, svo athyglisverð er hún að mínum dómi.

II.

AF frásögnum Íslendingabókar og Landnámu vitum við, að aðalhöfundur hinna fyrstu laga, er giltu á Íslandi, var Úlfjótur,

sá er bjó í Lóni á Austurlandi og fyrstu lög Íslendinga voru síðan við kennd. Fátt eitt vita menn nú með vissu um, hvað í þeim lögum var, því að þau eru ekki lengur til sérstök, og ekki auðgert að sjá, hvað af Grágáslögum er frá Úlfjóti og hvað er þar yngra. Í Landnámu geymast örfá, en merki- leg atriði, sem með fullri vissu má telja, að hafi verið í hinum fyrstu lögum. Þar segir m. a. svo: „Það var upphaf enna heiðnu laga, at menn skyldu eigi hafa höfuðskip í hafi, enn ef þeir hefði, þá skyldi þeir af taka höfuð, áður þeir kæmi í lands sýn ok sigla eigi at landi með gapandi höfðum ok gínandi trjónum, svá at landvættir fælist við.“

Þar sem ætla má að grein þessi hafi verið upphafsgrein eða byrjun hinnar fyrstu íslensku löggjafar, er það æði athyglisvert, að hið fyrsta, sem þau tiltaka, er að ekki megi styggja landvættimar. Sýnir þetta, að þegar Úlfjóts-lög voru sett, hefur sá átrúnaður verið almennur, að yfir landinu væri vakað af vættum, sem fyrst og fremst hefðu það hlutverk að gæta þeirra, sem að garði bar. Landsmenn virðast hafa litið á landvættimar sem eins konar verði — eins konar lífvörð lands og þjóðar.

Af þessari grein Úlfjótslaga verður ekkert ráðið um það; hvers konar „verur“ þessar landvættir voru að dómi formannna.

Það er fyrst Snorri Sturluson, sem segir frá því í 33. kapitula í sögu Ólafs Tryggva-

sonar í Heimskringlu. Snorri segir þar frá því, að Íslendingar hafi mjög reiðst Haraldi konungi Gormssyni í Danmörku fyrir það, að hann lét upp taka fé allt, sem íslenzkir menn áttu, er brotið höfðu skip sitt í Danmörku, og kölluðu Danir vogrek. Gripu Íslendingar þá, eins og stundum síðar, til þeirrar hefndarinnar, sem ekki er hvað bezt — niðsins, og segir Snorri, að það hafi verið „í lögum haft á Íslandi, að yrkja skyldi um Danakonung niðvísu fyrir nef hvert, er á var landinu“, út af þessum atburði.

Mjög sýnist nú tilefnið til þessa mikla niðkveðskapar lítilvægt, en hafi svo verið, að „allir Íslendingar hafi Harald konung niðdan“, eins og Snorri kemst að orði, er ekki að undra, þótt hann vildi hefna niðsins. Hann ætlaði líka að gera gagnskör að því eitt sinn, er hann var staddur í Noregi og herjaði á ríki Hákonar jarls og hafði lagt það svo gersamlega í auðn, að í Sogni stóðu aðeins fimm bæir eftir óbrenndir.

Hvort tveggja mun nú hafa verið, að Haraldi konungi hefur ekki verið vel kunn sjóleiðin til Íslands og að her hans mun ekki hafa verið þess fýsandi að leggja í þá löngu og tvísýnu för. Hann fær því „mann einn fjölkunnugan“ til þess að fara fyrir sig til Íslands „í hamförum“, í eins konar njósnafor til þess að vita hversu örðugt sé að sækja Íslendinga heim. Maður þessi brá sér í hvalsíki og synti til Íslands. Og er nú rétt að Snorri segi sjálfur frá: „En er hann kom til landsins,“ segir Snorri, „þá fór hann vestur fyrir norðan landið. Hann sá að fjöll öll og hólar voru fullir af landvættum, sumt stórt, en sumt smátt. En er hann kom fyrir Vopnafjörð, þá fór hann inn á fjörðinn og ætlaði á land að ganga. Þá fór ofan úr dalnum dreki mikill og fylgdu honum margir ormar, pöddur og eðlur og blésu eitri á hann, en hann lagðist í brott vestur fyrir landið allt fyrir Eyjafjörð, fór hann inn eftir þeim firði,

þar fór á móti honum fugl svo mikill, að vængimir tóku út fjöllin beggja megin, og fjöldi annarra fugla bæði stórir og smáir. Braut fór hann þaðan og vestur um landið og svo suður í Breiðafjörð og stefndi þar inn á fjörð. Þar fór móti honum griðungur mikill og óð á sæinn út og tók að gella ógurlega, fjöldi landvætta fylgdi honum. Brott fór hann þaðan og suður um Reykjanes og vildi ganga upp á Vikarskeiði. Þar kom á móti honum bergrisi og hafði járnstaf í hendi, og bar höfuðið hærra en fjöllin, og margir aðrir jötnar með honum. Þaðan fór hann austur með endlöngu landi — „var þá ekki, segir hann, nema sandur og öræfi og brim mikið fyrir utan, en haf svo mikið milli landanna, segir hann, að ekki er þar fært hafskipum.“ Þegar Haraldur Gormsson fékk þessar fréttir af landvættum Íslendinga og hinu mikla úthafi, leizt honum ekki að leggja í förina, en sneri aftur frá Noregi heim til Danmerkur, og hefndi aldrei niðsins.

Þegar litið er á þessa sögu, er augljóst, að menn hugsa sér landvættina geysilega marga, heilan her af minni og stærri vættum. En fyrir hverjum her ræður fyrirliði, sem er svo stór og sterkur, að ógn stendur af, jafnvel sjálfum hvalnum, sem þó er stærsta skepna hafsins og ætti því ekki að láta allt á sig fá. Þegar hættan steðjar að, safnar foringinn saman öllum vættum sinnar tegundar — öllum, sem berjast eiga undir hans merki, — og heldur liðinu á hættustaðinn, albuinn að leggja til orustunnar, ef óvinurinn telur sér þá ekki hyggilegast að flýja. Ég tel mikilsvert að átta sig vel á þessu atriði með tilliti til þess, sem síðar verður sagt.

Hér er ekki ætlunin að ræða til neinnar hlítar hvað landvættirnar upphaflega táknuðu eða hvernig þær síðar breytast á ýmsa lund, heldur alveg sérstaklega að athuga þessa einkennilegu sögu, sem okkar frægasti sagnritari, Snorri Sturluson, hefur varðveitt

frá glötun og hefur orðið tilefni þess, að hið íslenzka skjaldarmerki verður um alla framtíð: risi, gammur, naut og dreki, sem halda á lofti íslenzka fánanum.

III.

UM þessa landvættasögu Snorra Sturlusonar hefur ekki verið mikið ritað né rætt, það ég til viti. Hana er hvergi annars staðar að finna í norrænum bókmenntum en hjá Snorra, að því er fróðir menn segja, og Snorri virðist einn hafa haft með höndum þau gögn eða munnmæli, sem hún er byggð á. Alveg er fráleitt að hugsa sér að Snorri hafi búið söguna til. Rannsóknir allar staðfesta að Snorri hefur haft heimildir, munnlegar eða skriflegar, fyrir flestu, eða öllu, sagnfræðilegs eðlis, sem hann lét færa í letur. Upphaf Úlfjótslaga, sem ég áður nefndi, um landvættir, sýnir og berlega, að hinir fyrstu landnámsmenn, og afkomendur þeirra, hafa flestir trúað því að þessar vættir væru til og varhugavert væri að styggja þær.

Ekki er mér kunnugt um að þessi landvættasaga sé til hjá neinni nágrannaþjóða vorra, Norðurlandabúum, Engilsöxum eða Írum. Merkilegt er þó að veita því athygli, að Snorri setur söguna í samband við Harald Gormsson Danakonung eða viðskipti Íslendinga og Dana á 10. öldinni. Það landið, sem hún sýnist því helzt vera í einhverjum tengslum við, er Danmörk. Þessi tengsl eru þó svo lausleg og óskyld höfuðefni sögunnar — sjálfum vættunum — að ómögulegt er að álykta að sagan sé frá Danmörku komin. Þegar nú litið er á þessa sögu um landvættir virðist ekki vera nema tvennt til um uppruna hennar. Annað er það, að sagan sé íslensk að öllu leyti, tilorðin hér sem eins konar skýring á vættatrúnni. Hitt er að hún hafi fylgt landnemunum hingað, er þeir komu í öndverðu frá ströndum Noregs, Ír-

landi og Skotlandi til að nema hér land. Væri hún þá arfsögn, sem lengi hefði geymzt með kynstofninum, og þeir, er fluttu söguna hingað og vættaátrúnaðinn, hafi jafnvel ekki sjálfir vitað hinn upphaflega uppruna hennar að fullu.

Ég skal taka það fram stax, að ég hallast eindregið að síðari skoðuninni, að þessi saga um landvættirnar fjórar sé æfagömul arfsögn, sem fylgt hefur flóttafólkinu, er hér settist að, hingað út um langan veg, og sé því hvorki til orðin á Íslandi eða í Noregi.

IV.

ÞAD eru nú liðin nokkur ár síðan ég tók eftir því, eitt sinn er ég var að lesa í Opinberunarbók Jóhannesar, að þar er frásögn, sem minnir nokkuð á þessa landvættasögu okkar. Er frásögn þessi í 4. kápítula Opinberunarbókarinnar. Segir þar frá einni sýn spámannsins á þessa leið:

„Hásæti var reist á himni og einhver sat í hásætinu. — Of frammi fyrir hásætinu var sem glerhaf líkt kristalli og fyrir framan miðju hásætisins og umhverfis hásætið voru fjórar lifandi verur alsettar augum í bak og fyrir. Og fyrsta veran var lík ljóni, og önnur veran var lík uxa, og þriðja veran hafði ásjónu sem maður og fjórða veran var lík fljúgandi erni. Og verurnar fjórar, ein og sérhver þeirra, höfðu sex vængi og voru alsettar augum allt um kring og að innanverðu. Og eigi létu þær af dag og nótt að segja: Heilagur, heilagur, heilagur Drottinn Guð, hann sem var og er og kemur.“

Þegar manni hefur einu sinni dottið í hug, að skyldleiki sé milli þessara sagna, verður manni það ósjálfrátt á að bera þær nánar saman.

Það, sem veldur skyldleikahugsuninni, er þetta: Í sögu Snorra eru þessar verur: risi = stór maður, naut, stór fljúgandi fugl og

dreki. Í Opinberunarbókinni eru verur: maður (manns-ásjóna), naut, fljúgandi örn og ljón. Raunverulega eru þrjár verur hinar sömu í báðum sögunum, þ. e. maður, naut og fugl, en um fjórðu veruna greinir alveg á, þar sem í annarri sögunni er ljón, en í hinni „dreki“.

Þá er það og svipað með þessum sögum, hvert verkefni verur hafa. Vættirnar hjá Snorra vaka yfir landinu og ráðast gegn hverjum þeim, sem kemur í illum tilgangi upp að ströndum landsins, og verur í Opinberunarbókinni eru „alsettar augum“ og vaka „dag og nótt“. Þær vaka yfir hásetinu. Allir, sem ég veit til að skrifað hafi um þessar verur í Opinberunarbókinni telja þessi augu þeirra merkja einhvers konar alsýni vegna þess að þær séu verðir, sem gæta hásetis „hins hæsta“.

V.

EN sú líking, sem hér kemur fram milli þessara sagna, nægir hvergi nærri til þess að draga þá ályktun, að um eina og sömu sögn sé að ræða. Verður því að athuga málið nánar.

Hjá Esekiel spámanni er sagt frá einkennilegum verum, sem kallaðar eru kerúbar eða varðenglar, sem hafa það hlutverk aðallega, að bæja frá illum verum. Það athyglisverðasta við þessa kerúba Esekiels spámanns er það, að hver þeirra hefur „fjórar ásjónur“. Segir svo um þá í 1. kap. Esekiels spádómsbókar:

„En ásjónur þeirra litu svo út: mannsandlit að framan, ljónsandlit hægra megin á þeim fjórum, nautsandlit vinstra megin á þeim fjórum og arnarandlit á þeim fjórum inn á við.“

Engum getur dulist, að hér eru á ferðinni hinar sömu „ásjónur“ og í Opinb., þó að munurinn sé sá, að hjá Esekiel hefur

hver vera fjórar ásjónur, en í Opinb. hefur hver vera aðeins eina ásjónu.

En hér er frásögnin það fyllri, að sagt er í hvaða „átt“ andlitin snúa. „Til hægri“ eða hægra megin, er ljónsandlitið, og til vinstri nautsandlitið, fram snýr mannsandlitið, en amrandlitið snýr aftur, eða „inn á við“, eins og það er orðað í íslenskku Biblíunni. Samkvæmt algildri reglu um áttir ætti þá ljónsandlitið að snúa í austur, arnarandlitið í norður, nautsandlitið í vestur og mannsandlitið í suður. Sé þetta nú borið saman við landvættasögu Snorra og það, hvernig landvættunum er skipað niður þar, kemur það einkennilega í ljós, að hinum þrem verum, sem eru hinar sömu í báðum sögunum, er þar nákvæmlega eins skipað niður. Þannig er fuglinn að norðan, uxinn að vestan og maðurinn að sunnan á báðum stöðunum. En sú „veran“ eða það „andlitið“, sem er að austan, er hjá Esekiel ljónið, eins og í Opinberunarbókinni, en hjá Snorra er það „dreki“.

Er þá svo komið, að þrjár landvættanna okkar gömlu eru hvað „ásjónu“ snertir nákvæmlega hinar sömu of kerúbar Esekiels og þessar þrjár landvættir okkar gæta nákvæmlega sömu átta og kerúbar hans.

Kerúbar Esekiels hafa einnig með höndum þann starfa að „gæta hásetis hins almáttka“, svo að hlutverkið er í eðli sínu hið sama og landvættanna hjá Snorra, að vaka yfir landinu og vernda það.

VI.

FRÁ því er sagt mjög greinilega í 2. kap. 4. Mósebókar, hvernig Ísraelsmenn skyldu skipa liði sínu meðan þeir voru á leiðinni frá Egyptalandi til hins „fyrirheitna lands síns“. Segir þar m. m.:

„Sérhver Ísraelsmanna skal tjalda hjá merki sínu við einkenni ættar sinnar;

skulu þeir tjalda gegnt samfundatjaldinu hringinn í kring.“

Er af þessu ljóst, að sérhver hinna 12 ættkvísla Ísraelsmanna hefur átt sitt sérstaka ættarmerki. Ættkvíslir Ísraels voru 12, eins og kunnugt er, og var þeim samkvæmt boði Móse raðað þannig upp á leið þeirra frá Egyptalandi, að þær mynduðu ferhyrn, en inni í ferhyrninum var tjaldbúðin.

Ættkvíslunum var skipt þannig niður, að þrjár voru að norðan, þrjár að austan, þrjár að sunnan og þrjár að vestan. Þegar nánar er að gætt sést, að þó að hver ættkvísl eigi að tjalda hjá sínu merki, eru hverjar þrjár ættkvíslir saman um eitt aðalmerki, sem reist er fyrir framan „kamp“ eða herbúðir hverra þeirra þriggja ættkvísla, sem saman eiga að vera. Biblían segir frá þessu á þennan veg:

„Að austanverðu, gegnt upprás sólar, (skal vera) merki Júda eftir hersveitum þeirra“. Var Júdaættkvíslin í miðju, en sitt til hvorrar handar voru ættkvíslir Íssakars og Sebúlons. Þessar þrjár ættkvíslir voru saman í austur-herbúðunum og áttu þær allar að fylkja sér um merki Júda-ættkvíslar.

„Að sunnanverðu skal merki Rúbens herbúða vera“, segir því næst, og með honum voru í herbúðum Símons og Gads ættkvíslir.

„Að vestanverðu skal merki Efraims herbúða vera eftir hersveitum þeirra“, segir þar næst, og að vestanverðu voru með honum Benjámins og Manasse ættkvíslir, en merki Efraims blakti yfir þeim herbúðum.

„Að norðanverðu skal merki Dans herbúða vera“, segir að lokum og með honum voru í herbúðum ættkvíslir Assers og Naftali.

Af þessari upptalningu sést að Ísraelsmenn hafa haft fjögur aðal hermerki, er þeir fylktu

liði sínu undir, og þessi hermerki voru merki fjöggra aðal ættkvíslanna: Rúbens, Efraims, Dans og Júda. Biblían segir ekki berum orðum neins staðar hver voru tákn eða merki hverrar ættkvíslar, en arfsagnir Gyðinga taka þar af öll tvímæli. Í hinni ágætu bók dr. Edersheims prófessors, „Bibelhistorie“, I. bindi, er sagt greinilega frá skipun herbúðanna hjá Ísraelsmönnum og hver hin fjögur aðalhermerki Ísraelsmanna voru samkvæmt arfsögn Gyðinga, en sjálfur var dr. Edersheim stórlærður, kristinn Gyðingur. Samkvæmt frásögn hans voru hin fjögur aðalhermerki þessi: Að austan var merki Júda ættkvíslar, en það var ljónsmynd á ljósrauðum grunni. Að sunnan var merki Rúbens, en það var mannshöfuð á dökkrauðum grunni. Að vestan var Efraims merki, en það var nautshöfuð á ljósbláum grunni, og að norðan var Dans merki, en það var fljúgandi örn á ljósgulum grunni.

Hér koma þá enn á ný öll sömu merkin og hjá Esekiel og í Opinberunarbókinni og hér eru auk þess tekin af öll tvímæli um það, hvemig þeim er raðað upp.

Ef við nú berum þetta saman við landvættasögu okkar í Heimskringlu, þá sést:

1. Að hjá Snorra er „risinn“, sem auðvitað er ekki annað en stór maður, að sunnanverðu — á Vikarskeiði — og verndar Suðurlandið. Hjá Ísraelsmönnum var merki Rúbens — mannsmerkið — einnig að sunnanverðu og hlutverk hersveita hans var að vernda suðurarm herbúðanna.
2. Hjá Snorra er „nautið“ eða griðungurinn að vestanverðu — á Breiðafirði — og verndar sérstaklega vesturlandið. Hjá Ísraelsmönnum var merki Efraims — nautsmerkið — einnig að vestanverðu og hersveitir hans höfðu það hlutverk að vernda herbúðirnar að vestanverðu.

3. Hjá Snorra er hinn gríðarstóri fljúgandi fugl (Snorri kallar það hvorki örn né gamm) að norðanverðu — í Eyjafirði — og ver norðurlandið. Hjá Ísraelsmönnum er merki Dans — fljúgandi örn — að norðanverðu og hlutverk hans er að verja herbúðimar 'allri hættu úr norðurátt.
4. Hjá Snorra er „dreki“ fyrir Austurlandi — í Vopnafirði — og á hann að vernda það sérstaklega, en hjá Ísraelsmönnum er merki Júdaættkvíslar — ljónið — að austan og hlutverk Júda hersveita að verjast hættunni úr austri, en auk þess var það merki borið í fylkingarbrjósti, þegar lagt var til orustu.

Eins og menn sjá af þessu er það svo, að merki Rúbens — maðurinn —, merki Efraims — nautið —, og merki Dans — fljúgandi fugl —, koma öll fyrir í landvættasögu Snorra og þau eru þar nákvæmlega í sömu röð og merki þessara ættkvísla eru talin í Biblíunni. Hið eina, sem skilur, er það, að í stað ljónsmerkisins — merkis Júdaættkvíslarinnar — er kominn „dreki“ hjá Snorra.

Ef þetta frávík væri ekki, mundi enginn efast um að það væri sama sagan, sem um væri að ræða hjá Snorra of í Biblíunni. En einmitt þetta frávík, að „drekin“ kemur í stað ljónsins“, er fyrir mér það athyglisverðasta við þessa landvættasögu okkar og það, sem gerir hana stórmerkilega í mínum augum.

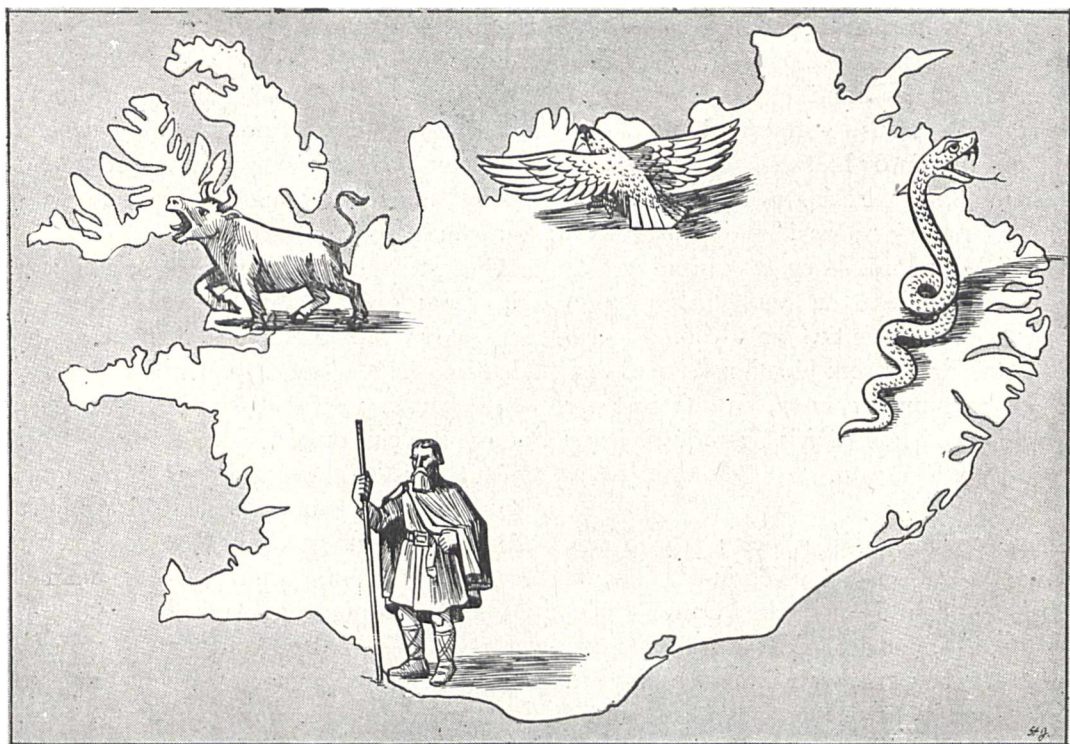
VII.

Það er rétt að reyna að gera sér grein fyrir því þegar í stað, hvers konar „dreki“ það er, sem Snorri talar um í sögu sinni í Heimskringlu. Öbreytt orð Snorra eru þessi: „Þá fór ofan úr dalnum dreki mikill og fylgdu honum margir ormar, pöddur og eðlur og blésu eitri á hann“ — þ. e. hvalinn. — Af þessu er þegar ljóst, að það er ekki fljúg-

andi dreki, sem átt er við, heldur skriðandi dreki. Sést þetta bezt af því að allt, sem honum fylgir, eru skriðdýr — „ormar, pöddur og eðlur“. — „Dreki“ þýddi líka til forna sama og ormur og er ormur upprunalegra í norrænum málum að því er virðist. Orðið „dreki“ mun vera komið úr grísku og þýðir þar einnig slanga eða ormur.

Gleggst kemur drekanafnið og merking þess fram í skipaheitunum fornu. Herskip fornmanna voru oft nefnd „drekar“ og var „haus og hali“ — þ. e. bæði stefni skipsins, — útskornir. Oft eru skip beinlínis skirð ormsnafni, eins og sést t. d. á heitinu á hinu mikla skipi Ólafs Tryggvasonar, „Ormurinn langi“, og öðru kunnu skipsheiti úr fornöld, „Ormurinn skammi“. Alfræðiorðabækur segja hiklaust, að „ormur“ sé eldra nafn á norrænum skipum en „dreki“.

Það, sem þó tekur af öll tvímæli um það, að „drekin“ hjá Snorra er „ormur“, er það, að hann og allt hans fylgdarlið spýr eitri. Hér er augsynilega á ferðinni eiturmur mikill, með öllu fylgdarliði sínu. Þetta er nú býsna athyglisvert, þegar þess er gætt, að slík dýr eru ekki og hafa aldrei verið til á Íslandi. Um það hlýtur Snorra að hafa verið vel kunnugt. Má af þessu bezt sjá, að sagan er aðkomin og upphaflega til orðin í löndum, þar sem menn þekkja vel til „eitraðra orma“ eða eiturslangna. Frásögn Snorra ber það því ótvírætt með sér, að „drekin“, sem þar er sagt frá, er gríðarmikill eiturmur, sem skriður á kviðnum, en flýgur ekki, og er því flugdrekin á skjaldarmerki okkar ekki rétt mynd af „drekanum“ í sögu Snorra. Hefur sú breyting orðið síðar, að gera orminn að flugdreka, eða eftir að landvættasagan varð þjóðsaga alveg eins og fuglinn mikli, sem Snorri talar um, verður að „gammi“ í þjóðsögunni. Ég get ekki stillt mig um að benda á það hér, þó að það komi þessu efni ekki beint við, að þessi „dreki“

Landvættirnar eins og þær eru í sögu Snorra í Heimskringlu.

eða „ormur“ úr landvættasögu Snorra er vafalaust sá frægi Lagarfljótsormur á Austurlandi, sem enn lifir í þjóðsögum Austfirðinga. Kemur þar fram, að í alþýðutrúnni hefur þessi landvættur haldizt alla tíð og verið um að ræða „orm“ frá því fyrsta, en ekki flugdreka.

Læt ég þetta nú nægja til þess að sýna fram á hvers konar „dreki“ það er, sem Snorri segir frá í landvætta sögu sinni.

VIII.

MÉR finnst það ekki geta orkað tvímælis, að landvættirnar að norðan, vestan og sunnan, — þ. e. fuglinn, nautið og risinn, — séu sömu verumar og táknaðar voru á hinum fornu hermerkjum Ísraelsmanna. Er þá næst að athuga hvernig á því getur stað-

ið, að þessi „eiturormur“ er kominn í stað ljónsins. Af frásögn Biblíunnar og arfsögn Gyðinga verður það glögglega séð, að ljónsmerkið, sem var að austanverðu, var ekki aðeins hermerki austurherbúðanna og Júda-ættkvíslarinnar, sem þar hafði forystu, heldur var það líka aðalhermerki allrar Ísraelsþjóðarinnar, það merki sem borið var fyrir liðinu í orustum og konungsmerki Ísraels, því að báðir hinir miklu konungar Ísraels, Davíð og Salómon, voru af þeirri ættkvísl. Biblían og arfsögn Gyðinga taka of öll tvímæli um það, að Ísraelsmenn hafi í hernaði notað sérstakt fylkingarlag, eins og algengt var raunar með flestum hernaðarþjóðum allt til vorra daga, eða þar til vélahernaður hófst. Liðinu var þá venjulega alltaf skipað eins, er til bardaga var búist. Fylking

Ísraelsmannamanna hefur verið ferhyrningur, og sjálfum hernum skipað yzt, en inni í ferhyrningnum var svæði, þar sem hestar, vagnar, vopn og vistir voru geymd, svo og konur og börn þegar það fylgdi hernum, eða þjóðin var á ferðalagi. Yfir hverjum fylkingararmi blakti sérstakt hermerki, er ættflokkarnir skyldu fylkja sér undir og voru aðalmerkin fjögur: mannsmynd, nautsmynd, fuglsmynd og ljónsmynd. Meðan allur Ísrael var eitt ríki, var auðvitað á engan hátt vikið frá þessu fylkingarlagi né breytt hermerkjunum.

Einhver örlagaríkasti atburðurinn í sögu Ísraelsþjóðarinnar gerðist árið 977 f. Kr., strax eftir dauða Salomons konungs. Þá skiptist ríkið í tvennt, Ísraelsríki og Júdaríki. Ísraelsríki tilheyrðu 10 ættkvíslir, en tvær mynduðu sérstakt ríki: Júdaættkvísl og Benjamínsættkvísl, sem líka mætti kalla konungsættkvíslirnar, því að af þeim voru þrír fyrstu konungar í Ísrael. Það leið ekki á löngu, þar til ríki þessu lentu í ófriði hvert við annað og við nágrannana og þurftu að bjóða út her og þá náttúrulega að fylkja honum til orustu. Varð þá að ráða fram úr því vandamáli, að eitt af hinum fjórum höfuð skjaldarmerkjum Ísraels — ljónsmerkið, merki Júdaættkvíslarinnar og aðalhermerki Ísraels —, var nú horfið, þar sem Júdaættkvíslin var orðin sjálfstætt konungsríki.

Júda hafði að sjálfsgöðu haldið sínu merki og hefur það alla tíð síðan verið merki þeirrar ættkvíslar og nátengt allri sögu hennar. —

Skil ég þá hér við ljónsmerkið, sem hvarf úr skjaldarmerkjum Ísraelsríkisins árið 977, þegar ríkið skiptist. Er ekki svo ýkja erfitt að rekja sögu þess síðan, því að Júdaættkvíslin — Gyðingarnir — hefur aldrei týnst að fullu og öllu, eins og hinar ættkvíslir Ísraels.

En í Ísraelsríki voru nú ekki eftir nema

þrjú hinna fornu hermerkja, þ.e. nautsmerkið — merki Efraims, — mannsmerkið — merki Rúbens, og fuglsmerkið — merki Dans.

Það liggur nú nokkuð í augum uppi að ekki hafa Ísraelsmenn skipt um fylkingarlag í hernaði, þó að Júda- og Benjamínsættkvísl skildust frá hinum tíu. Biblían sýnir mjög víða að Ísraelsmenn voru ákaflega íhaldssamir og breyttu ógjarnan mikið til. Þeir hafa haldið áfram að fylkja í ferhyrning er þeir áttu í ófriði, eins og Móses hafði kennt þeim í öndverðu.

En þegar merki Júda var nú horfið, þurfti að sjálfsgöðu að fá annað í þess stað. Næst hefði virzt liggja, að taka upp merki Ísakars eða Sebúlons, sem voru enn eftir að austanverðu, þar sem Júda hafði verið, en þá hefði orðið að gera annarri þeirri ættkvísl hærra undir höfði en hinni og gat það verið býsna hættulegt, ekki sízt eins og allar sakir stóðu þá, er bylting var nýfarin fram í ríkinu. En við það bættist og hitt, að ljónsmerkið hafði verið aðalhermerki þjóðarinnar, það merki, sem borið var í fylkingarbrjósti í hernaði og sem þar af leiðandi var talið fremst allra hermerkja þjóðarinnar. Að hefja merki Ísakars eða Sebúlons til slíks vegs hefði því verið sama og taka þær ættkvíslir fram yfir Efraims, Rúbens og Dans ættkvíslir, en það hefði óhjákvæmilega leitt til nýs klofnings í Ísraelsríki. Virðist því alveg augljóst, að málið varð ekki leyst svo að öllum gæti vel líkað, nema með því að fá í staðinn fyrir ljónsmerkið eitthvert annað merki, sem svo væri heilagt, að öll þjóðin gæti sameinast um það.

Og nú kem ég að því, sem mér finnst einna merkilegast í þessu sambandi. Ísraelsmenn áttu eitt merki, sem þeir frá fyrstu tíð höfðu borið meðal merkja sinna og var meiri sameign Ísraelslýðs og meiri átrúnaður við tengdur en öll önnur merki þeirra. —

Biblían geymir sögur af því og hvernig það merki varð til og hvert það var, og er sú saga í 4. Mósebók, 21. kapítula, og er á þessa leið:

„Ísraelsmenn voru á leiðinni til Kana-anslands frá Egyptalandi, en urðu að leggja leið sína kringum land Edomita, en lýðnum féllst hugur á leiðinni og talaði gegn Guði og Móse og sagði: Hví leidduð þið oss brott af Egyptalandi, til þess að vér dæjum á eyðimörkinni, því að hér er hvorki brauð né vatn og vér erum orðnir leiðir á þessu léttmeti. Þá sendi Drottin eittraða höggorma meðal lýðsins, og þeir bitu fólkið, svo að margt manna dó af Ísrael. Þá gekk lýðurinn til Móse og sagði: Vér höfum syndgað, því að vér höfum talað í gegn Guði og þér, bið þú Guð, að hann taki höggormana frá oss. Móse bað þá fyrir lýðnum. Og Guð sagði við Móse: Gjör þér eiturorm og set hann á stöng, og það skal verða, að hver sem bitinn er og lítur á hann, skal lífi halda. Og Móse gjörði höggorm af eiri og setti á stöng, og það varð, að ef höggormur hafði bitið einhvern og hann leit til eiormsins, þá hélt hann lífi.“

Þannig er frásögn Biblíunnar um eiorminn, eftirlíkingu eiturormanna í eyðimörkinni. Þetta merki fylgdi Ísraelsmönnum ávallt síðan og þótti hinn dýrmætasti gripur. Eiormurinn var geymdur í musteri Salomons sem eitt helgasta tákn Ísraelsþjóðarinnar allt þar til er Ísraelsríki leið undir lok — 726—718 f. Kr. Þá var eirlíkan þetta eyðilagt í hinni miklu trúarbyltingu, sem Hiskía Júdakonungur stóð fyrir, og fram fór vafalaust vegna þess, að menn sáu spádóma hinna fornu spámanna rætast svo greinilega

á Ísraelsríki, sem þá var að líða undir lok að fullu og öllu, eins og skrifað stóð í spádómsbókum þeirra að verða mundi.

Nú finnst mér sem það liggi beint við, að Ísraelsmenn hafi tekið upp þetta merki í stað merkis Júdaættkvíslar, sem horfið hafði við aðskilnaðinn.

Hér á landi er svo að kalla ekkert til af höfuðritum Gyðinga, nema Biblían, og hún segir ekkert beinlínis um þetta, en þar mundi e. t. v. vera hægt að sjá, hvort þessi tilgáta mín er rétt. Mun ég reyna að ganga úr skugga um það síðar, ef tækifæri gefst.

Sé þessi tilgáta mín rétt, þá hefði skipun hermerkja í Ísraelsríki, eftir skiptingu þess, verið þessi: Að sunnan mannsmerki, — að vestan nautsmerki, — að norðan fuglsmerki og að austan ormsmerki.

En þetta eru nákvæmlega sömu merkin eða verurnar og frá er sagt í landvættasögu Snorra í Heimskringlu, og þeim er á báðum stöðunum nákvæmlega eins skipað niður eftir áttum. Þá er það og sameiginlegt, að í þjóðtrú beggja þjóðanna, Ísraelsmanna og Íslendinga, er hlutverkið, sem þessar verur hafa með höndum, nákvæmlega hið sama, þ. e. að vaka yfir þjóðunum og vernda þær gegn aðsteðjandi hættu.

Nú er eðlilegt að menn spyrji: Hvernig getur á þessu staðið? Hvernig má það vera, að hér á Íslandi komi fram hin fjögur hermerki Ísraels, með öllum þeim átrúnaðar-einkennum, er þeim fylgdu fyrrum, og að þau festist hér í þjóðtrúnni sem landvættir Íslands?

Þessum spurningum verður tæpast svarað svo, að ekki verði hægt að véfengja svarið, en þó má færa fram nokkur rök fyrir því, hvernig á þessu gæti staðið, og vil ég nú hér á eftir reyna að benda á fáein atriði, sem mér þykir þess verð að vera dregin fram í dagsljósið í þessu sambandi.

ÞEGAR maður hugleiðir það, að landvættimnar eru sömu merkin eða „verurnar“ og frá er sagt í Biblíunni, lægi næst að álykta; að hér væri um að ræða áhrif frá kristninni. Og ekki dregur það úr, í því sambandi, að einmitt þrjár þessara sömu „vera“, eða merkja, eru einnig tengdar við guðspjöllin, og hafa þannig fylgt kristninni út um allan heim allt frá fyrstu tíð hennar. Á gömlum altaristöflum og prédikunarstólum og öðrum málverkum úr kaþólskum sið eru guðspjallamennirnir oft málaðir með þessum verum og eru þær hver um sig merki hinna fjögurra guðspjallamanna.

En ef hér væri um að ræða áhrif frá kristniboði rómversku kirkjunnar, eða guðspjöllunum, þá hefðu landvættirnir hér átt að vera nákvæmlega hinar sömu og Biblían segir frá, — þ. e. maður, naut, fugl og ljón. — En svo er ekki að öllu leyti, eins og áður er sagt, þar sem „ormurinn“ eða „drekinn“ er, í landvættasögu Íslendinga, kominn í stað ljónsins í frásögnum Biblíunnar, eins og þær eru bæði í Gamla- og Nýjatestamentinu. Af þessari ástæðu tel ég að landvættatrúin hafi borizt hingað eftir öðrum leiðum en með kristniboðinu, eða fyrir áhrif frá kristninni, og sé því miklu eldri hér á Íslandi, eða hjá þeim kynþætti, sem Íslendingar eru af komnir, en kristniboð rómversku kirkjunnar er á Norðurlöndum.

En ef svo væri, hlyti sá kynþáttur, sem Íslendingar eru af komnir, að vera á einhvern hátt tengdur hinum fornu íbúum Ísraelsríkis, því að þaðan virðast landvættirnir vera komnar, það sýna verurnar bezt og niðurröðun þeirra, eins og líka landvættatrúin sjálf virðist skilgetið afkvæmi vermdar-englatrúar Gamlatestamentisins. Mun ég nú drepa á nokkur atriði, sem ótvírætt benda til þess að þetta geti átt sér stað.

ÞEGAR rekja skal þessa sögu, verður auðvitað að byrja á því að reyna að rekja feril Ísraelsþjóðarinnar gömlu, en til þess verður að hverfa aftur í tímann um meira en 2500 ár, eða til árabilsins 720—675 f. Kr. Þá gerðust þeir atburðir, að Ísraelsríki eða Norðurríkið, eins og það var kallað til aðgreiningar frá Júdaríki, sem líka var kallað Suðurríkið, leið undir lok. Segir frá þessu á nokkrum stöðum í Gamlatestamentinu, þ. á. m. í II. Konungabók, 17 kap., þar stendur þetta: „En á níunda ríkisári Hósea vann Assyriukonungur Samariu og herleiddi Ísrael til Assyríu. Fékk hann þeim bústað í Hala og Habór, fljótið í Gózan og í borgum Meda.“ Hér mun einna greinilegast vera sagt frá því, hvert Ísraelsmenn úr Norðurríki Ísraels voru herleiddir. En það er nú eins með þetta og flest annað í Biblíunni, að hina svonefndu fræðimenn greinir nokkuð á um hvar þessir staðir eru. Það virðist þó í raun og veru öll tvímæli af tekin um það í síðustu orðum setningarinnar, því að þar er beinlínis sagt, að þeim hafi verið fengin aðsetursstaður „í borgum Meda“. Virðist af þessu augljóst, að hin herleidda þjóð hefur verið látin setjast að í Medíu. En á þeim tímum, sem hér um ræðir, var Medía lítið land samanborið við það, sem síðar varð, þegar Medar og Persar tóku höndum saman og lögðu undir sig hið mikla Babyloníuríki. Á dögum Assyriukonunga var Medía landsvæði það, sem liggur að suðurenda Kaspíahafs og austan við það. Fjöllótt land mjög og ófrjótt og liggja að því eyðimerkur að austan. Ekki er hugsanlegt að „borgir Meda“ hafi verið annars staðar en í Medíulandi og hafa þá Ísraelsmenn verið fluttir alla leið þangað austur eftir vafalaust í því skyni fyrst og fremst, að þeir ættu sem ógreiðast um vik að sækja aftur heim í ættland sitt.

Þá er þarna ennfremur sagt, að þeim hafi verið fenginn bústaður í Hala, sem þá ætti að vera borg eða hérað í Medíu. Við það nafn er eftirfarandi athugasemd í biblíuþýðingu hins stórlærða brezka Biblíufræðings Ferrar Fentons:

„Khalakh er hérað það, sem nú er nefnt Aserbeisjan í Persíu og er merkingin í orðinu „land eldanna“. Um þetta hérað rennur enn í dag á, sem Gosan nefnist, og fellur hún út í Kaspíahafið norð-vestanvert á svæði því, sem nú tilheyrir Rússum og telst til borgarinnar Baku.“

Um það verður því tæpast lengur deilt, að hinar tíu ættkvíslir Ísraels, er Assyriukonungur herleiddi þaðan, hafa verið fluttar alla leið austur að Kaspíahafi og fengið þar til ábúðar hrjóstrugt og erfitt fjallaland.

Menn verða nú að gera sér þess glögga grein, að með þessari herleiðingu Ísraelsmanna norður og austur undir Kasípahaf hvarf Ísraelsríki hið forna að fullu og öllu úr sögunni og hefur aldrei við sögu komið síðan undir því nafni og svo gjörsamlega týnd hefur þessi forna menningarþjóð verið, að hennar er síðan varla getið í sagnritum.

Sá stórkostlegi og ófyrirgefanlegi misskilningur hefur aftur á móti komið inn í sögukennslu síðari tíma, og er það mestmegnis sök kaþólsku kirkjunnar, að Gyðingar séu öll hin forna Ísraelsþjóð. En það er auðvitað alveg rangt og þarf ekki annað en lesa heimfararsögu Gyðinganna í Esra- og Nehemíabók til þess að ganga úr skugga um, að það voru aldrei aðrar ættkvíslir en Júdaættkvísl og Benjamínsættkvísl, ásamt nokkru af Levítum — Levísættkvísl —, sem heim kom aftur úr herleiðingunni til Babylonar, þ. e. fólkið úr Júdaríki. — Gyðingar eru aðeins ein af 12 ættkvíslum Ísraels, og sú ættkvíslin, sem aldrei hefur týnt að fullu.

Jósefus sagnritari Gyðinga, sem skráði

Gyðingasögu sína um 70 e. Kr., tekur af öll tvímæli í þessu efni. Hann segir: „Það eru aðeins tvær ættkvíslir í Asíu og Evrópu undirgefnar Rómverjum, en hinar tíu ættkvíslirnar eru handan við Efrat og eru geysifjölmennar.“ Það er vitað að Gyðingar nú á dögum telja sig aðallega vera afkomendur Júda — enda kallaðir „Júðar“ á mörgum málum, — og aðeins óverulega blandaðir af öðrum ættkvíslum Ísraels, og þá helzt Benjamíns- og Levísættkvíslum.

XI.

HÉR skal ekki lengur dvalið við Júdaættkvíslina né sögu hennar, því að ætlunin var að reyna að fylgja, ef unnt væri, ferli hinna tíu ættkvíslanna, sem Assyriukonungur flutti austur að Kaspíahafi á tímabilinu 726—675 f. Kr. En slóð þeirra hefur ekki reynst auðrakin, þar til nú á síðustu áratugum, að tekizt hefur að bregða ofurlítilli birtu á veg þeirra.

Ein af mörgum apokryfiskum bókum Gyðinga heitir Esdrasbók. Ekki er hún til á íslenzku og ég hef ekki séð hana nema á ensku. Í 2. Esdrasbók, 13. kap. 40.—45. standa þessar merkilegu setningar:

„Þetta eru hinar tíu ættkvíslir, sem herleiddar voru úr sínu eigin landi á dögum Hósea konungs og Salmanasar Assyriukonungur flutti þá yfir vötnin og þeir komu í annað land. En þeir réðu það með sér, að þeir skyldu yfirgefa fjölda heiðingjanna og fara burt í fjarlægt land, þar sem aldrei hefðu menn búið, svo að þeir gætu haldið þar lög sín, sem þeir höfðu aldrei haldið í þessu landi. Og þeir fóru út í Efrat, þar sem áin er mjó, og hinn Hæsti gerði kraftaverk fyrir þá og stöðvaði fljótið, unz þeir voru komnir yfir um. En í það land var langan veg að fara eða í hálf tölva ár,

og þetta land var kallað Ar-Sareth. Síðan dvöldu þeir þar lengi fram eftir.“

Vafasamt er nú hversu mikinn trúnað má á það leggja, sem hér er sagt, en þó er augljóst af þessu, að Gyðingar hafa — um 200 f. Kr., þegar Esdrasbók er talin vera skráð, — fylgzt nokkuð með þessum frændum sínum úr Ísraelsríki. Má af þessu ráða, að Ísraelsmenn — þ. e. hinar tíu ættkvíslir — hafa yfirgefið þær stöðvar, sem þeir upphaflega voru fluttir til, og líklega hafa þeir þá sætt góðu færi, því að þeir virðast hafa farið í einum miklum leiðangri, allir saman, burtu úr Mediumanna landi og til lands þess, sem þá var kallað Ar-Sareth.

Ekki er það ágreiningslaust, hvar land það eða hérað hefur verið, sem Ar-Sareth er kallað, en flest bendir til þess að það sé svæðið norðan og vestan við Svartahaf og enn í dag er þar á, sem Sareth heitir. Fleira kemur þar einnig til, sem síðar mun að vikið.

Mestu sönnunina fyrir þessum þjóðflutningum er þó að finna hjá Herodot, hinum mikla, gríska sagnritara, sem uppi var skömmu eftir að þjóðflutningar þessir fóru fram. Í 4. og 7. bók Herodots er sagt frá því, að á síðari helmingi 7. aldar (650–600) f. Kr., — samkvæmt tímatali hinna lydisku og medisku konungsríkja — hafi stór þjóð, sem áður bjó fyrir sunnan ána Araxes í Persíu — þ. e. í héraðinu Aserbeisjan — fluttzt í stórhópum inn í Evrópu og sest að norðan við Svartahaf, — einmitt á svæði því, þar sem áin Sareth rennur enn í dag. Herodot kallar þessa þjóð ekki Ísraelsmenn, heldur nefnir hann hana Skýpa, sem talið er að merki „ferðamenn“.

Þess var nú tæpast að vænta, að nokkrum dytti það í hug að þessi þjóð, sem almennt hlaut nafnið Skýpar í síðari tíma sögu Evrópuþjóða, væri hinir forn Ísraelsmenn. Enda fór það svo, að engum datt það í hug í um það bil 2500 ár.

Árið 1846 tókst hinum heimsfræga fornleifafræðingi Breta, Sir Henry Rawlinson, að lesa úr rúnaristunum á Behistun-klettinum í Persíu. Á þeim kletti eru rúnaristur á þrem málum: Babylonisku, forn-persnesku og súsisku: Darius mikli Persakonungur lét höggva þær í klettinn árið 514 f. Kr. og segir þar m. a. frá þjóð einni, sem Persar áttu í höggi við og nefnd er Sakar. Þetta er stór þjóð að því er virðist, ákaflega herská og harðfeng. Á Behistunklettinum er þessi þjóð, sem kölluð er Sakar í persneska textanum, kölluð Ghimri í babyloniska textanum. En nú er það vitað frá óbyggjandi fimum heimildum, að Babyloníumenn kölluðu Ísraelsmenn — hinar tíu ættkvíslir — einmitt þessu nafni, — Gimri — meðan þeir dvöldu í útlegðinni í Assyriúríki. Af þessu er ljóst, að Gimrar og Sakar eru sama þjóðin — þ. e. Ísraelsmenn hinir forn. Auk þess segja grísk fornrit, að Skýpar séu sama þjóðin og Persar kalla Saka. Er þá augljóst, að Skýpar, Sakar og Ghimrar eru nöfn á einni og sömu þjóð — þ. e. hinum fornu Ísraelsmönnum. Það styður enn þessa skoðun, að einmitt á þeim tíma, sem þjóðflutningar Skýpaþjóðarinnar fóru fram — frá 650–600 — stóð upplausn Assyriúríkis sem hæst.

Dr. Lewellyn Thomas, enskur sagnfræðingur, kemst svo að orði um þessa þjóðflutninga: „Þessir þjóðflutningar til Evrópu áttu sér stað um það leyti, sem hið mikla Assyriúríki var á fallanda fæti fyrir hinu nýja heimsveldi Babylonar. Ísrael greip hið hentuga tækifæri til undankomu inn í Evrópu.“

Að lokum skal á eitt atriði dregið enn, sem er mjög athyglisvert í þessu sambandi og sem styður verulega þá tilgátu, að þjóðir þær, sem bjuggu norðan og vestan Svartahafs á öldunum næstu fyrir og eftir Kristsfæðingu, hafi verið hinir forn Ísraelsmenn.

Rússneskir fornleifafræðingar hafa fundið og rannsakað fjölda legsteina og gamalla

minja á þessum slóðum. Prófessor Chowlson í Leningrad hefur flutt fjölmarga legsteina frá Krímskaga á forminjasafnið í Leningrad og rannsakað ekki færri en 700 áletranir á þessum steinum, og 150 áletranir á ýmsum grafhýsum þar um slóðir og eru áletranir undantekningar lítið á fornri hebresku og margar hverjar hinar athyglisverðustu. Á meðal þeirra elztu má nefna þessar þrjár, sem frá er skýrt í ritinu „Oriental Records“:

Á legsteini einum frá Krím stendur þetta: „Þetta er legsteinn prestsins Buki, sonar Ísaks. Megi hann hvílast í Eden til þess tíma, er Ísrael frelsast. (Dáinn) á 702. ári útleğðar vorrar.“ — Þessi steinn ætti því að vera frá 1. öld e. Kr. eða því sem næst.

Á öðrum legsteini frá Krím í sama safni standa þessi orð:

„Rabbi Móses Leví dáinn á 726. útleğðar-ári voru.“

Á þriðja legsteininum stendur:

„Levitinn Zadok, sonur Móse, dáinn 4000 árum eftir sköpun heims, á 785. ári útleğðar vorrar.“

Samkvæmt hinu farna tímatali Gyðinga og Ísraelsmanna yfirleitt, telja þeir tímenn frá „sköpun heims“, sem þeir svo kalla, en tímatal þeirra byrjar þá, samkvæmt okkar reglu um tímatal, árið 3911 fyrir Krists fæðingu. Levitinn Zadok, sem deyr 4000 árum eftir „sköpun heims“ ætti þá að hafa andazt 88—89 e. Kr. Þetta kemur og vel heim við útleğðartíma Ísraels, sem þarna er gefinn upp að vera þá orðinn 785 ár, því að eins og kunnugt er fór herleiðing Ísraelsmanna til Medíu fram á tímabilinu frá 726—675 f. Kr., eða nákvæmlega á þeim tíma, sem til er vísað á legsteininum.* Þessir eldgömlu

legsteinar í Suður-Rússlandi, sem enginn vafi getur leikið á að eru frá hinum fornu Ísraelsmönnum, sanna svo vel sem verða má sagnirnar um för Ísraelsmanna frá Medíu og norður fyrir Svartahaf, eða til Skýþíu hinnar miklu eða köldu eins og land þetta er nefnt í fornum norrænum og íslenskum ritum og sögnum.

XII.

NÆST er rétt að athuga ofurlítið hið ein-kennilega nafn, sem Persar nota um þennan þjóðflokk. Þeir kalla hann Saka, eins og áður segir. Ekki er ólíklegt að Persar hafi gefið þeim þetta nafn af því að þeir hafa heyrt Ísraelsmenn sjálfa kalla sig því, eða einhverju, sem svipað hefur látið í eyrum þeirra. Það er nú svo um flest þjóðanöfn, sem fyrir koma í fornum ritum, að þau eru þar meira eða minna afbökud, af því að hinir erlendu menn heyra orðin ekki rétt, sérstaklega ef framburður orðanna er eitthvað sérkennilegur eða erfiður.

Ef lítið er á kort það í Encyklopediu Britannicu, sem fylgir þar kaflanum um Persíu, og sýnir hið farna Persaveldi og þjóðflokka þá, er það byggðu, sjást þar nyrst og austast nöfnin Sakar og Massagetar. Sannar þetta að svo er nú almennt lítið á af sagnfræðingum, að þessir þjóðflokkar hafi átt þarna heima. Í kaflanum um Persíu hina fornu segir í þessari sömu alfræðibók að nafnið Skýþar, sem Herodot hefur varðveitt á þjóðunum í Suður-Rússlandi, sé án alls efa samnefnið á þjóðflokki þeim, sem komið hafi austan úr Túran, og að „ræningjaflokkur sá, sem Massagetar voru nefndir, hafi tvímæla-laust verið af þessum þjóðflokki“. Þá segir enn fremur á sama stað, að Iranar kalli þennan þjóðflokk — Massagetana — Daha, sem þýðir „óvinir“ eða ræningjar, en Persar nefni þá Saka og Grikkir Skýþa.

Þegar þetta er nú allt borið saman við

* Herleiðingin fór fram í hópum á 40 ára löngu tímabili. Sá hópur eða sú ætt sem Levitinn Zadok hefur verið af, hefur því samkvæmt þessu verið flutt í útleğðina um 700 f. Kr.

það, sem áður var sagt, virðist lítill vafi á því leika, að þarna er um að ræða hina gömlu Ísraelsmenn, undir nýju nafni. Auðvitað hafa þeir týnt ýmsu af hinni fornu menningu sinni og trú sinni á Jahve hafa þeir að mestu gleymt. Henni voru þeir nú raunar búnir að týna að mestu áður en þeir voru fluttir á brott úr Ísraelsríki, ef marka má lýsingu þá, sem gefin er á atferli þeirra í II. Konungabókinni. Þar segir: „Þeir (þ. e. Ísraelsmenn) yfirgáfu öll boð Jahve, Guðs síns, og gjörðu sér steypt líkneski, tvo kálfa, og þeir gjörðu asérur, féllu fram fyrir öllum himinsins her og dýrkuðu Baal. Þeir létu sonu sína og dætur ganga gegnum eldinn, fóru með galdur og fjölkyngi og ofurseldu sig til að gjöra það, sem illt var í augum Jahve, til að egna hann til reiði. Þá reiddist Jahve Ísrael ákaflega og rak þá burt frá augliti sínu, ekkert varð eftir nema Júdaættkvísl ein.“

En hvernig stendur þá á þessu nýja nafni þeirra, nafninu Sakar, sem Persar nota um þá á þessum tímum?

Til svars þeirri spurningu tel ég réttast að taka hér upp orðréttan kafla úr fyrsta kápítula hins mikla rits Adams Rutherfords, „Israel-Britain“, þar sem um þetta efni er rætt. Þar farast Rutherford svo orð:

„Ýmsar kvíslir hinnar miklu Skýþa-þjóðar höfðu sérstök nöfn, — jafnvel áður en Skýþar komu til Evrópu. Það er athugandi, að sumir fornir rithöfundar nota Skýþa-heitð aðeins um þá, sem bjuggu nálægt Svartahafi og héldu nafninu í margar aldir, en aðrir sagnritarar nota nafnið almennt um alla þá þjóðflokka, sem komnir voru af hinum upprunalegu Skýþum, en höfðu sérstök nöfn (önnur), svo sem Massagetar, Þursagetar, Getar, Brettar o. fl. En ein kvíslin hélt hinu upphaflega nafni Sakar, sem þýðir „synir Ísaks“. Á hebresku er í-ið í Ísak borið

mjög veikt og ógreinilega fram, þess vegna slepptu ýmsar erlendar þjóðir íinu, sem var áherzlulaust, þegar þær báru fram nafnið „Ísak“, svo að það varð „Sak“. Latneska nafnið á Ísakssonum varð því Sakæ, en Persar kölluðu Saka ekki aðeins Saka sjálfa, heldur alla þjóðflokka Skýþa.“

Og enn segir sami höfundur:

„Hinn nafnkunni Ptolemeus kallar suma Saka „Saxones“ og frægasti sagnritari hinna fornu Engilsaxa, Sharon Turner, segir svo:

„Saxar voru Skýþaþjóð og voru kallaðir Saca, Sacki, Sachsen.“ Sagnaritariinn Albínus segir: „Saxar voru komnir af hinum fornu Sökum og voru, er fram liðu stundir, nefndir Saxar.“ Seinna, þegar Sakar fluttust lengra norðvestur í Evrópu, voru þeir venjulega kallaðir „Saxonar“ eða Saxar. Hin gamla engilsaxneska rót „sun“ er „son“ á nýensku og Saksun er því blátt áfram stytting úr Ísaks-son, því að framburðurinn er hér um bil eins.“

Í sambandi við þessa skýringu á orðinu Sakar eða Saxar verður manni á að rifja upp eitt af mörgum fyrirheitum Gamlatestamentisins, sem kemur svo einkennilega vel heim við þessa uppgötvun sagnfræðinganna.

Í 21. kap. 1. Mósabókar er sagt frá því, þegar Drottinn talar til Abrahams út af brottrekstri Hagar og Ísmaels, sonar hennar. Þar stendur þetta: „Þá sagði Guð við Abraham: Lát þig ekki taka sárt til sveinsins og ambáttar þinnar, hlýð þú Söru í öllu því, er hún segir þér, því að afkomendur Ísaks einir munu verða taldir niðjar þínir.“

Í ensku og sænsku Biblíunni er síðasta málsgreinin dálítið öðru vísi þýdd en í íslenzku Biblíunni og er sú þýðing að líkindum réttari. Í sænsku Biblíunni stendur: „ty genom Isak er det som sed skal uppkallas efter dig“. Í ensku Biblíunni stendur: „for

in Isaak shall thy seed be called“. Rétt þýtt á nútíma íslenzku væri þetta: „Við Ísak munu afkomendur þínir kenndir verða“. Vafalaust hefur nú Levítunum, sem fylgdu Ísraelsmönnum í útlegðina, verið kunnugt um þetta fyrirheit, og því ekki ólíklegt að þjóðin hafi í útlegð sinni tekið upp, að kenna sig við nafn Ísaks, því að líkindum hefur henni verið bannað að kalla sig sínu gamla nafni í hinu nýja heimkynni norður við Kaspíahaf.

Um Saxana vitum við svo það með fullri vissu, að þeir brutust gegnum alla Evrópu og loks til Bretlandseyja 450—600 e. Kr. og stofnuðu þar mörg ríki, sem flest báru nafn þeirra, og bera sumir landshlutar þar nöfn enn í dag, sem stytt eru úr þessum nöfnum. Þar eru t. d. Vessex, sem þýðir Vestur-Saxaland, Essex, sem þýðir Austur-Saxaland, og Sussex, sem þýðir Suður-Saxaland.

Af þessum þjóðflokki og bræðraþjóðum hans — sérstaklega Anglum — eru hinar engilsaxnesku þjóðir komnar; sem nú byggja Bretlandseyjar, Samveldislöndin brezku og Bandaríki Norður-Ameríku.

Verður þessi grein nú ekki rakin hér meir, en ég taldi rétt að rekja hana fyrst, því að þá verður auðskildara það, sem á eftir kemur, sérstaklega þeim, sem lítið eða ekkert hafa kynnt sér þessi mál áður.

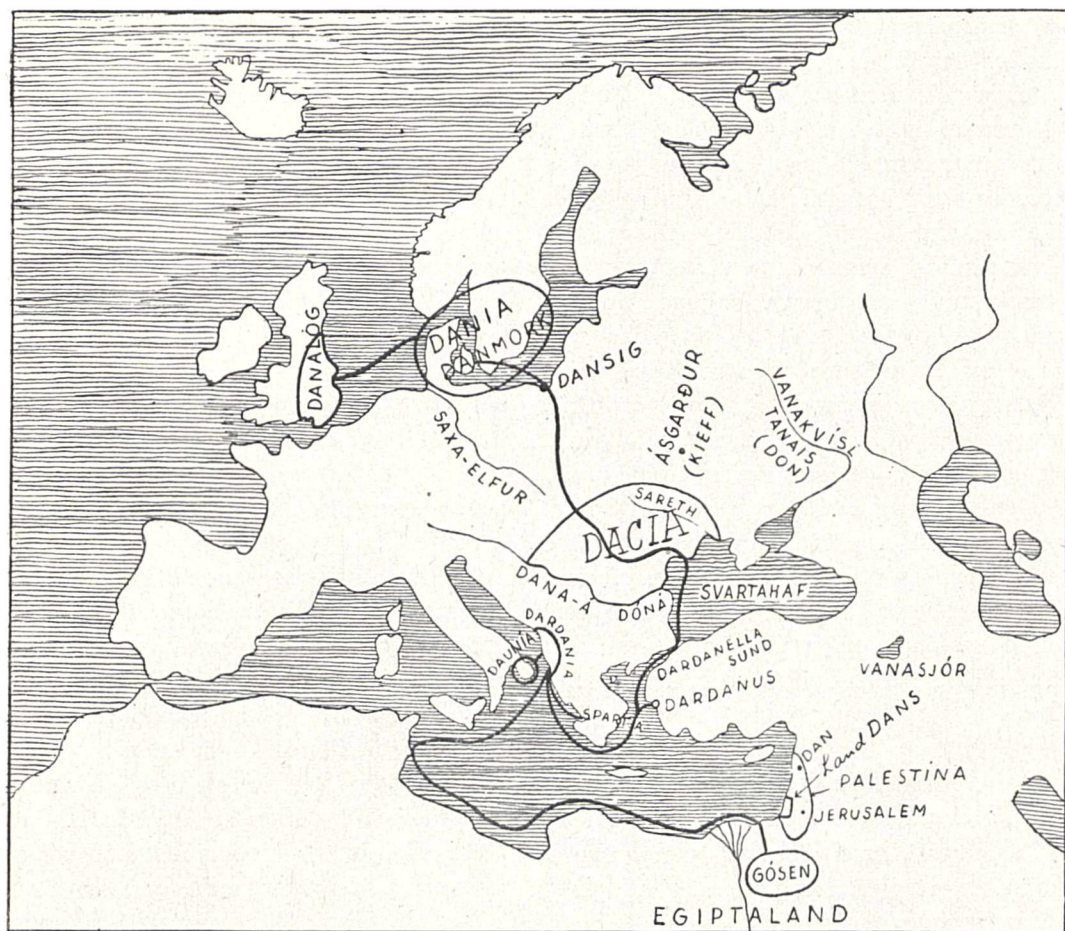
Af þessari sömu grein voru Gotar, sem sjálfir kölluðu sig guðs-þjóð og fyrstir rituðu Biblíuna á Evrópumál, og ýmsar fleiri þjóðir, sem við sögu koma á fyrstu 500 árum tímatafs vors og verður ekki farið frekar út í þá sálma að þessu sinni.

XIII.

HÉR hef ég þá rakið það í aðaldráttum, sem vitað er um meginþorra Ísraelsmanna, þann er herleiddur var til stranda Kaspíahafs og fengið aðsetur í „borgum Meda“ í lok 8. aldar f. Kr. Hinir auknu forn-

leifafundur og hinar gömlu rúnaristur, sem sífellt er verið að ráða, varpa ávallt meira og bjartara ljósi á þennan merkilega þátt sögunnar. En það sem ég hingað til hef sagt er eins konar undirbygging undir lokabátt minn í þessu máli, en það er að reyna að sýna fram á sambandið milli landvætta okkar og hermerkja Ísraelsríkisins. En til þess að það samhengi verði ljóst, verður að víkja hér nánar að einni af þeim tíu ættkvíslum, sem Ísraelsríki mynduðu. Sú ættkvísl er Dansættkvíslin.

Ef lítið er á sögukort af Palestínu, þar sem sýnt er hvernig ættkvíslir Ísraels skipuðu sér þar niður til foma, sést að Dansættkvísl hefur búið á litlu landsvæði alveg úti við Miðjarðarhafið. Hún og Benjamínsættkvísl áttu lönd á landamærum Ísraelsríkis og Júdaríkis, og hafa því eðlilega orðið fyrir margs konar óþægindum, öðrum fremur, um það bil er hið foma Ísraelsríki klofnaði. Það fór líka svo, að önnur þessi ættkvísl og allt land hennar — þ. e. Benjamínsættkvíslin — lenti undir Júdaríki, en hin — Dansættkvíslin — virðist þá verða landlaus og hverfur úr sögu Ísraelsríkis skömmu síðar. Í Deboruljóðunum kemur það fram, að Dans-niðjar eru sjómenn. Þar stendur þetta: „Og Dan — hvers vegna dvaldi hann við skipin“. Í arfsögnum Gyðinga eru Danítar taldir sjómenn og siglingamenn. Dansættkvísl var all stór, en land hennar var lítið. Það varð þröngt um hana og er a. m. k. frá því sagt á tveim stöðum í Biblíunni, að hópar af Dansættkvísl tóku sig upp og fóru burt úr landi sínu og settust að annars staðar. Þeir höfðu þann einkennilega sið, að kenna þá staði, sem þeir dvöldust á, við sig eða nafn Dans, forföður síns. Í Jósúabók 19. kap. 47. v. segir: „Og land Dans sona gekk undan þeim. Þá fóru Dans-synir og herjuðu á Lesem og unnu hana og tóku hana herskildi, slógu síðan eign sinni á hana og

Kort, sem sýnir ferðalag og dvalarstaði Dans ættkvíslarinnar.

Svarta strikið, frá Egiptalandi til Englands, sýnir leið þess hluta Dans-ættkvíslarinnar, sem talið er að farið hafi frá Egiptalandi um 1600 f. Kr. og settist þá fyrst að í Grikklandi (Albaníu) og Ítalíu, en fór síðan til Litlu-Asíu, þá til Dacíu og loks til Danmerkur og Englands. (Athugið þetta kort vel um leið og þér lesið um för Dans ættkvíslarinnar.)

settust þar að og nefndu hana Dan eftir nafni Dans föður þeirra.“ Og í Dómarabókinni er frásögn um það, að „sex hundruð menn búnir hervopnum af kynþætti Dans héldu norðureftir og settu herbúðir sínar í Kirjam Jearim í Júda, fyrir því er sá staður kallaður „Dans-herbúðir“ fram á þennan dag,“ segir í 12. versni 18. kap. í Dómarabókinni.

Af Biblíunni verður það greinilega ráðið, að Dansættkvíslin hefur fljótlega orðið „landlaus“ eftir að hún kom til Kanaanslands og er því ekki ólíklegt, að hún hafi flakkað um, orðið eins konar flökku-ættkvísl. Bendir t. d. ótvírætt til þess upphaf 18. kap. í Dómarabókinni, þar sem segir:

„Í þá daga var enginn konungur í Ísrael og í þá daga var ættkvísl Daníta að leita

sér að arfleifð til búsetu, því að henni hafði eigi til þess dags hlotnast nein arfleifð meðal ættkvísla Ísraels.“

Loks fékk hún athvarf út við ströndina. Hún hefur því leitað út á hafið fyrst og fremst og gerzt sjómenn. Í átökunum milli Ísraelsríki og Júdaríkis hefur hún séð þann kostinn vænstan að yfirgefa heimkynni sín. Nokkur hluti hennar fluttist norður í Dan (Lasis-borg), sem þeir lögðu undir sig, og tilheyri Ísraelsríki, en ekki Júdaríki.

Menn hefur furðað stórlega á því, að í einhverju merkilegasta ættartölusafni Biblíunnar, en það er í 9 fyrstu kapitulum 1. Kronikubókar, þar sem raktar eru ættartölur ættkvísla Ísraels, allt til Adams, þar er Dans-ættkvíslin ekki nefnd á nafn. Vilja menn af þessu draga þá ályktun, að hún muni þá, þegar þessi ættartala er skráð, vera farin úr landi, og er ýmislegt sem bendir til þess, að svo hafi verið, a. m. k. að mestu leyti.

XIV.

VÆRI nú svo, að Dans-ættkvíslin hefði yfirgefið Ísraelsríki fyrst allra ættkvíslanna, er alveg vafalaust að hún hefði skilið eftir sig á leið sinni um Evrópu, Asíu eða Afríku einhver þau örnefni, sem rekja mætti slóð hennar eftir. Margt bendir til þess, eins og áður er sagt, að Danítar hafi verið sjómenn og þess vegna mætti alveg eins vænta þess, að slóð hennar yrði helzt rakin með því að fylgja ströndum eða vatnaleiðum, því að ófað hafa þeir haldið þeim forna sið, að kenna dvalarstaði sína við Dan, forföður sinn. En áður en að leið þeirra verður leitað með þessum hætti, er rétt að minnast hér lítið eitt ævaformrar grískrar sagnar, sem einkennilega vel kemur heim við þær tilgátur, sem hér um ræðir.

Þessar fornu grísku og egypsku sagnir segja frá því, að um 1600 f. Kr. hafi komið

stór flokkur manna sjóleiðis frá Egyptalandi til Grikklands. Nefndist foringi fararinnar Danaus, en flokkurinn var nefndur þá og síðar Danáar. Koma þeir við sögu í frásögnum af Trojubardaga í Illionskviðu og víðar hjá Hómer. Þessir Danáar eiga að hafa komið frá Egyptalandi vegna missættis við konung Egypta. Gæti þetta bent til þess, að Ísraelsmenn hefðu reynt að gera uppreisn gegn Egyptalandskonungum, er ánaud þeirra þar í landi fór að þyngjast, og Dans-ættkvísl hafi staðið fyrir þeirri uppreisnar eða flóttatilraun. En eins og kunnugt er var það ekki fyrr en um 200 árum síðar, eða um 1400 f. Kr., sem Móse tókst að leiða Ísraelsmenn burt frá Egyptalandi.

Þessir Danáar settust að á vestanverðum Balkanskaga og hafa greint þar í tvo flokka, eða búið aðgreindir, og nefndust þeir, sem norðar bjuggu Dar-Danir, sem þýðir að sögn fróðra manna í hebresku máli Norður-Danir. Í hinu ágæta riti Adams Rutherfords, er ég áður vitnaði til, segir á þessa leið:

„Það er alkunna og þarf ekki frekar umtals við, að Danáar fóru til Litlu-Asíu og sátu um Trójuborg, sem stóð nokkru fyrir sunnan Dardanellasund. En hvað gerðist síðan? Hanneý segir í *European and Other Race Origins*, bls. 460—461, að „Danáar, sem höfðu dvalið í Dardaníu á Trójudögum, en farið yfir Dardanellasund eftir fall borgarinnar og gefið því nafn sitt, fóru í norðurátt, og nafn þeirra hverfur úr sögu Grikkja.“

Við Dardani er enn kenndur smábær einn á strönd Litlu-Asíu (á kortum er hann nefndur Canak-Kale, sem er hið tyrkneska nafn á bænum) og við þá er einnig kennt hið sögufræga og þýðingarmikla sund milli Balkanskaga og Litlu-Asíu — Dardanella-sund.

Sagan segir, að Danáar þessir hafi komizt til mikilla valda á Grikklandi og um langt

skeið ráðið hinu merkilega spartverska ríki. Styðja þá frásögn tvær mjög merkar sagnfræðilegar heimildir. Er aðra þeirra að finna í 12. kap. í 1. Makkabeabókinni, en hún er talin mjög áreiðanlegt sagnfræðirit. Þar segir m. a.: „Þetta er afrit af bréfinu, sem þeir (þ. e. Spartverjar) sendu Óniasi:

„Arius Spartverjakonungur sendir Óniasi æðsta presti kveðju sína. Fundizt hefur í riti um Spartverja og Gyðinga hvora tveggja, að þeir séu bræður, og að þeir séu af Abrahams ætt. Og fyrst vér nú vitum þetta, þá færi yður vel, ef þér rituðuð oss um yðar hagi. En vér munum rita yður aftur. Fénaður yðar og eignir heyra oss til, og það, sem vér eigum, heyrir yður til. Leggjum vér nú svo fyrir, að þeir flytji yður þetta.“

Hin heimildin er aðalsagnaritari Gyðinga, Jósefus Flavius. Segir hann frá bréfi því, er Jónatan Makkabeus skrifaði Spartverjum, en í því bréfi segir á þessa leið:

„Jónatan höfuðprestur Gyðinga, ráðið og allur Gyðingalyður sendir ræðismönnum í Lakedoníu, ráðamönnum og öllum lýð Lakedomona, bræðrum sínum, kveðju sína. Að yður líður vel er oss mjög kært. Oss vegnar vel. Það var fyrir nokkru síðan, að konungur yðar, Arius, ritaði bréf Óniasi, er þá var höfuðprestur vor, um samband milli vor, fylgir hér með afskrift bréfs þessa. Tókum vér fagnandi við bréfi því — en ei þurftum vér þessa vitnisburðar (þ. e. að Gyðingar væru frændur Spartverja), því áður vorum vér vissir þess af hinum helgu bókum vorum, en vér vildum ei fyrri bert láta, að ei yrði svo á lítið, að vér tækjum oss þann veg, er þér síðan hafið sjálfir gefið oss. Eftir að frændsemi vor var endur-

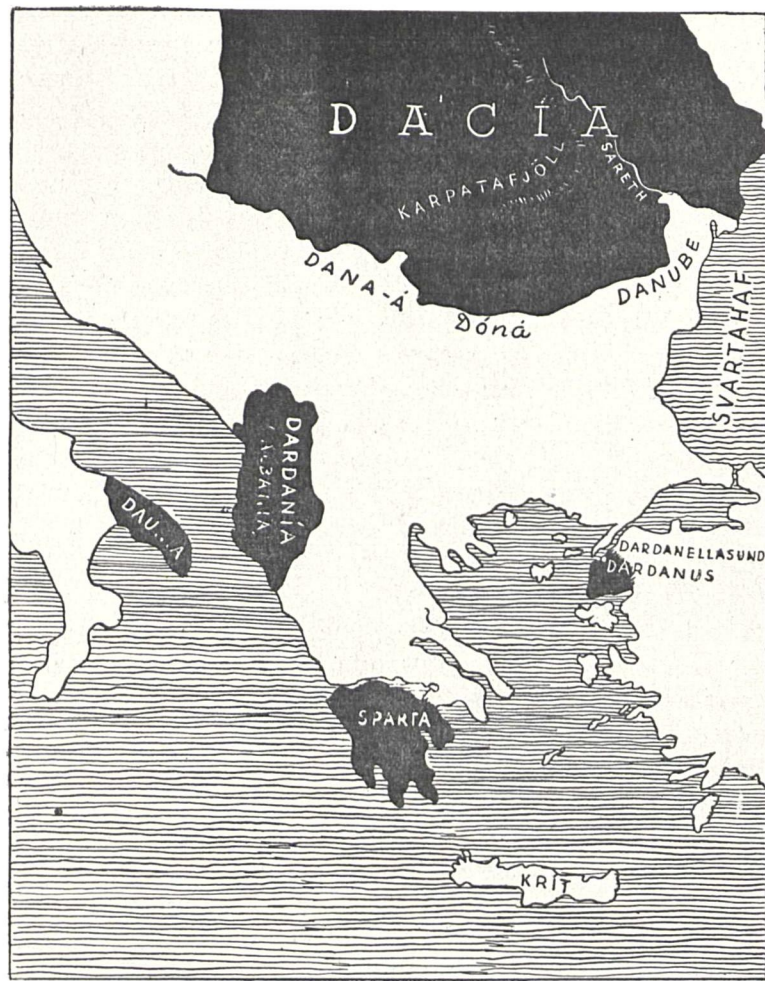
nýjuð höfum vér jafnan við fórnir vorar og á helgum hátíðum innilukt yður í bænum vorum til Guðs, biðjandi um velferð yðar og sigursæld.“

Verður af þessum tilvitnunum, sem báðar eru hinar áreiðanlegustu, ráðið, að einhver af ættkvíslum Ísraels hefur komizt til vegs og valda á Grikklandi, og er þá varla annarri til að dreifa en Dans-ættkvísl, sem vitað er að var sjómenn og víkingar, er fóru um í flokkum og byggðu sér borgir og bæi hingað og þangað með fram ströndum og stórflyótum. Ættkvíslin, sem að jafnaði „dvalist við skipin“, eins og segir í Deboruljóðunum í Biblíunni.

Gamlar grískar og ítalskar sagnir segja enn fremur frá því, að í fornöld hafi hluti af Apulliuskaganum á Ítalíu, svæðið milli ánnar Frento og Aufidus (Ofanto) heitið *Daunia*. Nafnið á að vera dregið af *Daunus*, sem samkvæmt hinum fornu sögnum á að hafa komið austan frá Illyriu (þ. e. *Dardaniu*) og stofnsett ríki þarna. *Diomedes*, sem mikið kemur við sögu í Trójubardaga og heima átti í Argos í Grikklandi, varð að flýja þaðan út af hjúskaparmálum sínum, er hann kom heim úr Trójubardaga, og flýði hann þá til *Dauníu* á náðir *Daunusar* konungs þar og giftist síðar dóttur hans. Merkilegt er að veita því athygli, að sagnfræðingar nútímans telja að í Argos hafi einmitt verið höfuðaðsetur *Danáa-ættarinnar* á Grikklandi, og bendir þetta ótvírætt til skyldleikans milli *Dauníu* og *Dardaníu*, auk þess sem nöfnin tala sínu máli.*

* Í *Salmonsens Lexikon* II. bls. 72 segir:

„I Sagnene spiller Argos en Hoved rolle som Hjemsted for Kong Foroneus, der anlagde Borgen Larisa paa en Bjærgaas, for Adrastos, der var en af de „syv mod Theben“, og navnlig for Danaer ætten.“

Kortið sýnir helztu dval-
arstaði þeirrar greinar
Dans-ættkvíslar, sem fór
frá Egyptalandi um 1600
f. Kr.:

Dauníu á Appulíuskaga,
Dardaníu, sem nú heitir
Albanía.

Spörtu og Dardansborg
í Litlu-Asíu. Sú borg
heitir nú Canak-Kale.

Dana-á = Dóná og hið
mikla ríki Danáanna:
Dacíu.

XV.

EF við nú reynum að fylgja vegi Dans-
sona lengra norður, verður fyrst fyrir að
fara gegnum sundið, sem við þá er kennt —
Dardanellasundið — og inn í Svartahafið.
Það er strax athyglisvert, að rétt fyrir norð-
an sundið rekumst við á Dónárósa. Hið
forma nafn á þessari á var ekki Dóná, heldur
Daná — eða Danubis — og er hún nefnd
svo á sumum Evrópumálum enn í dag. Í
flestum gömlum heimildaritum er hún
blátt áfram kölluð Dana-á. Dóná er annað

mesta vatnsfall Evrópu og skipgeng langt
upp eftir. Er varla nokkrum blöðum um það
að fletta, að Dardanir þeir, sem fóru um
Dardanellasund, hafa einnig farið upp eftir
Dóná og kennt hana við sig eða ættföður
sinn. Sé litast betur um við Svartahaf sést
að í flóa þann, sem út úr því gengur austan
við Krímskagann og Asoshaf nefnist, fellur
önnur á með Dans nafni. Það er áin Don,
sem í fornum sögum er nefnd Tanais eða
Tanakvísl, og Snorri Sturluson nefnir í
Heimskringlu. Sú á er og í sumum fornum

ritum nefnd Vanakvísl — og rétt fyrir sunnan Kákasusfjallgarðinn er vatn, sem enn í dag heitir Vanasjór. Við Vanasjó stendur smábærinn Van, og eru þar miklar fornar rúnaristur, sem ennþá hefur ekki tekizt að ráða til-fulls. Margar þeirra eru þó ráðnar, því að þær eru á ævaformri hebresku. Athyglisvert er í þessu sambandi, að orðið „van“ eða „vanir“ er af hebreskum uppruna og merkir „landlaus“, — þ. e. sá, sem hvergi á heima.* Ekki verður það nú sannað, að á sú, sem áður var kölluð Vanakvísl eða Tanakvísl, en nú er kölluð Don, sé dregin af Dans nafni, en ýmislegt bendir til þess, þ. á. m. það, að hjá norrænum þjóðum verður framburðurinn neins á Dana-á og Tanais, þar sem önnur fær nafnið Dóná en hin Don.

Norðan Dónár, eða þar sem nú heitir Rúmenía, bjó á öldunum næstu fyrir og eftir Krists fæðingu harðsnúin þjóðflokkur, sem Rómverjar nefndu Daka eða Dakía. Gerðu þeir oft hinn mesta usla í Rómaríki og loks kom þar að Trajan Rómverjakeisari fór með her á hendur þeim og lagði land þeirra — Daciú — undir Rómaríki árið 107 e. Kr. Svo virðist sem Dakíar hafi verið Dans ættkvísl eða brot af henni. Í Encyklopedia Brittanica er að finna athyglisverða athugasemd um hermerki Daka. Þar segir í kaflanum um drekamerkið á þessa leið:

„Rómverjar fengu drekamerkið frá Dakíum, er þeir sigruðu á dögum Trajans keisara. Hjá Rómverjum varð drekamerkið síðan herflokksmerki í her þeirra, en öminn varð herdeildarmerki. Af þessu farna drekamerki Dakíanna eru með

langri þróun komin drekamerki nútímans.“

Kemur hér dreka- eða ormsmerkið einkennilega fram í sögu þessarar fornu þjóðar, sem fátt er annars vitað um og nú er öllum týnd fyrir löngu. Um íbúa Daciú er það síðast vitað, að þeir hverfa undan Húnum norður og vestur á bóginn, eins og bæði Saxar og Gotar, og ekki spyrst til þeirra fyrir en löngu síðar og verður á það minnst síðar. Greiðfærasta leiðin úr Daciú til norðurs og vesturs liggur fram með Karpatafjöllum og niður á Póllandssléttuna. Það einkennilega vill nú til að einmitt þar rekumst við á eitt Dans-nafnið enn, sem sé í borgarheitinu Dan-zig. Hvað þessi borg hefur upprunalega heitið, er ekki hægt að færa fullar sönnur á, því að nöfnin á henni eru tvö og bæði æva forn. Hitt nafnið er Gdania, svo að af því sést að höfuð stofninn í því er einnig „Dan“ — eins og í Danzig. Líklega merkir Dan-sig, eða G-dan-ia upphaflega Danaflói eða Dana-ós, en ég mun ekki að þessu sinni fara út í að rökstyðja það.

Höfum við þá rakið leið Dansættkvíslarinnar sunnan frá heimkynnum hennar, fyrst í Egyptalandi og svo í Palestínu, til Grikklands og þaðan um Dardanella-sund, eftir Dans-á (eða Dóná) og yfir Dan-íu (eða Daciú) allt til Dansig (eða Dans-flóa) við Eystrasalt. Margt bendir og til þess að stór hópur af þessari ættkvísl hafi haldið áfram lengra norður með ströndum Svartahafsins og upp Donfljótið í Úkraínu, sem þá hét Skýþía eða Svíþjóð hin mikla, og sest þar að. Allt þetta hefur gerzt á tímabilinu frá 1600 f. Kr. og til ca. 400 eftir Krists fæðingu.

XVI.

LOKS skal þá nefna hér síðasta áfangann, en það er för Dana til Danmerkur. Um 500 e. Kr. kemur fram á eyjunum milli Jótlandsskaga og Svíþjóðar harðsnúin víkinga-

* Hér má minna á hina einkennilegu frásögn Snorra Sturlusonar um bardaga Ása og Vana (Hkr. 4. kap.) og viðskipti þeirra og höfðingja skipti.

þjóð, sem kallar sig Dani. Hún stofnsetur þar ríki og lýkur með því að leggja undir sig allt Jótland og alla Suður-Svíþjóð. Á Jótlandi bjuggu þá fyrir Jótar nyrst og Frísar sunnar og stöktu Danir hvorum tveggja að mestu í burt, er stundir liðu og fóru Jótar yfir til Bretlandseyja og Frísar til Hollands. Virðist svo sem Danir og Frísar hafi verið frændur og fylgzt eitthvað að á ferðum sínum. Við Dansigflóann er lón mikið, sem nefnist Frisahóp eða Frísa-lón, og vitað er með fullri vissu, að Frísar bjuggu á landsvæði því, sem var vestan og sunnan Jótlandsskaga og á eyjunum þar út af, sem enn í dag heita Frísaeyjar.

Af Frisum eru Hollendingar komnir og eru þeir því náfrændur Dana og annarra norræna þjóða.

Dans nafnið er enn í dag tengt við Danmörku, og eru Danir sú þjóðin á Norðurlöndum, sem í árdaga okkar nýrri sögu ber höfuð og herðar yfir allar aðrar þjóðir á Norðurlöndum og Bretlandseyjum. Virðist mér margt benda til þess að Danir þeir, sem lögðu undir sig Jótland og eyjarnar í sundinu milli Jótlands og Svíþjóðar, séu hin gamla Dans-ættkvísl, er áður hjó í Dacíu eða Daníu — suður við Dóná, enda fær Danmörk í fyrstu nákvæmlega sama nafnið meðal rómverskra þjóða, þegar hún kemur þar fyrst við sögur, og er kölluð Dacia. Geta menn sannfært sig um að þetta sé rétt með því að fletta upp í alfræðiorðabók Dana sjálfra, *Salmonsens Lexikon*, orðinu Dacia.

Þessi skoðun styðst við ummæli margra fomra sagnfræðinga, sem ekki verða rakin hér að neinu ráði að þessu sinni. Þó skal á það bent, að í hinu foma sagnriti „*Vetus Chronicon Holsatiæ*“ (bls. 54) er beinlínis sagt að Danir þeir, sem byggðu Danmörku, hafi verið af Dans-ættkvísl Ísraelsmanna. (A. Ruth.: *Israel-Britain*, bls. 41.)

Verður þetta nú ekki lengra rakið að sinni,

en hér skal á það minnt, að í 49. kap. í 1. Mósebók, þar sem tilfærð eru blessunarorð Jakobs yfir hvern einn af sonum hans áður en hann andast, segir svo um Dan: „Dan mun rétta hluta þjóðar sinnar sem hver önnur Ísraels ættkvísl. Verði Dan höggormur á veginum og naðra í götunni.“ För Dans gegnum Evrópu hefur alveg sérstaklega líkzt leið höggormsins, þar sem hann hefur farið í ótal krókum og hlykkjum yfir landið frá einu hafinu til annars, en þó jafnan skilið far eftir sig — þ. e. nafn ættföður síns á sundum, ám, borgum og löndum. En Dans-ættkvíslin hefur og að öðru leyti verið „höggormur á veginum“. Hún hefur flutt ormsmerkið — drekamerkið — til Evrópuþjóða, því að óhætt er að fullyrða, að þaðan er það komið fyrst og fremst, enda kemur það fyrst fram hér á Norðurlöndum á víkingaskipum þeim, sem Danir og Norðmenn nota á víkingaferðum sínum, og til Rómverja er það komið frá Dakíum — forfeðrum Dana — eins og áður er sagt.

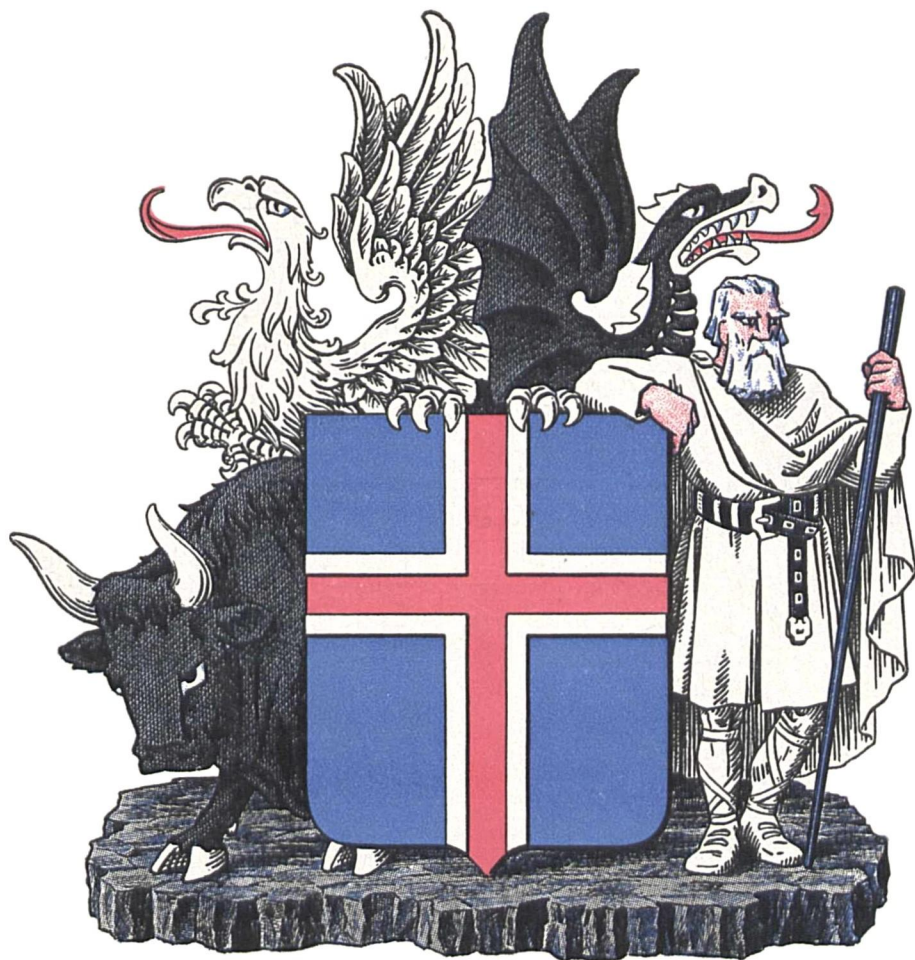
XVII.

HÉR að framan hefur nú verið rakið nokkuð, hvemig þeir menn hugsa sér að verið hafi í aðaldráttum för Ísraelsmanna frá heimkynnum þeirra í Egyptalandi og Palestínu og til landa þeirra í Evrópu, sem afkomendur Ísraelsmanna nú byggja. Er þó samt sem áður ennþá eftir að finna hið beina samband, ef það er til, milli sjálfrar sögunnar um landvættirnar og þessa fólks. Verður nú hér að lokum vikið að því atriði.

Þegar Snorri Sturluson hefur skrásett söguna um för hvalsins og móttöku landvætta, bætir hann við:

„Þá var Brodd-Helgi í Vopnafirði, Eyjólfur Valgerðarson í Eyjafirði, Þórður gellir í Breiðafirði og Þoroddur goði í Ölfusi.“

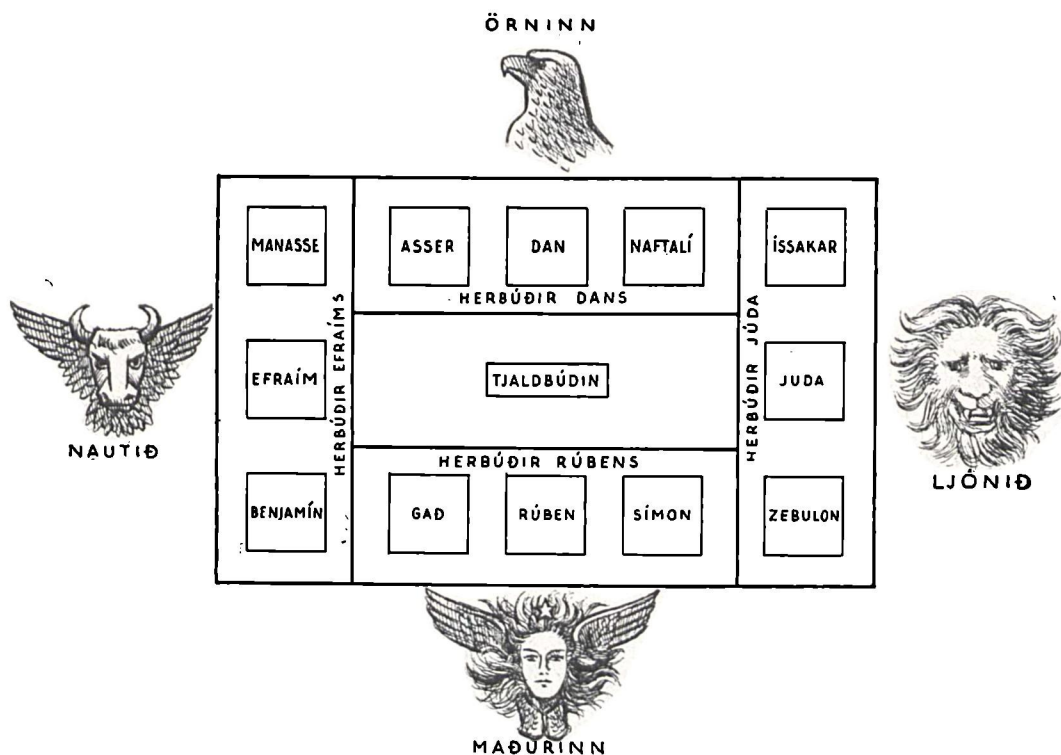
Nú mundi margur vafalaust freistast til að varpa fram þessari spurningu:

Skjaldarmerki Íslands

eins og það var ákveðið með forsetaúrskurði á Þingvöllum 17. júní 1944.

Hermerkja- og ættkvísla-skipan Ísraelsmanna.

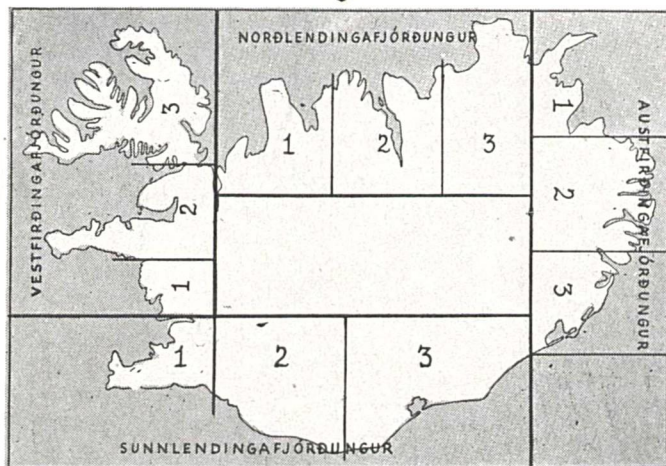
Að austanverðu skulu tjalda merki Júda og næst honum ættkvísl Íssakars — — ennfremur Sebúlons.

Að sunnanverðu skal merki Rúbens herbúða vera — — og ættkvísl Símeons — — og ennfremur Gads.

Að vestanverðu skal merki Efraíms herbúða vera — — og næst honum ættkvísl Manasse — — ennfremur Benjamíns.

Að norðanverðu skal merki Dans herbúða vera — — og næst honum ættkvísl Assers — — ennfremur Naftals.

Landvætta- og þinga-skipan Íslendinga.

„Þá talaði Þórðr gellir tölu um at Lögbergi — — Þá vas landinu skipt í fjórðunga, svá at þrjú urðu þing í hverjum fjórðungi — —“.

ÍSLENDINGABÓK, 5. kap.

„Þá var Brodd-Helgi í Vápnafirði, Eyjólfur Valgerðarson í Eyjafirði, Þórðr gellir í Breiðafirði, Þóroddr goði í Ölfusi.“

HEIMSKRINGLA, 33. kap.

Fyrsti landnemi Íslands.

Mynd Einars Jónssonar af „Papanum“, fyrsta landnema Íslands. Á álmum krossins sjást merki guðspjallanna: örninn efst, eugillinn neðst, ljónið til hægri, nautið til vinstri.

Hvers vegna setur Snorri þessa fjóra stórhöfðingja í samband við landvættimar? Er það gert til þess að miða þessa sendiför Haralds Gormssonar við einhvern ákveðinn tíma? Hefði þá ekki verið nóg að nefna einhvern þeirra, t.d. Þórð gelli eða Þóródd goða, sem báðir voru mjög kunnir menn á Suður- og Vesturlandi? Ég tel að sú sé ekki ástæðan fyrir því, að þessir höfðingjar eru þarna nefndir. Konráð Maurer minnst á þetta í neðanmálgrein í bók sinni „Upphaf allsherjaríkis á Íslandi“. Þar segir:

„Þá má nú sjá á þessari lýsingu, hvernig menn hafa ætlað að fylgjur og verndarguðir voldugra höfðingja verði landið og sveit annarra vætta með þeim.“

Kemur hér greinilega fram að Maurer telur landvættimar vera „fylgjur og verndarguði voldugra höfðingja“ og þá liggur auðvitað beint við að ætla að einmitt þessar verur, sem nefndar eru, — risinn, ormurinn, nautið og fuglinn — hafi á þeim tíma verið taldar vera ættarfylgjur þessara sérstöku höfðingja, sem Snorri telur upp í lok sögunnar. Er þessi tilgáta Maurers vafalaust alveg rétt. En þá verður næst fyrir hendi að athuga ætt og uppruna þessara höfðingja.

Eyjólfur Valgerðarson var afkomandi Helga magra. Hann var faðir Guðmundar ríka á Möðruvöllum og Einars Þveræings, sem mikið koma við sögu hér á söguöldinni. Athyglisvert er það, að Eyjólfur skuli vera kenndur við móður sína, þótt föðurætt hans sé ein hin göfugasta allra landnámsættanna. Eyjólfur var sonur Einars Auðunssonar rotins, hins göfugasta manns, en Auðunn hafði átta Helgu Helgadóttur hins magra. Var Helgi magri, svo sem kunnugt er, sonur Eyvindar austmanns og Raföttu Kjarvalsdóttur Írakonungs. Var ætt Eyvindar austmanns öll austan úr Svíaríki, svo sem síðar verður nánar getið. Móðurætt Eyjólfs, sem hann er við kenndur, er í Njáls sögu

rakin þannig: „Móðir Eyjólfs, föður Guðmundar (ríka), var Valgerður Runólfsdóttir. Móðir Valgerðar hét Vilborg. Hennar móðir var Jörunn hin óborna, dóttir Ósvalds konungs hins helga. Móðir Jörunnar var Bera dóttir Játmundar konungs hins helga.“ Er Eyjólfur Valgerðarson þannig 5. maður frá Játmundi heilaga Englakonungi, er síðar varð verndardýrlingur brezku konungsættarinnar. Eyjólfur Valgerðarson er því í aðra ættina kominn af höfðingjum í Suður-Svíþjóð, en í hina af Englandskonungum. Hann er þannig tvímælalaust af saxnesku kyni í móðurætt.

Þóróddur goði bjó á Hjalla í Ölfusi. Hann var faðir Skafta lögsögumanns. „Þeir voru höfðingjar miklir fegðar og lögmenn miklir,“ segir í Njáls sögu. Þóróddur var í móðurætt kominn af Ölvi barnakarli, en um hann segir Landnáma:

„Ölver barnakarl hét maður ágætur í Noregi; hann var víkingur mikill; hann lét eigi henda börn á spjótsoddum, sem þá var víkingum títt; því var hann barnakarl kallaður.“

Þormóður skafti, afi Þóródds goða, var kvæntur Helgu dóttur Þrándar mjögsiglanda, en þeir Þrándur mjögsiglandi og Eyvindur austmaður voru hálfbræður. Voru báðir ættaðir austan úr Svíaríki. Eru þeir Eyjólfur Valgerðarson og Þóróddur goði þess vegna náskyldir og ættaðir af sömu slóðum úr Svíaríki.

Þórður gellir var sonur Þorsteins rauða. En Þorsteinn sá var sonur Ólafs hins hvíta og Auðar djúpúðgu. Þorsteinn rauði varð konungur yfir miklum hluta Skotlands, að sögn Landnámu, en „Skotar sviku hann ok féll hann þar í orrostu,“ segir þar. Þorsteinn rauði kvæntist í Suðureyjum Þuríði, dóttur Eyvindar austmanns, systur Helga magra. „Þau áttu mörg börn,“ segir Landnáma og nefnir til sex dætur, en aðeins einn son,

Ólaf feilan, föður Þórðar gellis. Eftir að Þorsteinn konungur var veginn, flýði Auður djúpúðga, móðir hans, burt úr Skotlandi og með henni Ólafur feilan. Fór hún fyrst til Orkneyja, þá til Færeyja og loks til Íslands og nam land við Breiðafjörð. Þar fæddist Þórður gellir, sonur Ólafs feilans, er varð einn merkasti höfðingi sögualdarinnar.

Móðurætt Þórðar gellis er og mjög merk. Ólafur feilan átti Álfðísi hina bareysku, dóttur Konáls Steinmóðarsonar, en sá Steinmóður var sonur Ölvis bamakarls.

Sést af þessu að þessir þrír höfðingjar, sem nú eru nefndir, Eyjólfur Valgerðarson, Þóroddur goði og Þórður gellir eru allir náfrændur og allir afkomendur Björns Hrólfssonar frá Ám á Gautlandi, en sá Björn átti Hlíf Ingjaldsdóttur Fróða sonar konungs í Danmörku. Voru þeir Eyjólfur Valgerðarson og Þórður gellir afkomendur Eyvindar austmanns, en Þóroddur goði kominn frá Þrándi mjögsiglanda, bróður Eyvindar, eins og hér er rakið, samkvæmt ættartölum Landnámu og Njáls sögu. Þessir þrír höfðingjar eiga ættir sínar upphaflega í Suður-Svíþjóð og á Bretlandseyjum, en eins og sýnt var fram á áður, var það einmitt á þeim slóðum, sem afkomendur hinna fornu Ísraelsmanna settust að. Það er og athyglisvert, að einmitt landvættir þær, sem við þessa höfðingja eru tengdar, risinn, sem virðist vera tengdur Þóroddi goða, fuglinn, sem virðist tengdur Eyjólfvi Valgerðarsyni, og nautið, sem virðist tengt Þórði gelli, eru nákvæmlega sömu verumar eða merkin og í Biblíunni greinir frá. Viðurnefni Þórðar, „gellir“, sem merkir naut eða griðungur, talar og sínu máli í þessu sambandi. Er ekki að efa, að ætt hans hefur talið nautsmerkið sér nátengt og nautið ættarfylgju sína. Í landvættasögu sinni orðar Snorri það þannig, er hann segir frá heimsókn hvalsins á Breiðafjörð:

„Þar fór móti honum griðungur mikill

ok óð á sæinn út og tók at gella ógurliga.“

Er ekki að efa, að með þessu orðalagi vill Snorri minna á sambandið milli Þórðar gellis og landvættarinnar við Breiðafjörð.

Brodd-Helgi úr Vopnafirði, sá sem er fulltrúi „drekans“ eða ormsins í sögu Snorra, kemur þá að lokum til athugunar. Brodd-Helgi var sonur Þorgils sonar Þorsteins hvíta landnámsmanns, en afi Þorsteins hvíta var Öxna-Þórir, sem talinn er verið hafa bróðir Ölvis bamakarls. Er þetta sama ættin og stendur í annan legg að Þóroddi goði í Ölfusi og Þórði gelli. En móðurætt Brodd-Helga er enn athyglisverðari með tilliti til þeirrar tilgátu, sem verið er að reyna að færa nokkrar líkur að í þessari ritsmið. Móðir Brodd-Helga var Ásvör Þórisdóttir úr Atlavík við Lagarfljót, en Þórir var sonur Gaut-Atla landnámsmanns, er nam syðri strönd Lagarfljóts og bjó í Atlavík. Gegnt honum við fljótið nam land Ketill þrymur, bróðir hans, og bjó á Arnheiðarstöðum. Bræður þessir voru synir Þóris þiðranda í Veradal í Noregi. Droplaugarsona-saga segir frá þessum bræðrum. Þar segir, að þeir „váru fémenn miklir; fóru jafnan til annara landa með kaupeyri ok gerðust stórríkir.“

Frá einni ferð þeirra segir Droplaugarsona saga á þessa leið:

„Þeir váru úti lengi ok tóku Konungahelli um haustit og settu þar upp skip sitt; en síðan keypti hann (þ. e. Ketill þrymur) sér hesta ok reið austr í Jamtaland við tólfta mann til þess manns, er Veðormr hét. Hann var höfðingi mikill, en vinátta góð var með þeim Katli. Veðormr var Rögnvaldsson, Ketils sonar raums. Veðormr átti þrjá bræðr; hét einn Grímr, annar Guttormr, þriði Ormarr.“

Barði Guðmundsson þjóðskjalavörður hefur tekið þessa grein af ætt Brodd-Helga til rækilegrar athugunar — í sambandi við Grím

Droplaugarson — í hinum stórmerku greinum sínum í tímaritinu Helgafelli: „Uppruni íslenzkrar skáldmenntar.“ Vil ég benda þeim, er þetta lesa, á að afla sér þeirra ritgerða og lesa þær vandlega með sérstöku tilliti til þess máls, sem hér er flutt.

Ég tel rétt að taka hér upp í heilu lagi þann kafla úr ritgerð Barða Guðmundssonar, sem sérstaklega fjallar um „orms“-nöfnin og uppruna þeirra.

Þar segir svo:

„Nú mun reynast hægara um vik að ræða um ætterni fjórða Austurlandsskáldsins, Gríms Droplaugarsonar. Ætt hans er í Landnámabók talin frá Þóri þiðranda, sem líklega hefur heimkynni átt í Veradal í Þrændalögum. Þaðan eiga þeir synir hans, Ketill þrymur og Gaut-Atli, að hafa komið til Íslands. Þeir námu Lagarfljótsstrandir, og var Grímur þriðji maður í beinum karlegg frá Katli þrym. Ketill þrymur á tvo alnafna í fornum sögum. Var annar þeirra Ketill þrymur í Njarðvík, sonarsonur hans. Um hinn er getið í þættinum: „Hversu Noregur byggðist“, og á sá Ketill þrymur að hafa búið í Þrumu á Ögðum endur fyrir löngu, því að hann er talinn fjórði maður frá Austurvegskonunginum Nór, sem á að hafa lagt Noreg undir sig. Í sömu andrá, sem Ketils þryms er getið í ættartölunni frá Nór konungi, er og nefndur Végarður „faðir Veðorms föður Vémundar gamla“. Nöfn þessi beina huganum þegar að landnámsfrásögninni um Ketil þrym, afa Gríms Droplaugarsonar. Þar segir: „Ketill fór utan og var með Véþormi, syni Vémundar hins gamla“. Í Droplaugarsona sögu er nánar frá utanlandsförinni skýrt og Véþormur nefndur þar Veðormur. Í þessum ritum mæta okkur aftur sömu nöfnin: Ketill þrymur, Veðormur og Vémundur gamli. Þau eru allt of fágæt til þess að um tilviljun geti verið að ræða. Hvergi er getið frændsemi

milli vinanna Veðorms Vémundarsonar og Ketils þryms landnámsmanns, en það má auðsætt vera, að einhverju sinni hafa ættir þeirra verið raktar upp til frændanna Ketils þryms í Þrumu og Vémundar gamla Veðormssonar. Samhljóðan nafnanna í ættartölunni frá Nór og frásögunum af Katli þrym sýnir, að þessu hefur verið þannig varið.

Í þættinum „Hversu Noregur byggðist“ er aðeins ein ættkvísl rakin frá Nór konungi niður til landnámsmanna. Það er til bræðranna á Akranesi, Bersasona. Lýkur henni með Tungu-Oddi, dóttursyni Þormóðs. Þessi undantekning er kynleg, en það er nú svo, að Reykhyllingar 13. aldar fóru með goðorð Tungu-Odds, bjuggu í heimahögum hans og voru frá honum komnir. Ættir annarra landnámsmanna frá Nór lætur þáttarskrifarinn sér nægja að rekja niður til Ketils þryms í Þrumu, Vémundar gamla, Ketils raums og Hjörleifs konungs hins kvensama. Í landnámabók er Geirmundur heljarskinn talinn þriðji maður í karlegg frá Hjörleifi, en Ingimundur gamli annar frá Katli raum. Má nú segja, að margt sé líkt með skyldum. Ættir þeirra landnámsmanna, sem taldar hafa verið frá Nór konungi, bera á sér óvenju skýr einkenni austrænna menningarháttar.

Hérna höfum við þá fimm ættbálka, sem allir eiga að vera af sömu austnorrænu rótinni runnin. Menn munu yppa öxlum yfir þeirri sagnfræði að tala um austnorræna rót í sambandi við hinn ósannsögulega Nór konung. En látum okkur sjá. Frá 9. og 10. öld eru kunn nokkur mannanöfn, sem enda á „ormur“. Þau eru að því er E. H. Lind telur í nafnabók sinni þessi: Hallormur, Ketilormur, Ráðormur, Veðormur og Þórmur. Það er fróðlegt að athuga, hvar þau koma fyrir. Hallormur heitir tengdasonur Ingimundar gamla og býr í Vatnsdal. Við Atla-vík, heimkynni Graut-Atla, bróður Ketils

þryms, liggur Hallormsstaður. Fleiri Hallormsnöfn eru ekki kunn á Íslandi, en eitt í Noregi frá því um 1400. Ketilormur er maður nefndur í Droplaugarsona sögu og er einn um nafnið. Hann bjó við Lagarfljót, eins og Hallormur sá, sem Hallormsstaður er við kenndur. Veðormur Vémundarson vinur Ketils þryms, er og einn um nafn sitt. Hann bjó austur á Jamtalandi, og sótti Ketill hann þangað heim. Þórmamir eru þrír, sem hægt er að staðfæra. Einn bjó í Þrumu á Ögðum, hinu gamla heimkynni Ketils þryms hins elzta, annar í Þórmstungu í Vatnsdal, og var bróðir Hallorms tengdasonar Ingimundar, sá þriðji var frá Rauðamel og dóttursonur Tungu-Odds. Loks er það svo Ráðormur landnámsmaður í Vétleifsholti, bróðir Jólgeirs. Vegna nafnanna hyggur Lind þá bræður helzt hafa austnorræna verið. Lind nefnir úr Noregi þessi „orm“-nöfn, auk þeirra, sem áður voru talin: Landormsstaðir heitir bær í Veradal. Frá því byggðarlagi komu þeir Ketill þrymur og Graut-Atli. Frá lokum miðalda eru tveir Lindormar kunnir, annar á Hálogalandi, en hinn á Jamtalandi. Ætla Lind að Lindormsnafnið muni vera „lánað“ frá Svíþjóð. Ég held það sé óhætt að segja hið sama um allan „orm“-nafnaflokkinn í heild. Hann hefur naumast fest rætur í Noregi og virðist bundinn við umhverfi þeirra fáu landnámsmannætta, sem raktar verða til Nórs konungs úr Austurvegi.“ (*Helgafell* 1942, bls. 307—308).

Það verður býsna erfitt að mæla því í gegn, þegar þessi rök eru fram færð, að ætt Brodd-Helga sé ekki einnig, eins og hinar, komin austan úr Svíþjóð eða jafnvel enn lengra austan að — líklega alla leið austan frá þeim slóðum, sem hinir fornu Ísraelsmenn dvöldu lengst á undir nöfnum eins og Skýþar, Gotar o. fl., sem áður er á drepið. Það er alveg tvímælalaust að „orms“-eða

drekanafnið var fast tengt við þessa ætt og bendir það til þess að „ormurinn“ hafi einhvern tíma verið hermerki þessarar fornu ættar og átrúnaður hafi verið við hann bundinn. Kemur hér fram sama líkingin og hjá Þórði gelli, og enn greinilegra verður þetta, ef þjóðsagan um Lagarfljótsorminn er tekin með í samanburðinn, en þeir Graut-Atli og Ketill þrymur — afkomendur þessarar austrænu „orms“-ættkvíslar — bjuggu einmitt sinn hvoru megin Lagarfljóts, og höfðu „orminn“ þar á milli sín í fljótinu.

XVIII.

ÞAD, sem hér hefur verið rakið af ættum þessara fjöggra höfðingja Sögualdarinnar, sýnir ljóslega að þeir eru allir ættaðir úr Austurvegi. Þeir eru því að líkindum allir afkomendur þeirra manna, sem sögur okkar segja að komið hafi austan frá þeim slóðum, er Ísraelsmenn hinir fornu bjuggu lengst á. Snorri Sturluson segir berum orðum í Ynglingasögu í Heimskringlu, að Óðinn hafi komið með miklu föruneysi austan frá „Tanakvísl í Ásía.“ Hann segir ennfremur, að þetta hafi gerzt „í þann tíma, er Rómverja-höfðingjar fóru víða um heiminn ok brutu undir sik allar þjóðir“, — þ.e. um Krists fæðingu —. Og Snorri segir ennfremur, að af því „að Óðinn var forspár og fjölkunnigur, þá vissi hann at hans afkvæmi myndi um norðurhálfu heimsins byggva.“ Og loks segir Snorri: „Þá setti hann (þ.e. Óðinn) bræðr sína, Vé ok Víli, yfir Ásgarð, en hann fór ok díar allir með honum ok mikit mannfólk annat. Fór hann fyrst vestr í Garðaríki ok suðr í Saxland. Hann átti marga sonu. Hann eignaðist ríki víða um Saxland ok setti þar sonu sína til landzgæzlu. Þá fór hann norðr til sjávar ok tók sér bústað í ey einni; þar heitir nú Óðeinsey í Fjóni.“ Og loks segir enn: „Óðinn tók sér bústað við Löginn, þar sem nú eru kallaðar

fornu Sigtúnir, ok gerði þar mikit hof at siðvenju Ásanna; hann eignaðist þar lönd svo vítt, sem hann lét heita Sigtúnir. Hann gaf bústaði hofgoðunum. Njörður bjó at Nóatúnunum, en Freyr at Uppsölum, Heimdallr at Himnabjörgum, Þórr á Þrúðvangi, Baldr á Breiðabliki; öllum fékk hann þeim goða blótstaði. “Það er engum blöðum um það að fletta, að Snorri Sturluson er hér að segja frá raunverulegri för stórs hóps manna austan úr Rússlandi og til Danmerkur og Suður-Svíþjóðar. Merkilegt er að veita því athygli, að það er ekki þessi hópur, sem þó er talinn fyrstur koma til Danmerkur, sem gefur henni það nafn, er síðar festist við landið. Hins vegar ber stærsti bærinn á Fjóni ennþá nafnið Óðinsvé og sennilegt er, að Fjón hafi í fyrstu verið nefnt Óðinsey eftir Óðni. Danmerkur-nafnið kemur ekki fyrir en all-löngu síðar, eða með Dans-ættkvíslinni, eins og bent er á hér að framan.

Menn mega á engan hátt láta það rugla sig, þó að Óðinn og helztu höfðingjar hans yrðu síðar að guðum í hugum fólksins. Slíkt er algengt með þjóðum, er trúa aðallega á anda framliðinna feðra sinna. Allt til þessa dags á það sér t. d. stað í kaþólsku kirkjunni, að menn séu „teknir í dýrlingatölu“ og er það í rauninni sama og að gera þá að eins konar guðum.

Óðinn og Æsir eru alveg áreiðanlega sannsögulegar persónur, sem á fyrstu eða annarri öld e. Kr. brutust alla leið austan frá Svartahafi og til Norðurlanda. Þeir hafa vafalaust verið ein greinin af hinum mikla Ísraelsþjóðaflokki, sem þá bjó í Suður-Rússlandi, á Ar-Sareth-svæðinu, og síðar fluttist allur að kalla vestur að sjó og út á Bretlandseyjar. Snorri segir hiklaust, að Óðinn hafi átt „eignir stórar“ í Tyrklandi. Staðfestir það og þá skoðun, að Óðinn hafi verið af Skýpa þjóðflokki þeim, er kom sunnan úr Litlu-Asíu.

Að Snorri Sturluson er ekki einn um þessa

skoðun, hinna fornu sagnritara, sýnir m. a. ágætlega ættartala Ara fróða, skráð af honum sjálfum aftast í Íslendingabók. Ef nokkur ættartala í öllum Íslendingasögum ætti að vera rétt, þá er það ættartala Ara fróða. Hann hefur skráð hana sjálfur eftir þeim beztu heimildum, sem þá hafa verið til, og vafalaust hafa geymzt skrifaðar með rúnaletri á skinn eða steintöflur hjá ættarhöfðingjunum kynslóð eftir kynslóð.

Ari fróði skammar sín sýnilega ekkert fyrir ætt sína, og það hygg ég, að ef hann mætti upp rísa úr gróf sinni, að hann mundi reka á stampinn þá „vísindamenn“ í þessum fræðum, sem mest hafa reynt að rangsnúa ættartölu hans, sem hann hefur vafalaust haft hinar beztu heimildir fyrir, og vitað að var hár-rétt.

Þar sem einmitt þessi merkilega ættartala Ara fróða er eitt órækasta vitnið um það, að margar stærstu og merkustu ættir á Íslandi til forna voru komnar austan frá Svíþjóð og Danmörku og þangað aftur austan úr Skýþíu eða Suður-Rússlandi og Litlu-Asíu, tel ég rétt að setja ættartölu hans hér eins og hún er í Íslendingabók.

Þar segir:

„Þessi eru nöfn langfeðga Ynglinga og Breiðfirðinga:

1. Yngvi Tyrkjakonungur.
2. Njörður Sviakonungur.
3. Freyr.
4. Fjöltnir, sá er dó að Friðfróða.
5. Sveigðir.
6. Vanlandi.
7. Visburr.
8. Dómaldur.
9. Dómarr.
10. Dyggvi.
11. Dagur.
12. Alrekrur.
13. Agni.
14. Yngvi.

15. Jörundur.
16. Án hinn gamli.
17. Egill vendilkráka.
18. Öttarr.
19. Aðils að Uppsölum.
20. Eysteinn.
21. Yngvarr.
22. Braut-Önundur.
23. Ingjaldur hinn illráði.
24. Ólafur trételgja.
25. Halfdán hvítbeinn Upplendingakonungur.
26. Goðröður.
27. Ólafur.
28. Helgi.
29. Ingjaldur, dóttursonur Sigurðar Ragnarssonar loðbrókar.
30. Ólafur hinn hvíti.
31. Þorsteinn hinn rauði.
32. Ólafur feilan.
33. Þórður gellir.
34. Eyjólfur, er skírður var í elli sinni, þá er kristni kom til Íslands.
35. Þorkell.
36. Gellir.
37. Þorgils,
38. en ek heita Ari.

XIX.

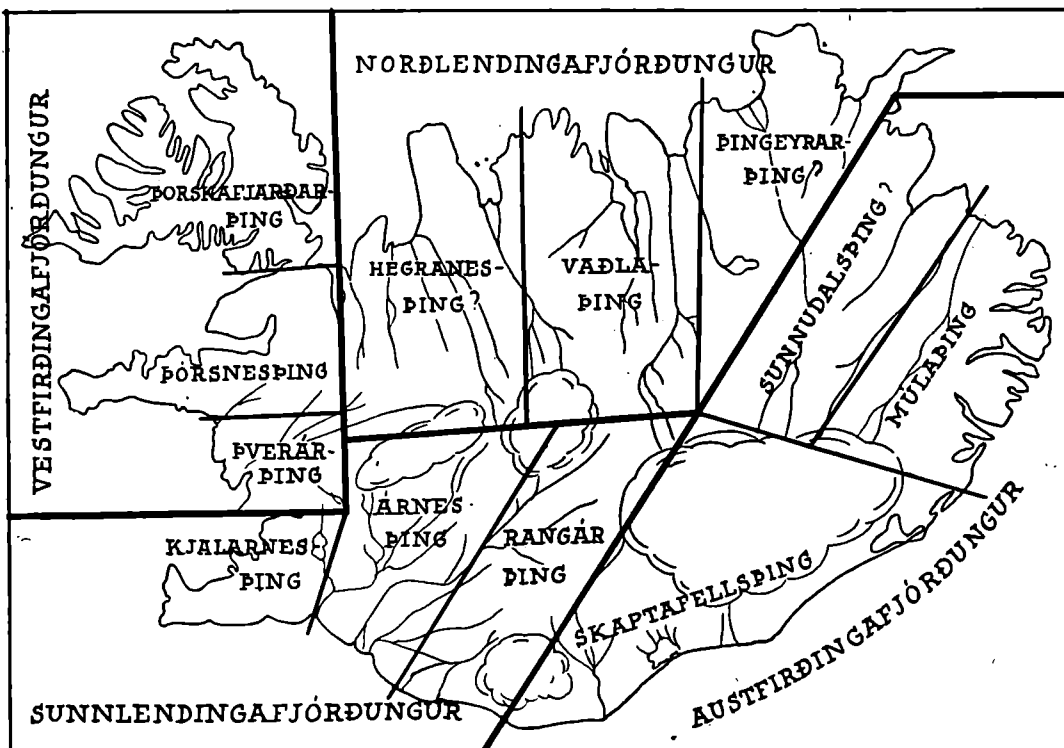
• ÞEGAR hinir fornu landnámsmenn á Íslandi höfðu um hríð notið hins óskoraða frelsis, og þegar landið tók mjög að byggjast, kom það í ljós, að nauðsynlegt var að stofna ríki í landinu, svo að allt endaði ekki hér í innbyrðis deilum og vígaferlum, er enginn fengi við ráðið. Þá var það, sem „hinir beztu menn“ íslenzkir tóku sig til og stofnuðu allsherjarríki á Íslandi árið 930. Virðist svo sem þetta ríki hafi í fyrstu verið mjög laust í böndunum og verulegir örðugleikar á því að menn gætu náð rétti sínum eða lög væru haldin. Kom þetta æ betur í ljós, er lengra leið frá stofnun Alþingis.

Mátti ekki svo búið standa og þá er það, sem einn þeirra höfðingja, sem nefndur er í landvættasögu Snorra í Heimskringlu, — Þórður gellir úr Breiðafirði — tekur sér fyrir hendur að koma fram endurbótum á stjórnskipan landsins. Um þetta farast Konráð Maurer svo orð í bók hans: „Upphaf allsherjarríkis á Íslandi“:

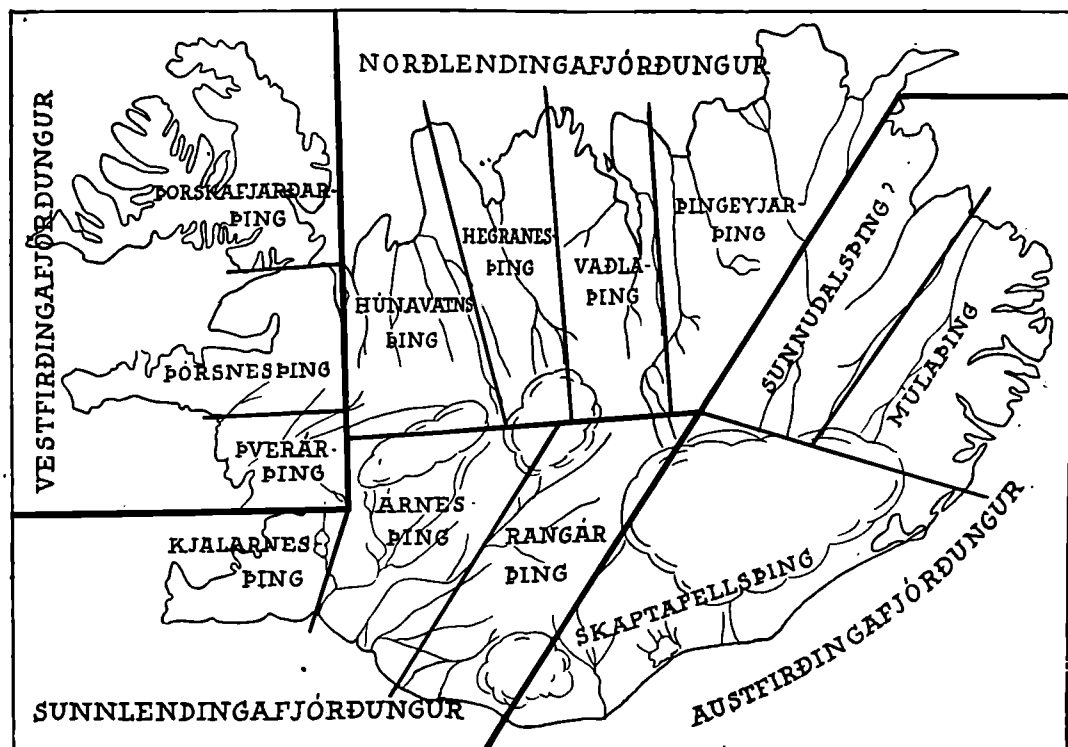
„Þá er eigi var liðið lengra en hér um bil 30 ár frá því er hin fyrstu allsherjarlög voru samþykkt á Íslandi, varð mikil breyting á stjórnskipan landsins og mjög til framfara. Var hún í því fólgin, að sett var reglubundin þingaskipun og fylgdu því talsverðar breytingar á tilhögun sjálfs þingsins.“

Þessar breytingar voru fyrst og fremst skipting landsins í fjórðunga með því, sem þar af leiddi og of langt yrði að rekja hér.

Sá maðurinn, sem mest gekk fram á því að fá þessari breytingu komið á, var Þórður gellir úr Breiðafirði og er ástæðan sögð vera deila mikil út af Blund-Ketilsbrennu svokallaðri, milli höfðingja í Borgarfirði og Þórðar gellis. Er því ekki að efa að Þórður gellir hefur lagt fram rökstuddar tillögur á Alþingi um breytingar þessar. Var það til laga Þórðar, að því er bezt verður séð, að landinu skyldi skipt í fjórðunga, en hverjum fjórðungi aftur í þrjú þing, þannig að alls yrðu 12 höfuðþing í landinu. Fjórðungarnir fengu nafn eftir áttum og voru nefndir: Austfirðingafjórðungur, Norðlendingafjórðungur, Vestfirðingafjórðungur og Sunnlendingafjórðungur. Hverjum fjórðungi var svo skipt í þrjú þing. Virðist svo sem þau hafi átt að vera þessi, samkvæmt fyrstu samþykkt Alþingis eða tillögum Þórðar gellis um þingaskipunina: Að vestan: Þorskafjarðarþing á Vestfirðum, Þórsnesþing um Breiðafjörð og Snæfellsnes og Þverárþing um Borgarfjörð. (Það þing var líka nefnt Þingnesþing.) Að sunnan: Kjálarnesþing á Reykjanesi og austur

Þingaskipunin eins og hún virðist fyrst hafa verið hugsuð, samkvæmt frásögn Íslendingabókar.

Þingaskipunin eins og hún var í lög tekin, eftir að Þingeyingar og Húnvetningar höfðu haft sínar kröfur fram.

að Ölfusá, Árnesþing frá Kjalarnesþingi og austur að Þjórská og Rangárþing um Rangárvöllu. Austfirðingafjórðungur varð stærstur um sig og að ýmsu leyti öðru vísi en hinir fjórðungarnir. Náði hann frá Jökulsá á Sólheimasandi og til Langaness. Eru á þessu svæði mestu öræfi á Íslandi. Þar virðast hafa verið þessi þing: *Skaftafellssþing* syðst, þá *Múlþing* um Austfirði og loks *Sunnudalsþing* norðan Héraðsflóa, um Vopnafjörð og Bakkaflóa. Á Norðurlandi voru og tillögur Þórðar gellis um 3 þing, þó að þau yrðu 4 þar að lokum. Má nokkuð áða það af ummælum Íslendingabókar, hvernig þessar tillögur Þórðar gellis hafa verið. Íslendingabók segir svo frá:

„Þá talaði Þórður gellir tölu um að Lögbergi, hve illa mönnum gegndi at fara í ókunn þing at sækja of víg eða harma sína, og taldi hvað honum varð fyrir áður hann mætti því máli til laga koma, ok kvað ýmissa vandræði mundu verða, ef eigi réðist bætur á. Þá var landinu skipt í fjórðunga, svá at 3 urðu þing í hverjum fjórðungi, ok skyldu þingunautar eiga hvar saksóknir saman, nema í Norðlendinga-fjórðungi voru 4, af því at þeir urðu eigi á annat sáttir, þeir er fyrir norðan voru Eyjafjörð, vildu eigi þangað sækja þingið og eigi í Skagafjörð, þeir er þar voru fyrir vestan.“

Má af þessum ummælum draga þá ályktun, að upphaflega hafi verið til þess ætlast, að Húnavetningar og Skagfirðingar yrðu saman um eitt þing, og eins Suður-Þingeyingar og Eyfirðingar. En um þetta fékkst ekki samkomulag vegna þess, að þeir, sem voru „fyrir vestan“ Skagafjörð — þ. e. Húnavetningar — vildu eigi þing sækja í Skagafjörð, og þeir, sem voru „fyrir norðan Eyjafjörð“ — þ. e. Þingeyingar — vildu ekki sækja þing í Eyjafjörð. Varð því að sættast á, að hafa þingin

fjögur í þeim fjórðungi, eða 13 alls á landinu.

XX.

EF við berum nú saman það, sem hér hefur sagt verið um stjórnarskipun Íslendinga til foma, við stjórnarskipun Ísraelsmanna eins og frá henni er skýrt í Biblíunni, verður ekki hjá því komist að taka eftir því, hversu líkt þetta er að mörgu leyti. Hjá Ísraelsmönnum voru ættkvíslirnar tólf og þær voru þar grundvöllur stjórnarskipunarinnar. Hjá Íslendingum voru þingin tólf og þau voru einnig grundvöllur stjórnarskipunarinnar hér. Auk þess er ljóst af Íslendingasögum, sérstaklega Landnámu, að byggðin hér á landi varð með þeim hætti, að ættirnar byggðu mjög sama landnám eða þing. Varð það því í raun og veru fyrst og fremst skyldleika- eða ættarbandið, sem tengdi þá saman, er í sama þingi bjuggu, alveg eins og hjá Ísraelsmönnum.

Þá er það einnig athyglisvert, að svo virðist sem mönnum hafi verið heimilt að telja sig þingmann ákveðins goða, þótt þeir byggju utan goðorðs hans. Er ekki að efa að þetta ákvæði hefur verið sett til þess að ættmennirnir gætu notið verndar völdugra ættlingja sinna eða ættarhöfðingja, þótt fjær byggji. Minnir þetta ekki lítið á þann sið hjá Ísraelsmönnum, að þeir urðu að hverfa til „ættborgar“ sinnar, þegar mikils þótti við þurfa, s. s. við herkvaðningu eða skrásetningu, og áttu ekki full réttindi annars staðar en með ættkvísl sinni, þótt þeir byggju meðal annarra ættkvísla Ísraels. Glöggst dæmi þessa er för Jóseps og Maríu, sem voru af Júda-ættkvísl, þótt þau byggju norður í Galileu meðal Benjamínsættkvíslarinnar, til Betlehem — „borgar Davíðs“ — til þess að skrásetjast þar. Um þetta segir í 2. kap. Lúkasar guðspjalls:

„En svo bar til um þessar mundir, að

boð kom frá Ágústusi keisara um að skrásetja skyldi alla heimsbyggðina. Þetta var fyrsta skrásetningin, er gjörð var þá er Kýreníus var landstjóri á Sýrlandi. Og fóru þá allir til að skrásetja sig, hver til sinnar borgar. Fór þá einnig Jósef úr Galileu frá borginni Nazaret upp til Júdeu, til borgar Davíðs, sem heitir Betlehem, því að hann var af húsi og kynþætti Davíðs, til þess að láta skrásetja sig, ásamt Maríu heitkonu sinni, sem þá var þunguð.“

Manni sýnist nú að ólíkt þægilegra hefði verið fyrir þau Maríu og Jósef að láta skrásetja sig meðal þess fólks, er þau bjuggu með í Nazaret, en slíkt kom ekki til greina. Í „borg Davíðs“ — þ. e. í ættborg Júdaættkvíslarinnar — gátu þau aðeins notið þess réttar að verða skrásett til þess að njóta fullra þegnréttinda og því urðu þau þangað að fara.

Hinum tólf ættkvíslum er hjá Ísraelsmönnum skipað niður með sérstökum hætti.

Eru þrjár ættkvíslir að austan: þ. e. Sebúlons, Júda og Íssakars; þrjár að norðan: Naftali, Dans og Assers; þrjár að vestan: Manasse, Efraims og Benjamíns, og þrjár að sunnan: Gads, Rúbens og Símons.

Hjá Íslendingum eru þrjú þing — þ. e. þrír ættbálkar — sérstaklega að austan: Skaftafellsþing, Múlaþing og Sunnudalsþing. Þrjú að norðan: Þingeyjarþing, Vaðlaþing og Hegranesþing. (Þessi þing urðu síðar fjögur.) Þrjú að vestan: Þorskaftajarðarþing, Þórshesþing og Þverárþing, og loks þrjú að sunnan: Kjalamesþing, Árnesþing og Rangárþing. Þótt þessari þingaskipan Þórðar gellis væri breytt á þann veg, vegna sundurþykkis Norðlendinga, að þingin yrðu 13, var ákveðið að sú breyting skyldi þó engin áhrif hafa á skipun sjálfs Alþingis, og að aðrir landsfjórðungar skyldu jafnrétt háir og valdamiklir á Alþingi og í dómum sem Norðlendingar.

Að lokum kemur svo hermerkjaskipun Ísraels, sem að líkindum hefur verið sú í Ísraelsríki, eftir aðskilnað Júda- og Benjamínsættkvíslar frá hinum tíu, að þau hafa verið: að sunnan mannsmerki, að vestan nautsmerki, að norðan fuglsmerki, og að austan ormsmerki. — Þessum hermerkjum fylgdi mikill átrúnaður hjá Ísraelsmönnum. Þeir töldu merki þessi fyrst og fremst tákni verndarvætta þeirra, er gættu „hásætis hins hæsta“, en brot af því hásæti hlaut auðvitað að vera hin „útvalda þjóð guðs“ — Ísraelsmenn sjálfir —, sem gefið var það göfuga fyrirheit, að „af þeim skyldu allar þjóðir jarðarinnar blessun hljóta“.

Þessi merki eða tákni Ísraelsmanna voru þeim heilög og eftir að þeir hættu að vera þjóð, urðu þau aðeins til í trú þeirra, siðum og venjum. En þau voru þeim eigi að síður heilög. Og löngu eftir að þeir höfðu gleymt uppruna sínum lifðu sagnirnar um þessar kynlegu verndarverur hjá hinum einstöku ættbálkum og fylgdu þeim á flækingi þeirra út um víða veröld.

Hjá Íslendingum verða verur þessar að landvættum, heilögum verum, sem bannað er með lögum að styggja, vættum, sem vaka yfir frelsi þessa litla, flýjandi þjóðarbrots, er tekur sér bólfestu á þessu óbyggða útskeri.

Og í sögu og bókmenntum íslenzku þjóðarinnar verða þessar landvættir aðallega fjórar og vernda hver sinn fjórðung af landinu. Ein gætir suðurlandsins: risinn mikli; annar vesturlandsins: griðungurinn ógurlegi; hinn þriðji norðurlandsins: vængsterki örninn; og hinn fjórði austurlandsins: drekinn mikli eða ormurinn, sem spýr eitri á þá, sem úr austri koma með illum huga í garð Íslands.

XXI.

HÉR verður þá staðar numið og mál þetta ekki rakið meira um sinn. Mér hefur þótt rétt að birta þessar hugleiðingar, m. a.

til þess að þeim gæfist kostur á að hrekja þá tilgátu, sem hér er haldið fram, er það vildu reyna.

Sjálfum finnst mér augljóst, að milli landvættatrúar hinna fornu Íslendinga og vermdarvættatrúar hinna fornu Ísraelsmanna, sem sagt er frá í Gamlatestamentinu, sé greinilegt samband. Það er óhugsandi að hér valdi tilviljun ein, bæði hvað snertir líkinguna milli vera þeirra, sem um er að ræða, bæði hjá Ísraelsmönnum og Íslendingum, niðurskipun þeirra eftir áttum og hlutverk þeirra í þjóðtrú og sögnum beggja þessara þjóða. Í huga mínum er enginn efi á því að hinir fornu Íslendingar, er hingað flýðu undan kúgurum þeirra tíma, hafi verið ein greinin af hinum forna stofni Ísraelsmanna og þess vegna hafi bæði þessar og ýmsar aðrar venjur, siðir og trúarhugmyndir þeirra borizt hingað og varðveittst hér. Margt fleira mætti benda á en landvættasöguna og verður það síðar gert, er tími og tækifæri verður til. Frá mínu sjónarmiði er landvættasagan hjá Snorra, eins og hún hefur verið skýrð og rakin hér, ein merkasta sönnunin, sem enn hefur verið færð fram, fyrir því að milli hinna norrænu og engilsaxnesku þjóða nútímans og hinna týndu ættkvísla hins forna Ísraels séu greinileg og óhrekjandi ættartengsl, sem eiga þó eftir að skýrast enn betur, er stundir liða.

EFTIRMÁLI.

Um það bil sem ég var að ganga til fulls frá síðustu próförk af ritgerðinni hér á undan, barst mér í hendur ný bók, „Heiðinn siður“, eftir Ólaf Briem. Í neðanmálsgrein á bls. 75 í bók þessari, í kafla þeim, sem fjallar um landvættir til forna, vekur höf. athygli á því, að Matthías Þórðarson fornminjavörður hafi bent á það í leiðarvísi fyrir Þjóðminjasafnið (útg. 1914), að „hinar fjórar tákmyndir landvættanna: dreki, fugl, gríðungur og bergrisi, séu bein afkvæmi kerúbanna, eins og þeim er lýst í

spádómsbók Esekíels og Opinberunarbókinni“. Þessi athyglisverða athugasemd M. Þ. hafði alveg farið framhjá mér, þar til ég las „Heiðinn siður“. Þykir mér það leitt, því að annars hefði ég minnst hennar á þeim stað er bezt átti við í ritgerð minni. M. Þ. bendir og á það í smágrein sinni, að kerúbarnir eigi að líkindum „kyn sitt að rekja til hinna forn-assýrsku dýramynda, sem eru með mannshöfði, ljónsbúk, uxafótum og amrævængjum“. Þykir mér vænt um að M. Þ. hefur komizt hér að nokkru að sömu niðurstöðu og ég um uppruna landvættanna. Hins vegar finnst mér ákaflega ólíkleg sú tilgáta höf. „Heiðins siðar“, að ekki sé ólíklegt „að Snorri hafi einhvers staðar séð slíkar helgimyndir í kirkjum og sé þaðan runnin lýsing hans á uppruna landvættanna“. Á slíkum helgimyndum í kirkjum hefði Snorri hvergi séð dreka eða orm eins og hann lýsir í sögu sinni. Hann hefði þá auðvitað haldið ljónsmyndinni. Skiptin á drekanum (orminum) og ljóninu eru eitt hið allra athyglisverðasta við landvættasögu Snorra og í mínum augum fullkomin sönnun þess, að saga Snorra er eldri en áhrif kirkjunnar. Þar að auki bendir niðurröðun hermerkja Ísraelsmanna og niðurröðun Snorra á landvættunum alveg ótvírætt til þess, að þar á milli sé náð samband. Eins hefði Snorri enga ástæðu til þess haft að fara að setja hina fjóra stórhöfðingja á söguöld í samband við landvætti, sem Snorri hefði sjálfur búið til eftir kirkjumyndum, sem hann hefði einhvers staðar séð á ferðalögum sínum. Landvættatrúin var trúarbrögð þess þjóðarbrots, sem hingað kom í öndverðu og sú trú átti auðvitað sínar sérstöku verur eða vættir, sem vermduðu þá, líkt og kristnir menn nú trúa því, að „Guðs hönd“ leiði þá og hjálpi þeim.

Mér þótti ekki rétt að lengja þessa ritgerð með því að reyna að rekja uppruna landvættanna enn lengra aftur en til Ísraelsmanna, þótt ég sé sömu skoðunar og M. Þ. um það, að þessar verur eða merki séu enn eldri. Ég er þeirrar skoðunar, að þær séu eldri en sú menning, sem nú er á jörðinni, séu, eins og t. d. Pýramidinn mikli og sfínxinn mikli, leifar þeirrar menningar, sem var á jörðinni fyrir Nóaflóð, en leið að mestu undir lok í þeim stórfelldu náttúruumbrotum. Grískir og egypzkir sfínxar eru ekki annað en ýmis konar samsetning þessara tákna. Við Íslendingar eru nú eina þjóð í heimi, sem hefur þessi ævaformu merki í ríkistákni sínu, og á það ekki illa við, að einmitt „sögubjóðin“ — eins og við heitum einir allra þjóða — geymi þessi fornhelgu merki og varðveiti þau, sögu þeirra og átrúnað frá glötun í hinu mikla umróti komandi tíma.

Atomsprengjan og spádómarnir.

(Grein þessi er lauslega þýdd úr mán-aðarritinu „Pyramidology“ — október-heftinu 1945 — og er hinn enski titill greinarinnar þar þessi í isl. þýðingu: „ATÓMSPRENGJAN. Hin mikla þýðing hennar með tilliti til hinna dásamlegu efnda á spádómsdagsetningum Pýramidans mikla í heimsstyrjöld þeirri, sem stóð yfir frá því í júlí 1914 og þar til í ágúst 1945.“)

BIRTING og notkun atomsprengjunnar á fyrstu dögum ágústmánaðar s.l. eru sérstaklegastaklega þýðingarmiklir atburðir með tilliti til efndanna á spádómum Pýramidans mikla.

Eins og tekið er fram í bók minni: „Boðskapur Pýramidans mikla“, er síðasta dagsetningin í pýramidanum, sem sérstaklega varðar þá heimsstyrjöld, sem nú hefur geislað, sýnd í ágústmánuði 1945. Þessi ákveðna mæling, sem sýnd er í neðanjarðarsalnum mikla í pýramidanum, er ekki aðeins síðasta dagsetningin, sem sýnd er í sambandi við þessa heimsstyrjöld, heldur er hún loka-dagsetning alls ófriðar á þessari jörð í þeirri mynd, sem við höfum þekkt hann allt til þessa tíma.

Jafnvel síðustu daga júlímánaðar (1945) var það venjulegum, mannlegum skilningi ofraun að ímynda sér, að langar styrjaldir, eins og við höfum þekkt þær síðan 1914, mundu hverfa úr sögunni fyrir fullt og allt innan fárra daga!

En fám dögum eftir að hin dulda atomsprengja var birt heiminum, var endir bundinn á Japans-styrjöldina með óvæntum skyndileik og fullsannað að langar styrjaldir, háðar á vígvöllum væri frá þessum degi fyrirbæri, sem heyrði sögunni til.

Atomsprengjan olli því einnig, að hinir mjög svo ósennilegu spádómar Pýramidans mikla, um stríðslokin, rættust bókstaflega á hinum tiltekna tíma. Af uppfinningu atomsprengjunnar leiðir það, að í framtíðinni mun sérhver alþjóðleg deila verða jöfnuð á stuttu mtíma með litlum eða engum ófriði á gamla vísu. Aðeins nokkur hundruð atomsprengjur, sem varpað væri, gætu á fám klukkustundum brotið niður hina öflugustu þjóð. Það er undursamleg reynsla, að geta nú bent á efndimar á spádómum Pýramidans mikla, sem sýndist ómögulegt að gætu orðið á svo skömmum tíma, og sjá, að þegar hinn ákveðni dagur kemur, tekur rás viðburðanna svo skyndilegri breytingu, að spádómarnir rætast nákvæmlega á hinum tiltekna tíma.

Hinir guðlegu spádómar (Bíblíunnar) gefa til kynna, að þriðju heimsstyrjöldinni muni verða ráðið til lyhta mjög skyndilega, og að fyrir guðlega meðalgöngu muni hún verða „kyrkt í fæðingunni“, því að öðrum kosti mundi hinum stóru þjóðum heimsins verða gjöreytt. Þetta minnir mann á spádóm Jesú, sem talinn hefur verið ýktur mjög, en sem nú sýnist muni ætla að rætast bókstaflega:

„Því þá mun verða svo mikil þrenging, að engin hefur þvilílk verið frá upphafi heims allt til þessa, né heldur mun verða. Og ef dagar þessir yrðu ekki styttnir, kæmist enginn maður af; en sakir hinna útvöldu munu þessir dagar verða styttnir.“ Svo stórfengleg mun verða framkoma eða birting hins guðlega máttar, að þjóðir jarðarinnar munu verða forviða og skilja að í sannleika er það máttur hins almáttka, sem gegnum lausn og frelsun Ísraels er að framkvæma frelsun sjálfra þeirra, eins og sagt er fyrir í spádómsbók Ezekiels 39. kap. 21.—22.: „Og ég vil auglýsa dýrð mína meðal þjóðanna og allar þjóðir skulu sjá refsíðóm minn, þann er ég hef framkvæmt, og hönd mína, er ég hef á þá lagt. En Ísraelsmenn skulu viðurkenna að ég, Jahve, er Guð þeirra, upp frá þeim degi og framvegis.“

Ummæli Ezekiels spámanns: „Þá munt þú (Góg) brjótast fram sem þrumuveður, koma sem óveðursský til þess að hylja landið,“ benda ótvírætt til þess að reynd verði stórkostleg loftárás, vafalaust með atomsprenjum, en sem Guð mun brjóta gersamlega á bak aftur með því að leysa náttúruöflin úr læðingi enn frekar en orðið er. „Og ég vil ganga í dóm við hann (þ. e. Góg) með drepsótt og blóðsúthelling, með dynjandi steypiregni og haglsteinum; eldi og brennisteini vil ég rigna láta yfir hann og yfir margar þjóðir, sem með honum eru. Og ég vil auglýsa mig dýrlegan og heilagan og gjöra mig kunnan í auglýsningu margra þjóða, til þess að þær viðurkenni að ég er Jahve.“

Þannig mun tilraunin til þess að koma af stað þriðju heimsstyrjöldinni verða ónýtt og árásarþjóðirnar brotnar á bak aftur. Saga yfirstandandi tíma hefur þannig sannað áþreifanlega, að sú tilgáta hefur reynzt rétt, að tímatafs merkingar Neðanjarðarhvolfsins mikla í pýramidanum táknuðu samfelld heimsstyrjaldartímabil frá 1914 til 1945.

Ég hef sýnt fram á það í bók minni: „Boðskapur Pýramidans mikla“, að tímabilið, sem gjöreyðing alls hemaðarmáttar Þýskalands fer fram á, er sýnt að vera frá 5. marz 1945 til 2. ágúst 1945.* Þetta rættist líka upp á dag, eins og tímabilið frá 6. júní til 5. nóvember 1944 varð tímabil hinnar hröðu innrásar og frelsunar Evrópu undan nazism-anum. Fjóra mánuðina næstu eftir 5. nóvember varð, alveg óvænt, nær því kyrrstaða á vesturvígstöðvunum allt til 5. marz 1945, en þá hófst skyndilega lokaþáttur hins síðasta niðurbrots með áberandi hernaðaraðgerðum. Á þeim degi ruddust Bandamenn fram á ný. Daginn eftir (6. marz) féll Köln og þar næsta dag (7. marz) brutumst vér yfir Rín, og upp frá því varð ekkert lát á söknninni þar til Þýzka ríkið hrundi og gafst upp í maímánuði (1945).

•

HINN 2. ágúst 1945, daginn sem Pýramidinn mikli bendir á sem lokadagsetningu þessa niðurbrots- eða tortímingar

* Boðskapur Pýramidans mikla, bls. 76. Þar segir: „Þessir 5 mánuðir, frá 25. jan. 1941 til 25. júní 1941, eru þannig nákvæmlega samkvæmt spámáli pýramidans, sá tími, er öfl þau taka að starfa, sem valda straumhvörfum í heimsstyrjöldinni, og nú eru að ráða niðurlögum öxulríkjanna. Hve lengi varir þetta hrún? Eins og vér höfum séð, er lækkunin niður að útgangi neðanjarðarsalsins mikla 41 þuml., sem þýðir 41 mánuð, þrítugnættan, sem sé 1230 daga, sem, taldir frá 5 mánaða tímabilinu, 25. janúar til 25. júní 1941, flytja oss að 5 mánaða tímabilinu, 7. júní til 5. nóvember 1944, sem táknar mjög vel útgöngu og frelsun Evrópu úr gróf nazista harðstjórnarinnar, og að nazistarnir voru síðan hraktir aftur inn í bæli sitt (Þýzkaland). Auk þess liggur gólf salarins á þessum stað 9 þumlungum neðar en útgangurinn og komum yfir þá að lokum að tímabili 9 mánuðum síðar, þ. e. frá 4. eða 5. marz til 1. eða 2. ágúst 1945, en vér verðum að ætla, að hið mikla nazistaveldi verði í síðasta lagi þá úr sögunni.“ (Leturbr. mín. J. G.)

tímabils, endaði Potsdam-ráðstefnan og birti þá fyrir heiminum ákvörðun sína viðvíkjandi Þýzkalandi, og var hún í aðalatriðum þessi:

1. Allir möguleikar Þýzkalands til þess að stofna til ófriðar á ný skulu eyðilagðir.
2. Öll hergagnaframleiðsla í Þýzkalandi skal bönnuð.
3. Algjör útrýming allra tegunda hernaðar, svo og alls félagsskapar eða „hreyfinga“, sem hafa að markmiði að vekja á ný hernaðaranda í Þýzkalandi.

Var nú hægt að hugsa sér, að nokkur spádómur gæti rættst betur en þetta? Hinni algjöru útrýmingu og fullkomna niðurbroti hinna þýzku árársafra lauk nákvæmlega á þeim degi, sem spádómar Pýramidans mikla höfðu til tekið. Það var einnig þessi sama loka-ráðstefna, sem sendi áskorunina til Japan, um að gefast upp skilyrðislaust, sem og Japan gerði fáam dögum síðar, og í sömu vikunni sem ráðstefnu þessari lauk var atóm-sprengjan tekin í notkun, en hún gjörbreytir allri stefnu veraldarsögunnar. Sannarlega geta engir aðrir en þeir, sem allra andstæðastir eru, og þeir, sem loka augum sínum og ekki vilja sjá, komist hjá að veita því athygli á hve áhrifamikinn hátt hér hefur komið dásamlega heim táknmál Pýramidans mikla og tímatalsspádómar þeir rættst nákvæmlega, sem lesnir hafa verið út úr mælingum neðanjarðarhvolfsins mikla, í sambandi við heimsstyrjaldartímabilið frá 1914—1945.

Þessar dásamlegu efndir eða uppfylling spádóma Pýramidans mikla, viðvíkjandi heimsstyrjaldar-tímabilinu frá júlí 1914 til ágúst 1945, hefur að sjálfsögðu haft mikil áhrif á skoðanir margra manna. Pýramidinn sýnir seinni heimsstyrjöldina (1939—1945) sem afleiðingu og áframhald af fyrri heimsstyrjöldinni (1914—1918). Allt tímabilið er þannig sýnt sem ein óslitin styrjöld, er byr-

ar 1914 og endar 1945. Það er athyglisvert, að nú orðið láta ýmsir merkir stjórnmála-leiðtogar sama álit í ljós, og telja báðar heimsstyrjaldirnar eina og sömu styrjöldina í raun og veru, aðeins með óeirðasömu vopnahléi frá 1918 til 1939.

Þessi er líka orsökinn til þess, að neðanjarðarhvolfið mikla í pýramidanum er látið sýna greinilega upphaf hinnar fyrri heimsstyrjaldar (í júlí 1914) og hinar flóknu lokadagsetningar þessarar styrjaldar sem endir einnar og sömu styrjaldarinnar. Þess vegna sést þar hvorki endir fyrri heimsstyrjaldarinnar (1918), né upphaf þeirrar síðari (1939). En í „efri göngunum“, sem tilheyra stallaganginum mikla, eru sýnd bæði byrjunardagurinn í þátttöku Breta í hinna fyrri heimsstyrjöld (4. ágúst 1914) og frelsun Bretlands úr henni (11. nóv. 1918).

Fullkomin skrá yfir dagsetningamar, sem sýndar eru í Pýramidanum mikla og snerta báðar heimsstyrjaldirnar, er þannig: 28. júlí 1914, 4. ágúst 1914, 9. des. 1917; 11. nóvember 1918, 25. janúar 1941, 25. júní 1941, 7. júní 1944, 5. nóvember 1944, 5. marz 1945 og 2. ágúst 1945. Aðrar dagsetningar eru einnig sýndar á þessu tímabili, en þær snerta ekki styrjaldirnar sjálfar, heldur aðra atburði.

Dagsetningar, sem snerta styrjaldirnar í sambandi við fjárhagsvandræði eða ókyrrð (byltingar) er vanalega aðeins að finna í kalksteinshleðslunni í neðanjarðarsalnum mikla og kalksteinshleðslunni í fyrstu lágu göngunum hinum megin við stallaganginn mikla.

Dagsetningar, sem sýndar eru í granít-hleðslunni í pýramidanum og vísa til þessa eða annars tímabils, standa ekki í neinu sambandi við styrjaldir eða veraldlega árekstra, heldur tákna þær aðeins hina æðri köllun þeirra þjóða, sem í nafni Jesú Krists eiga að vísa veginn og marka stefnu hinnar

„sönnu kirkju“, sem „nafn sitt á skráð á himnum“. Stundum kemur það fyrir, að sama dagsetningin er mörkuð bæði í kalksteininn og granítið í pýramidanum. Þá táknar það, að sú dagsetning hefur þýðingu bæði fyrir hið „jarðneska“ og hið „himneska“, ef svo mætti að orði komast. Það er þýðingarmikið að gera sér þess fulla grein, að granítkaflinn í Pýramidanum mikla er „hinn innri helgidómur“, og konungssalurinn er „hið allra helgasta“ í pýramidanum.

HÉR fylgir með skýringarmynd af neðanjarðarsalnum í Pýramidanum mikla, þar sem hægt er að sjá öll helztu ártölin, sem þar er að finna. Ennfremur fylgir tafla, er sýnir spádómsdaga pýramidans, þá er tákna hnignun, fall og eyðingu nazismans á tímabilinu frá 1941—1945. Vér birtum opinberlega allar þessar dagsetningar löngu áður en atburðirnir gerðust. Sannanlega birtum við sumar þeirra sex árum áður en það stríð hófst, sem nú er ný lokið. Og nú, þegar allir þessir atburðir heyra sögunni til, er athyglisvert að lesa hvað blöðin háfa nú að segja í yfirlitsgreinum sínum og hugleiðingum út af falli nazismans og frelsun Bretlands, og sjá hversu vel það kemur heim við það, sem vér áður höfum um þetta sagt. Það kemur þá í ljós, að þeir, sem þessar greinar skrifa, benda einmitt alveg sérstaklega á dagsetningar, sem eru mjög nálægt þeim, sem ég hef bent á í töflunni, sem ég áður nefndi og fylgir grein þessari.

Hr. William P. Fraser hefur, í þessu sambandi, bent mér á grein eftir A. J. Cunnings í „News Chronicle“ 8. maí 1945 og úr þeirri grein eru teknar eftirfarandi tilvitnir:

„Hjálp Bretlands kom 22. júní 1941, þegar Hitler réðist á Rússland. Sú ör-lagaríka athöfn réði úrslitum í Evrópu-

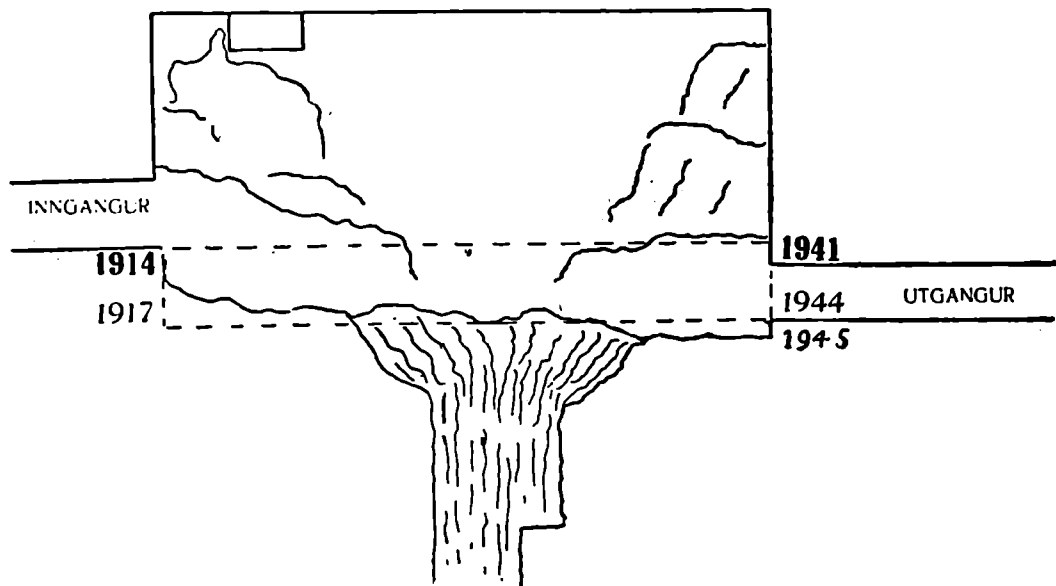
styrjöldinni, þótt fáir veittu því þá athylgli.“

„Fyrir okkur á Bretlandi var 6. júní 1944 hinn mikli dagur. Þann dag fundum við í fyrsta sinn, að við vorum raunverulega frjáls aftur og skuggi óvinarins lá ekki lengur eins og farg yfir vesturvígstöðvunum. Þennan dag — D-daginn — fóru fram stórkostlegustu hernaðaraðgerðir á sjó, í lofti og á landi, sem sagan enn kann að greina frá, er hin sameiginlega brezk-ameríska innrás var gerð í Normandí og brotist var gegnum Vesturvegginn.“

„Aðeins ein tilraun var gerð til þess að reka oss til baka, hin misheppnaða, en hættulega sókn Rundstedts í Ardennafjöllum. En jafnskjótt og sú hræðilega sókn var stöðvuð, hófum vér úrslitasóknina að vestanverðu. Undir stjórn Montgomerys marskáls fór 2. brezki herinn og 9. ameríski herinn yfir Rín hinn 7. marz 1945. Fáum klukkustundum síðar fór Winston Churchill, reykjandi vindil sinn, á litlum vélbáti einnig austur yfir Rín. Það ferðalag hlýtur að hafa verið stórkostlega táknrænt fyrir þennan óbugandi leiðtoga vorrar stríðandi þjóðar. Hann vissi það, sem aðrir og vita nú, að það var förin yfir Rín, en ekki taka Berlínarborgar, sem táknaði hinn algjöra ósigur hinnar svívirðilegu árásar á rétt mannkynsins til að lifa frjálsu lífi.“

VÉR væntum þess, að þessi augljósa uppfylling á spádómum Pýramidans mikla, muni, af öllum fylgjendum þessa málefnis, verða skoðuð sem kærkomið tækifæri og bending um að hefja enn frekari sókn, en verið hefur, fyrir þessu málefni og á þann hátt að kynna sem flestum hina dásamlegu, guðlegu opinberun, sem Pýramidinn mikli varðveitir.

Neðanjarðarsalurinn mikli.

Spádóms-dagsetningar Pýramidans mikla í sambandi við hnignun, hrún og eyðingu hins nazistiska Þýzkalands.

25. júní 1941:

Styrjöldin við Rússa. Reginvilla Hitlers.

Hinn 18. júní 1941 tilkynnti Hitler Rússum, að hann gæfi þeim frest til 25. júní til þess „að samþykkja formlega þá kröfu Þjóðverja að þeir geti tekið í sínar hendur eftirlit með matvælabirgðum og atvinnuvegum Sovétríkjanna“.

Hinn 22. júní fóru hersveitir Hitlers yfir landamæri Rússa. Innrásin í Rússland var mesta villan, sem Hitler gerði og höfuðorsök in að lokahrúni Þýzkalands.

7. júní til 5. nóv. 1944:

Lausn Evrópu og einangrun Þýzkalands.

Hinn 6. júní 1944 var D-dagurinn. Innrásin hélt áfram frá þeim degi með miklum hraða í 5 mánuði eða til 5. nóvember, en þá voru öll ríki, sem Hitler hafði kúgað, ýmist að fullu laus eða voru að losna undan valdi hans (að smárinu Danmörk undan-

teknu). Á þessum tíma (7. júní til 5. nóv.) voru Þjóðverjar reknir inn í Þýzkaland og umkringdir. Hinn 5. nóv. var Hitler sviptur völdum og þau fengin Himmler.

5. marz til 2. ágúst 1945:

Þýzkalandi nazismans sundrað.

Hinn 5. marz 1945, eftir 4 mánaða kyrrstöðu, hófst brezk-amerísk sókn á ný. Köln var tekin 6. marz, farið yfir Rín 7. marz og úr því var óslitin sókn, þar til hrún Þýzkalands og uppgjöf kom í maímánuði.

Hinn 2. ágúst endaði Potsdamráðstefnan, sem lýsti yfir þeirri ákvörðun, að allar menjar hins þýzka hernaðaranda skyldu afmáðar og öll framleiðsla í hernaðarskyni skyldi bönnuð í Þýzkalandi.

(Potsdam-ráðstefnan sendi einnig úrslitakosti þá til Japana, sem gengið var skyndilega að, er tveim atómsprengjum hafði verið varpað.)

Er Asíubyltingin að hefjast?

„Og þú Asia! — — Vei þér, þú vesæla!

Ég mun láta ógæfu dynja á þér: ekkjudóm, örbirgð, hungursneyð, sverð og drepsóttir, til að herja hús þín með tortímingu og dauða. Og dýrð veldis þíns mun skrælna eins og blóm, þegar hitanum, sem koma skal, verður hellt yfir þig.“

„— — Vei þér Egyptaland og Sýrland!

— — Eldi er hellt yfir yður og hver er sá, er megnar að slökkva hann.“

ESDRASBÓK, 15. og 16. kap.

„Núverandi heimsstyrjöld verður að afarmikilli stjórnarbyltingu — stjórnarbyltingu svo mikilfenglegri, að engin henni lík hefur þekkt hér á jörðu, og í samanburði við hana verða franska og rússneska byltingin smávægilegar.“

ADAM RUTHERFORD, 1942.

„Í Asíu verður bylting, sem ekki verður kæfð með neinum kjarnorkusprengjum, og hún mun verða upphaf þriðju heimsstyrjaldarinnar.“

NEHRU, leiðtogi Kongressflokksins,
— í ræðu á gamlársdag 1945.

I.

Á HVERJUM degi berast þau tíðindi frá Asíu, er benda til þess, að þar sé mikil ólga undir niðri og enginn veit hvenær upp úr kann að sjóða.

Í Indónesíu — nýlendu Hollendinga í Asíu — og alveg sérstaklega á eyinni Jövu, hafa blóðugir bardagar staðið yfir nú um margra mánaða skeið milli Indónesa annars

vegar og Breta og Hollendinga hins vegar.

Fyrir skemmstu hófst „verkfall“ á indverska flotanum í Bombay og þetta verkfall varð að uppreisn gegn Bretum. Í bili hefur sú uppreisn verið kæfð, m. a. með tilstyrk leiðtoga Kongressflokksins, þeirra Ghandi og Nehru, sem hvorugur telur að beita eigi ofbeldi í sjálfstæðisbaráttu Indlands, fyrr en öll önnur sund séu lokuð. Í Kína er að

vakna þjóðernishreyfing, sem ennþá beinist mestnægis gegn Rússum, sem nú ógna Kína á margan hátt, m. a. með þrásetu sinni í Mansjúríu. Ekki hefur það heldur aukið vinsældir Rússa þar, að þeir hafa nýlega látið Ytri-Mongolíu — stóran hluta Kínaveldis — segja að fullu skilið við Kína og raunverulega innlimað hana í Sovietríkin.

Þó er ástandið kannske hvað ískyggilegast við botn Miðjarðarhafsins. Deilan í Persíu milli Rússa og Persa um yfirráð í Aserbeisjan o. fl. er líkleg til þess að geta orðið upphaf mikilla tíðinda, þó að þau frestist eitthvað að þessu sinni.

Egyptar heimta Breti þegar í stað úr Egyptalandi og kemur þar daglega til óeirða og blóðsúthellinga. Ástandið í Palestínu eða Gyðingalandi er slikt, að ekki verður glögglega séð gegn hvorum hatur Gyðinga beinist frekar, Bretum eða Aröbum, og má segja, að algert hemaðarástand ríki á þeim slóðum.

Arabaríkin treysta betur og betur samtök sín og munu herbúast á laun af fullum krafti og hafa náði samband við Múhameðstrúarmenn í Indlandi, sem eru mjög fjölmennir.

Foringi Múhameðstrúarmanna í Indlandi hefur nýlega lýst því yfir, að Múhameðstrúarmenn slaki í engu á þeirri kröfu sinni, að í Indlandi verði stofnað sérstakt ríki Múhameðstrúarmanna — Pakhistan —. Það skuli kosta borgarastyrjöld í Indlandi, verði það ekki gert. Bretar hafa sent þrjá ráðherra þangað austur til að reyna að leysa Indlands-málið. Þegar þeir fóru af stað birtu erkebiskupinn af Kantaraborg og 9 aðrir biskupar áskorun til þjóðarinnar um að biðja til Guðs fyrir því að réttlátt samkomulag náist í Indlandsdeilunni. Það mun sýnilega ekki veita af því.

Er það að vonum, að mörgum finnst ískyggilega horfa nú um friðinn í heiminum og þó er ekki ennþá liðið nema tæpt

eitt ár síðan „seinni heimsstyrjöldinni“, sem svo er kölluð, lauk, með miklum hátíðahöldum og fagnaðarlátum.

II.

ENGUM þeim, sem reynt hefur að kynna sér sambandið á milli spádóma Biblíunnar og Pýramidans mikla annars vegar, og viðburðanna í stjórnmálum, fjármálum og félagsmálum yfirstandandi tíma hins vegar, kemur á óvart það ástand, sem nú er að skapast, og sem á eftir að leiða til hinna óumflýjanlegu lokaárekstra milli allra meginlandsþjóða Asíu og Evrópu annars vegar, undir forustu Rússa, og hins engilsaxneska og norræna kynstofns hins vegar, undir forustu Bandaríkjanna.

Báðar þær heimsstyrjaldir, sem við nú höfum lifað ásamt öllum þeim drepsóttum, hungursneyðum, byltingum og fjárkreppum, sem þeim hafa fylgt, og eiga eftir að fylgja, nú í ár — 1946 — og næsta ár — 1947 —, eru aðeins þættir úr hinni miklu heimsbyltingu, sem hófst 1914, og enn stendur yfir og endar ekki að fullu fyrr en 1953—1954, eða eftir að hún hefur staðið yfir í 40 ár. Af þessu tímabili eru enn eftir 8 ár, og á því tímabili fer fram stórkostlegasti og áhrifamesti þáttur þessarar alheimsbyltingar.

Á einum stað í mánaðarriti sínu árið 1945, segir Adam Rutherford svo um þessi næstu 8 ár:

„Í málefnum heimsins munu gerast miklir atburðir á næstu 8 árum — 1945 til 1953 — og bendir Pýramidinn mikli á, að það tímabil muni verða byltingasamt mjög. Meðal byltinga-atburða þess verður gjöreyðing páfavaldsins (The Vatican) og mun hún nær en flesta grunar.“

Allir, sem við þessi mál fást, vita einnig að það vald, sem stendur á bak við alla byltingaratburði þessa tímabils, er eða verður höfðinginn yfir „Rós, Mesek og Tubal“, eða

Soviet-Rússland, eins og ríki þessi heita á nútíðar máli.

Merkur lærdómsmaður í þessum fræðum hefur, í einni af bókum sínum, sagt:

„Þýðingarmesti þáttur þessa „tímabils hinna síðustu úrslita“ mun byrja, þegar mönnum virðist svo sem nazisminn hafi verið sigraður.

Það er nú orðið kunnara en frá þurfi að segja, að þegar á þeirri ráðstefnu, sem gerði út um örlög nazismans og Þýskalands — Potsdam ráðstefnunni, sem lauk 2. ágúst 1945, kom til fyrsta alvarlega ágreiningsins milli Sovietríkjanna og Engilsaxa. Kröfur Rússa voru svo óheyrilegar, að ekkert viðlit var að ganga að þeim fyrir Breta og Bandaríkjamenn og eina leiðin til þess að hindra að Rússar gleyptu í einu bæði alla Asíu og alla Evrópu var að opinbera það leyndarmál, að engilsaxnesku þjóðirnar hefðu leyst kjamorkuna úr læðingi og gert sér slíkt vopn, að ekkert fengi við því staðist.

Þegar Stalin var tilkynnt þetta, varð hann „lasinn“ um skeið og dró sig í hlé frá störfum þar til í desembermánuði s.l. Potsdamráðstefnan var síðasta ráðstefna „hinna þriggja stóru“ og engin ráðstefna þeirra mun framar haldin verða.

Utanríkisráðherrarnir hafa verið látnir koma saman til málamynda tvisvar, en allt þeirra samstarf hefur farið í hund og kött. Á þingi „Hinna sameinuðu þjóða“ varð ekki samkomulag um neitt, sem máli skiptir, og á fundum í „Öryggisráðinu“ í London gekk allt með ósköpum. Rússar kærðu Breta opinberlega, bæði út af Grikklandsmálunum og Indónesíu. Blöð kommúnista út um heim hafa síðan birt ákæruræðu sovietsfulltrúans, Manuilskis, á hendur Bretum, undir fyrirsögninni: „Stríð Breta gegn Indónesíu.“ Og að lokum notaði svo aðalfulltrúi Rússa, Vishinsky, neitunarvald Rússa í Öryggisráðinu

til þess að koma í veg fyrir samþykkt ráðsins varðandi Libanon og Sýrland.

Nú er Öryggisráðið enn komið á fund í New York. Þar mætir hvorki utanríkisráðherra Breta né Rússa, heldur staðgenglar þeirra. Strax á fyrsta fundinum kom til alvarlegra árekstra út af Íran, sem vonlegt var. Og nú hefur fulltrúi Rússa „gengið af fundi“ og neitar að taka þátt í fundum ráðsins. En Íransdeilan verður ekki á þessu stigi tilefni ófriðar. Rússar munu slá undan um sinn og biða betri tíma. Indland er nóg eldfimt, þegar að því kemur að í þarf að kveikja.

III.

Það er nú orðið greinilegt, að Rússar ætluðu að snúa síðustu heimsstyrjöld upp í kommúnistabyltingu, sem þá yrði fyrst og fremst beint gegn Bretum, sem alls staðar eiga einhverra „hagsmuna að gæta“. Rússar stóðu vel að vígi. Þeir höfðu tugi milljóna manna undir vopnum og þjóðimar, sem nazistar höfðu kúgað, litu á þá sem eins konar „frelsara“. Þeir heimtuðu því á Potsdamráðstefnunni miklu meiri áhrif en samrýmzt gat hagsmunum Breta og Bandaríkjamanna, og hótuðu að fylgja þeim kröfum sínum fram með vopnavaldi. En þá gripu hinir til atómsprengjunnar eins og fyrr er sagt.

En mótleikur Rússa er nú að koma í ljós. Meðan Rússar ráða ekki yfir atómorkunni til hernaðar nota þeir tímann til þess að blása að byltingarglæðunum um alla Asíu. Þeir standa á bak við kínversku kommúnistana, sem hafa um helming alls Kína á valdi sínu. Þeir magna andstöðuna í Indónesíu eins og greinilega hefur komið fram síðan þeir kærðu Breta fyrir Öryggisráðinu. Rússneskir kafbátar munu flytja vopn til Indónesa. Þeir hafa minnkað mjög stuðning sinn við kommúnista í Indlandi, en styðja í þess stað af alefli Nehru, annan aðalleiðtoga Kongressflokksins, en hann er sá, allra indverskra

stjórmmálamanna, sem lengst gengur í skiln-aðarkröfunum og mest hallast að Rússum. Þá er og vitað, að Rússar standa bak við Egypta og hyggjast að gera sér þá vinveitta bæði til þess að ná meiri áhrifum yfir siglingaleiðinni um Zuesskurðinn, en þeirri leið er Bretum lífsnauðsyn að ráða yfir, og enn fremur vilja þeir fá Egypta til að styðja kröfuna um að Rússum verði afhent hin gamla nýlenda Ítala, Libya (Trípolítaní), sem umboðsstjórnarsvæði, en þá kröfu hafa Rússar haft uppi síðan á Potsdamfundinum. Á Persíu eða Íran, eins og það land nú er kallað, er áður minnzt, og deilan, sem nú er í uppsiglingu í Tyrklandi, og Rússar standa að, er hin athyglisverðasta.

IV.

EFTR styrjöldina 1914—1918 gerði Rússland vináttusáttmála við Tyrkland og hélzt hann, án breytinga, þar til nú á s.l. ári, að Rússar sögðu honum upp. Ástæðan var talin sú, að endurskoða þyrfti ákvæðin um siglingar um Dardanellasundin, en þau voru í þessum samningi.

En það var aðeins yfirskinsástæða, enda kom það brátt í ljós, að Rússar gerðu frekari kröfur á hendur Tyrkjum. Fyrir nokkru tóku þeir að krefjast héraða, sem Tyrkir fengu eftir fyrri heimsstyrjöld, og að því er virðist halda Rússar fast við þá kröfu. Í ágætri grein í ensku tímariti, „National Message“, sem fjallar um ástandið í þessum löndum og nefnist „Skuggi Rússlands yfir Vestur-Asíu“, segir m. a., að það sé opinbert leyndarmál, að þegar Sarajoglu, þáverandi utanríkisráðherra Tyrkja, kom til Moskva í október 1939, skömmu áður en hann undirritaði vináttusáttmálann milli Tyrkja annars vegar og Breta og Frakka hins vegar, hafði honum

verið bent á, að það væri óráðlegt af Tyrklandi að gera þann samning, og að þeir dagar myndu koma, að Tyrkir mundu sjá eftir því að hafa ekki farið eftir aðvörun Rússa í því efni.“

Eru Rússar nú að byrja að framkvæma þessa hótun sína?

Svipuð er sagan um Persíu. Rússar sýndu Persum litla ágengni, þar til þeim þótti sýnt, að Persar mundu frekar hallast á sveif með Bretum og Bandaríkjamönnum, en Rússum. Deilan þeirra í milli hófst með því, að Rússar heimtuðu að Persar leigðu sér olíusvæðin í norðurhluta landsins. Persar neituðu því og hófu þá Rússar slíkar árásir á stjórmina í Persíu, að hún varð að hröklast frá völdum. Ný stjórn, sem við tók, reyndi að jafna þessi mál og hugðist að fara sínu fram í landinu, þar sem ófriðnum var nú að ljúka, og bæði Rússar, Bretar og Bandaríkjamenn höfðu lofað því að fara með allan her burt úr landinu eigi síðar en sex mánuðum eftir ófriðarlok. En Rússar byrjuðu þá ýfingar við Persa með því að hindra för persneskra hersveita til norðurhéraða landsins, og síðar stofnuðu þeir til svokallaðrar skilnaðarhreyfingar í héraðinu Aserbeisjan, sem liggur að landamærum Rússlands. Hefur í þessu þófi staðið nú um skeið. Persar lögðu málið fyrir þing „Hinna sameinuðu þjóða“, en Rússar hindruðu, að það fengi þar afgreiðslu.

Nú hafa Rússar og Persar verið að reyna að ná samkomulagi, og loks hefur það tekizt, en Rússar munu nota alla aðstöðu sína til að fá komið á leppstjórn í Persíu, og er ekki ólíklegt, að Rússar efli í því skyni hinn nýja verkalyðs eða „alþýðuflokk“ í Íran, fyrst þeir urðu að slá undan þar nú, og geri hann að verkfæri til þess að ná völdum í landinu, en að þessu mun verða farið mjög klóklega öllu saman, því að kjarnorkusprengjan er ennþá því til hindrunar, að „Góg“ leggi til úrslitaorustunnar.

V.

FÆSTIR hafa ennþá áttað sig á því, að ný öld er runnin upp yfir mannkynið. Menn hugsa enn og tala á „gamla vísu“, en þó er það svo, þegar vel er að gáð, að nú eru t. d. öll hin gömlu hervopn að verða einskis nýt. Kjamorkuvopnin, sem ennþá eru leyndarmál og séreign Engilsaxa, eru búin að rugla allt hið gamla hernaðarkerfi, svo að því verður tæpast beitt lengur. Í stað hernaðarins mun því koma annars konar tækni í baráttunni um heimsyfirráðin. Rússar skilja þetta vel. Ef þeir ráðast með hermanns á lönd eða landsvæði, þar sem Bretar eða Bandaríkjamenn eiga hagsmuna að gæta, vita þeir, að því verður svarað með kjarnorkuárás mörg hundruð eða mörg þúsund flugvéla. Þeir geta því ekki farið þá leið. Þess í stað verður að reyna hina, að undir-oka þjóðirnar pólitískt og beita lygum, grimmd og slægð. Sú aðferð er það, sem nú hefur verið upp tekin. Rússar kalla einræðið „lýðræði“ eingöngu í blekkinga skyni. Þeir kalla alla fasista og nazista, sem þeir þora, ef þeir eru þeim andstæðir, en engir nota jafn mikið aðferðir nazista eins og einmitt Rússar og leppar þeirra. Kjamorkusprengrinn mun því hafa þau áhrif á heimspólitíkina, að óheilindi, blekkingar, undirferli og svik fara stórlega í vöxt, en drengskapur, hreinskilni og sannleiksást hverfur að mestu úr sögunni. Og í stað þess að sigra Rússa í þessari viðureign benda allar líkur til þess, að það muni einmitt verða Rússar, sem nú næstu árin auka áhrif sín og færa út kvíamrar, bæði í Evrópu og Asíu.

Íhaldsemi Breta á vafalaust eftir að koma þeim enn í koll, og það kannske fyrr en varir. Þeir hafa óskiljanlega tilhneigingu til þess að viðhalda hinu gamla, líka því, sem illt er og verður að hverfa. Það er hins vegar stórkostlegur misskilningur, að nokkur þjóð öðlist frelsi, andlegt eða fjárhagslegt, við það

að komast í samband við Rússa. Sovietríkin eiga eftir að verða mesta kúgunarríki, sem sögur fara af í þessari veröld.

En þau verða vafalaust sínu hlutverki trú, að vera „hervopn“ og „hamar“, sem molar allt hið gamla heimsskipulag mjölinu smærra.

Allt bendir til þess, að Bretar og Bandaríkjamenn verði hraktir með öllu úr Evrópu og Asíu og Rússar eigi eftir að verða allsráðandi á meginlandi beggja þessara heimsálfa. Bandaríkjamenn hins vegar halda Japanseyjum og Bretland verður heldur ekki unnið í næsta ófriði.

VI.

TÍMABIL kommúnismans virðist muni standa yfir í 9 ár, frá 1945 til 1954. Fyrri hluti þess verður uppgangstími kommúnismans, og má með sannni segja, að svo hafi verið síðan í maí 1945, er Þýskaland var brotið á bak aftur, og þar til nú. Sovietríkin hafa á þeim tíma lagt undir sig hvorki meira né minna en tíu lönd í Evrópu og Asíu. Þau lönd eru: Finnland, Pólland, 2/3 hlutar Þýskalands, Tékkóslóvakía, Austurríki mest allt, Ungverjaland, Rúmenía, Búlgaría og Júgóslavía — öll í Evrópu — og Ytri-Mongólía í Asíu. Íbúafjöldi þessara ríkja allra mun hafa verið fyrir stríð 150—200 milljónir. Nú hyggja Rússar, eins og áður er sagt, á frekari landvinninga í Asíu og á norðurströnd Afríku. Persía og Tyrkland verða næstu fórnarlömbin, og Bretar og Bandaríkjamenn munu ekki geta komið í veg fyrir að Rússar komi upp leppstjórnum í löndum þessum.

Og Asíu- og Evrópuþjóðirnar munu allar losna undan áhrifum Breta og Bandaríkjamanna. Jafnvel Norðurlöndin, sem nú keppast við að lýsa því yfir, að þau vilji af engu hernaðarbandalagi vita við Breta, munu

losna undan öllum þeirra áhrifum og komast í þess stað undir „vernd“ Rússa. Merkur stjöruspámaður hefur sagt:

„Næst þegar Norðurlönd verða hernumin, kemur innrásin úr norð-austri.“ — Margt er ólíklegra en svo verði. Ennþá skilja ekki þjóðir þessa heims, að hið eina, sem eftirsóknar er vert, er frelsið, og að það er hið mikla hlutverk hins engilsaxneska og norræna kynstofns, að færa öllum þjóðum heimsins frelsi.

Ög eins og allar þjóðir Evrópu hrópuðu, á árunum 1939—1943, á hjálp hinna engilsaxnesku þjóða til að frelsa sig undan ofbeldi Hitlers og Þjóðverja, svo munu þær þá einnig hrópa á hjálp frá þeim sömu engilsaxnesku stórveldum til þess að losa sig undan oki Rússa, sem í engu verður minna en ok Hitlers.

Síðari hluti þessa 9 ára tímabils verður hnignunar og hrunstímabil kommúnismans. Þá munu fara fram úrslitaátökin milli „höfðingjans yfir Rós, Mesek og Tubal“ og „Ísraelsþjóðarinnar“ — þ. e. hinna engilsaxnesku bræðraþjóða. En þar til þetta verður, á tvennt eftir að gerast og fyrir en það hefur gerzt verður ekki um nein endalok að ræða.

VII.

Í ESEKIELS spádómsbók, 38. og 39. kapitula, er sagt frá uppgangi og hruni Sovetríkjanna. Þar er, í upphafi 38. kap., lýst liðsafnaði „Gógs“ og sagt að hann muni hafa mikinn her. Sérstaka athygli vekur það, sem sagt er í 5. versí, en þar stendur: „Persar, Blálendingar og Pútmenn eru í för með þeim.“ Þeir, sem hér eru kallaðir „Pútmenn“, eru þeir þjóðflokkar, sem nú búa í Egyptalandi. Blálendingar eru Libyubúar. Til höfuðorustunnar milli Rússa og engilsaxnesku þjóðanna kemur því ekki fyrir en Rússar hafa náð Persíu á sitt vald, Egypta-

land hefur gerzt bandalagsríki þeirra og Libya hefur verið afhent Rússum sem umboðsstjórnarsvæði. Það athyglisverða er, að einmitt allt þetta er nú á döfinni. Ýmsir ætla að það verði ófriðarefni með Rússum og Bretum, ef Persía verður rússneskt leppríki. Valdi því olían í Persíu, sem Bretar hafa nú leiguréttindi á. En menn verða að gæta þess, að það er aðeins spursmál um ár sem olían hefur nokkra verulega þýðingu. Við tilkomu kjamorkunnar og hagnýtingu hennar til iðnaðar og orkugjafar minnkar kapphlaupið um olíuna. Er því ekki útilokað að Bretar geti vel yfirgefið hin persnesku olíu-héruð fyrir en varir.

Hið annað, sem á eftir að gerast, er fullkomin sameining hinna engilsaxnesku þjóða. Um þá sameiningu er talað í 37. kap. hjá Esekíel og hún sögð alveg fyrir.

En er hún nú ekki einmitt að hefjast? Mesti áhrifamaðurinn, sem nú er uppi með engilsaxneska kynstofninum, Winston Churchill, hefur nýlega í ræðu, sem hann flutti í Bandaríkjunum, hvatt til þessarar sameiningar. Hann sagði þar, að það væri höfuðnaðsyn að allar enskumælandi þjóðir gengju í mjög náíð bandalag, svo náíð, að þær tækju upp sameiginlegan ríkisborgararétt, sameiginleg hermál og veittu hver annarri fjárhagsaðstoð eftir þörfum. Hann sagði enn fremur, að þessa væri fyrst og fremst þörf vegna þess hve allt væri óvíst með stefnu Rússa í framtíðinni. Rússar væru nú, sagði Churchill, búnir að byggja „járnvegg“, sem næði frá Stettin við Eystrasalt til Trieste við Adríahaf og austan við þann vegg væru þeir einráðir. Þar væri ekkert lýðræði og ekkert útlit fyrir að það yrði upp tekið.

Alveg er það dásamlegt, hversu vel þetta kemur heim við lýsingu Esekíels spámanns. Annars vegar hin mikla liðssöfnun „Gógs“, „höfðingjans yfir Rós, Mesek og Tubal“, — þ. e. Sovetríkjanna, — sem allir hafa nú

fyrir augunum, og hins vegar sameining hinna engilsaxnesku þjóða og þeirra, sem í þann flokk vilja skipa sér. Vafasamt er að af Evrópuþjóðum verði það aðrir en Íslendingar og Hollendingar, sem verða Engilsaxa megin. Barátta Norðurlanda og Frakklands gegn hinni svonefndu „vestrænu blokk“ endar að líkindum með því, að Frakkland, Belgía og Norðurlönd lenda alveg undir áhrif Rússa, eins og áður er að vikið. Þegar svo langt er komið, að Persía er orðin rússneskt leppríki, Egyptaland að fullu losnað út tengslum við Bretland, Líbya orðin umboðsstjórnarsvæði Rússa og hinar engilsaxnesku þjóðir hafa gert með sér náðið bandalag, sem varðveita skal bæði í stríði og friði, þá er ekki langt til síðustu átakanna hér á jörð. Sennilegt er að þessum áfanga verði náð fyrir 1949.

Hin mikla Asíubylting, sem er undanfari síðustu styrjaldar mannkynsins, er nú að hefjast og hún mun fara sívaxandi eftir því, sem örðugleikarnir vaxa á meginlandi Asíu. — Nehru mun reynast sannspár, er hann sagði:

„Í Asíu verður bylting, sem ekki verður kæfð með neinum kjamorkusprengjum, og hún verður upphaf þriðju heimsstyrjaldarinnar.“

Þau öfl, sem þar eru að verki undir yfirborðinu og aðeins við og við skjóta upp kollinum í heimsfréttunum, eru svo sterk, að átökin í Evrópu, sem við þekkjum úr frönsku og rússnesku byltingunum, verða smámunir einir hjá þeim gífurlegu árekstrum. Þegar tæknin hefur gert heiminn að einni heild fær slíkt þjóðskipulag, sem verið hefur í Kína, Indlandi, Japan og Arabalöndum ekki staðizt. Í stórfelldri heimsbyltingu verður það að umskapast, en sú breyting verkar ekki aðeins á þær þjóðir einar, heldur á allan heiminn.

Allir spámenn Ísraelsþjóðarinnar hafa sagt henni þetta fyrir. Þeir hafa sagt henni, að

þar kæmi loks, eftir óskaplegar hörmungar, að á jörðinni yrði stofnað ríki, þar sem friður og hagsæld mundi ríkja meðal mannanna. Þeir hafa kallað þetta ríki „Þúsundarríkið“ eða „Guðsríkið“, en auðvitað er með þeim orðum aðeins átt við annað betra og fullkomnara þjóðskipulag en það, sem til þessa er þekkt. Þjóðskipulag, sem gerir öllum þjóðum og öllum einstaklingum heimsins kleift að lifa í sátt og samlyndi óhræddir um líf sitt og afkomu. Það er þetta ríki, sem nú er að skapast í hinum miklu átökum yfirstandandi tíma.

Jesú frá Nazaret hefur gleggst allra sagt þetta fyrir. Lærisveinar hans leggja eitt sinn fyrir hann þessa spurningu: „Meistari, hvenær mun þá þetta verða og hvert verður táknið, er þetta á að fara að koma fram?“ Og svar hans var á þessa leið: „Þjóð mun rísa upp gegn þjóð og konungsríki gegn konungsríki, og miklir landsskjálftar munu verða á ýmsum stöðum, hallæri og drepsóttir. — En allt er þetta upphaf fæðingarhríðanna. — Og tákn munu verða á sólu, tungli og stjörnum og á jörðinni angist meðal þjóðanna í ráðaleysi við dunur hafs og brimgný, og menn munu gefa upp öndina af ótta og kvíða fyrir því, er koma mun yfir heimsbyggðina, því að kraftar himnanna munu bifast. — Því að þá mun verða svo mikil þrenging, að engin hefur þvílík verið frá upphafi heims, allt til þessa, og mun eigi verða. — Og þessi fagnaðarboðskapur um ríkið mun prédikaður verða um alla heimsbyggðina, til vitnisburðar öllum þjóðum; og þá mun endirinn koma.“

Og Jesú bætti við:

„Gætið að fíkjutrénu og öllum trám; þegar þau fara að skjóta frjóöngum, þá sjáið þér og vitið af sjálfum yður, að sumarið er í nánd. Þannig skuluð þér og vita, að þegar þér sjáið þetta fram koma, er guðsríki í nánd.“

Er þetta satt?

(Undir þessari fyrisögn mun „Dagrenning“ flytja stuttar frásagnir um ýmsa atburði, sem ótrúlegir þykja.)

Vitrun ábótans.

Í frásögninni um vitrun þá, er hér getur, er stuðst við frásögn enskrar bókar, sem heitir: „Great Prophecies about The War“.

Sagan gerist í Póllandi og er á þessa leið: Andrés Bobola var af göfugum pólskum ættum. Hann var fæddur árið 1594 og dó píslarvættisdauða í Kósakkauppreisninni í Póllandi árið 1657.

Andrés Bobola er talinn sérstaklega merki-
legur dýrlingur og er hans einkum getið í sambandi við merkilega fyrirburði og kraftaverk.

Það var árið 1819, eða 101 ári áður en fyrri heimsstyrjöldinni lauk, að Bobola birtist ábótanum í klaustrinu í Vilna, sem þá var pólsk borg. Þessi ábóti hét Korzeniecki og var að sjálfsögðu alltaf nefndur „Faðir Korzeniecki“ eins og kaþólskra manna er siður. Sagan segir, að faðir Korzeniecki hafi farið á fætur nótt eina til þess að biðjast fyrir. Hann bað lengi og innilega fyrir hinu hrjáða og sundurtætta föðurlandi sínu, og beindi bænnum sínum sérstaklega til vermdardýrlingsins Bobola. Er hann hafði lokið bæninni, gekk hann út að glugganum í herberginu, þar sem hann hafði beðist fyrir, og opnaði gluggann og horfði út um hann stundarkorn. Hann lokaði svo glugganum aftur. En þegar hann snéri sér frá glugganum, til þess að ganga inn í svefnherbergi sitt, sá hann sér til mikillar undrunar mann

sitja við borð innar í herberginu. Maður þessi var í Jesúítabúningi, og er faðir Korzeniecki kemur nær honum, segir ókunni maðurinn:

„Hér er ég, faðir Korzeniecki! Ég er sá, sem þú beindir bæn þinni til. Opnaðu gluggann aftur og þú skalt sjá hluti, sem þú hefur aldrei séð fyr.“

Titrandi af hræðslu opnaði ábótinn gluggann aftur og er hann leit út var litli klausturgarðurinn með múrveggjunum horfinn, en í hans stað sá ábótinn út yfir sléttu, sem honum virtist endalaus.

Þá mælti Bobola:

„Þessi slétta, sem þú sérð breiðast út fyrir framan þig, er sléttan hjá Pinzk, þar sem ég hlaut þann heiður að vera líflátinn fyrir trú mína á Jesúm Krist.“

Þegar Bobola fór að tala, hafði ábótinn litið við og horfði á hann meðan hann talaði.

Bobola hélt áfram:

„En líttu nú aftur út um gluggann, og þá munt þú fá að sjá það, sem þig nú langar mest til að vita.“

Faðir Korzeniecki leit nú aftur út um gluggann og undrun hans verður ekki með orðum lýst, er hann sér að öll hin mikla slétta er alþakin óteljandi hersveitum. Hann sér þar rússneskar, tyrkneskar, franskar, enskar, austurríkskar og þýzkar hersveitir og auk þess hersveitir frá mörgum öðrum þjóðum, og var háð þarna hin grimmilegasta orusta.

Bobola hélt enn áfram:

„Þegar ófriðurinn, sem þú sérð þarna, endar, og friður verður saminn, mun Pólland verða endurreist og þá mun ég verða viðurkenndur sem einn af fremstu verndardýrlingum Póllands.“

Faðir Korzeniecki, sem nú var farinn nokkuð að jafna sig eftir hina miklu geðshræringu, sem hann hafði komið í, sá strax, að þótt hann segði frá þessum merkilega at-

burði, gat hann ekki sannað hann á nokkurn hátt, svo að hann herðir upp hugann og segir: „Ef þú ert hin heilagi Andrés Bobola, þá gef mér eitthvert sýnilegt og áþreifanlegt tákni þess, að sýn þessi sé veruleiki, svo að henni verði trúað.“

Bobola svarar:

„Sýnin, sem þú sást, er sönn og mun verða framkvæmd eins og þú sást hana. En til þess að þér skuli verða trúað, skal ég nú, áður en ég fer, styðja hönd minni hér á borðplötuna og mun þá verða far eftir hönd mína í borðplötunni, og mátt þú sýna það öllum til sanninda merkis.“

Síðan lagði hann hönd sína á borðplötuna og hvarf.

Ábótinn varð frá sér numinn, er hann sá farið í borðplötunni. Hann skrifaði nýður atburðinn, svo að hann geymdist í bókum klaustursins.

Borðið stóð áfram á sama stað í klaustriinu, og það liðu 100 ár frá því að faðir Korzeniecki sá sýn þessa og þar til hún rættist.

Það var 1918, þegar hin mikla orusta var háð á völlum eða sléttunni hjá Pínsk. Það var ein af úrslitaorustum fyrri heimsstyrjaldarinnar og sú, sem raunverulega réði úrslitunum um örlög Póllands.

En 1918 var Pólland endurreist og einmitt þá var Andrés Bobola gerður að þjóðardýrungi Pólverja.

MYNDIRNAR.

Rétt þykir að minnast nokkuð á myndirnar í riti þessu. Stefán Jónsson teiknari hefur gert káputenkninguna og allar myndir aðrar en skjaldarmerki Íslands, þrjú af fjórðungamerkjunum umhverfis Íslandsmyndina í miðju heftinu og mynd Einars Jónssonar myndhöggvara af „Fyrsta land-

nema Íslands“, sem hann góðfúslega lánaði.

Myndirnar skýra sig allar sjálfar, nema helzt þær tvær, sem eru í miðju ritsins og sýna hermerkja- og ættkvísla-skipan Ísraelsmanna og landvætta- og þinga-skipan Íslendinga. Skal því fara um þær fám orðum. Myndin af hermerkja- og ættkvísla-skipan Ísraelsmanna er gerð eftir mynd í bókinni „The Book of Revelation“ eftir Clarence Larkin, amerískan lærdómsmann. Sú bók var fyrst gefin út árið 1919. Myndinni er ekki breytt í neinu því, er máli skiptir, nema áletranir eru hér á íslenzku til hægðarauka fyrir þá, er ekki skilja ensku. Myndin af landsvætta- og þinga-skipan Íslendinga er gerð eftir fyrirsögn minni og á hún aðeins að sýna á táknrænan hátt, líkt og myndin á hinni blaðsíðunni gerir, vætta- og þinga-skipanina. Allir vita að þegar skipt var í fjórðunga og þing, urðu skiptin dálítið önnur en þarna er sýnt, alveg eins og þegar Ísraelsmenn skipuðu ættkvíslum sínum niður, varð skipanin ekki slík sem myndin sýnir, þar sem ættkvíslirnar voru mjög misstórar. Til þess að bæta úr þessu, eru þingin sýnd á bls. 31, bæði eins og þau virðast hafa átt að vera og eins og þau síðar urðu. Myndirnar af landvættunum, sem raðað er umhverfis, eru að því er snertir nautið, bergisann og dregann, fjórðungamerkin frá Alþingishátíðinni 1930, en „fuglinn“ er teiknaður sérstaklega eftir fuglsmerki því, sem nú er í ríkisskjaldarmerkinu. Fuglsmerkið frá 1930 er allt of líkt pólska eminum og gætu útlendingar hæglega villst á því merki. — Öllum þeim, sem lánuðu mér myndir og myndamót, þakka ég það hér með. — Myndamótin öll, önnur en af ríkisskjaldarmerkinu, svo og kápumyndamótin, hefur gert prentmyndastofan Litróf í Reykjavík.

J. G.

PRENTSMÍÐJAN ODDI H.F.

DAGRENNING

kemur út annan hvern mánuð.

Ritstjóri: JÓNAS GUÐMUNDSSON

DAGRENNING flytur frumsamdar og þýddar greinar um atburði yfirstandandi tíma í ljósi fornra spádóma, svo og greinar um heimspólitík, trúarbrögð, sögu o. m. fl.

DAGRENNING verður á þessu ári 25—30 arkir. Frágangur allur vandaður. Myndir, teikningar og landabréf verða í hverju hefti.

Í næsta hefti verður m. a. hinn merkilegi pólski spádómur frá 1893 með skýringum eftir ritstjóran. Margir spádómaskýrendur hafa áður reynt að skýra þennan spádóm og tekizt misjafnlega. Nú er verulegur hluti hans fram kominn og hefur rættst í öllum atriðum. Verður það einnig rétt, sem eftir er?

DAGRENNING er aðeins seld áskrifendum og kostar fimmtíu krónur árgangurinn, er greiðist við móttöku fyrsta heftis ár hvert.

DAGRENNING er rit, sem allir þeir, er fylgjast vilja með heims- viðburðunum, verða að eiga frá upphafi. Dragið því ekki að gerast kaupendur þar til fyrsta heftið er þrotið.

Skrifið, símið eða hringið í síma 1196 í Reykjavík og pantið ritið frá byrjun.

DAGRENNING, Miklubraut 9, — Reykjavík.

HVERS KONAR PRENTUN

Bækur

Blöð

Timarit

Myndaprentun

Reikningsform

Eyðublöð

Bréfhausar, umslög

Hlutabréf

ALLS KONAR PAPPÍR

Erum

venjulega

vel birgir

af bókapappír og

fjöllitum pappír til

smáprentunar.

Prentsmiðjan ODDI h.f.

GRETTISGÖTU 16 • SÍMI 2602